

GÜNEYDOĞUM DERNEĞİ'NİN

**Panelleri ve
Sonuç Raporları**

Duygu Sucuka

Ankara 2010

Kapak Tasarım : Orhan Akcan

Mizanpaj : Sanathane

Baskı : Poyraz Ofset

Büyük Sanayi 1.Cad. Alibey İşhanı No:99/8 - İskitler -ANKARA

Tel : 0.312 384 19 42

Fax : 0.312 384 18 77

ÖNSÖZ

Birey olarak yaklaşık 30 yıldır Güneydoğu ile iç içe olduğumu söyleyebilirim. Diyarbakır'a ilk kez ODTÜ Petrol Mühendisliğinde öğrenci iken yaz stajı için gitmiştim. Sonrasında meslek hayatımı Batman ve Adıyaman'da devam ettirdim. 12 yıl görev yaptığım bu Bölgede bazı detayların dışarıdan görüldüğü gibi olmadığını bilincinde idim. Yoksulluk ve sefaletin boyutunun küçümsemeyecek oranda olduğu; Güneydoğulu finans çevrelerinin Güneydoğuyu değil diğer bölgeleri önemsedığı; Devletin bu bölgeyi ihmal etmediği ancak plansız programsız gidişatın bu önemsemeyi gölgelediği; eğitim açığının bilinçsizliği körüklediği ve nüfus artışı ile sağlık sorunlarını devamlı yüksek tuttuğu; bu açmazların ise siyasi istikrarsızlığı ve Türkiye için büyük tehlike arz eden kimlik çatışmasını körüklediği gibi...

Bölgenin çözüm arayan temel sorunları, ülkeyi zora sokacak anlayışlara koz olarak kaptırılmış bir noktaya doğru sürüklenmiş bulunmaktadır. Bu sorunların temelden çözümü en az yarım asır öncesinden ele alınmalıydı. Her şeye rağmen gelinen noktada devlete ne kadar görev düşüyorsa sivil iradeye de o kadar görev düşmektedir. 'Bana ne' deyip kenara çekilme ve sadece eleştirme lüksümüz yoktur. Güneydoğum Derneği sivil toplum olarak bu mesajı taşımaya karardır. Eğitime dönük her türlü yardıma açık olan ve yine eğitimin bir parçası olarak gördüğü kamuoyunu bilgilendirme-bilinçlendirme-eğitme anlamındaki panel ve konferanslarıyla şehirden şehre koşturan Dernek mensubu bizler, sadece bu ülkenin güzel günlere olan hasreti için çabalıyoruz.

Güneydoğum Derneği 5 yıldır özveriyle yürüttüğü çalışmalarını sürdürürken hiçbir fikrin, hiçbir kurum-parti-görüş ve çevrenin denetimi-yönetimi-etkisi altında olmamıştır. Hiçbir kimse ya da kurum tarafından bugüne kadar finanse edilmemiştir. Ankara'dan kalkıp Güneydoğu'nun değişik illerine giderek yaptığı bilgi paylaşımlı, eğitici panellerinin her biri birer proje niteliğindedir ve bu çalışmaları tamamen kendi imkânlarıyla yapmaktadır. Kolay değildir elbette bu şekilde çalışmak ama Derneğin gücü de buradan gelmektedir. İnandığı tek gerçek ülkenin sorunlarına, öncelikli olarak vatandaş düzeyinde sahip çıkılmasıdır.

Güneydoğum Derneğinin yaptığı çalışmaların sonuç raporlarını bulacağınız bu derlemedeki yazılar, tarafımdan yazılmış olup her çalışmanın sonrasında çeşitli yerel medyada yayınlanmış ve ilgili makamlara sunulan dosyalarda yer almıştır.

Çalışmalarımızda desteğini esirgemeyen ve yanımızda olan Üniversiteler, Valilikler, Kaymakamlar, Kamu Kurumları, siyasetçiler ve sivil toplum kuruluşları ile tüm ilgi duyanlara Güneydoğum Derneği adına teşekkür ediyorum.

Duygu Sucuka
Güneydoğum Derneği Kurucu Başkanı

İçindekiler

Güneydoğum Derneğinin Güneydoğu Raporu	7
Panel 1 - Güneydoğu Paneli	10
Panel 2 - Güneydoğu'da Eğitim ve Feodalite Paneli	11
Panel 3 - GAP ve tuzlulaşma	11
Panel 4 - Şanlıurfa Sağlık Paneli	12
Panel 5 - Adıyaman Sağlık Paneli	13
Panel 6 - Batman Sağlık Paneli	14
Panel 7 - Ankara Sağlık Paneli	15
Panel 8 - GAP'ı Sorguluyoruz	16
Panel 9 - GAP'ı Sorguluyoruz	17
Panel 10-11 - Batman - Midyat Eğitim	18
Panel 12 - Adıyaman Eğitim	19
Panel 13 - Urfa Hayvancılık Sorunları	21
Mağara Gezisi Ve Urfa Mağaralarındayız	22
Panel 14 - Birecik Eğitim	24
Panel 15 - Ankara Eğitim	25
Panel 16 - Urfa Hayvancılık	26
Karacadağ Mendel Göçerleri	28
Besicilik Taşınınca Urfa Mağaraları Ne Olacak?	29
Panel 17 - Ankara Sokak Çocukları	30
Panel 18 - Gaziantep Sokak Çocukları	31
Panel 19 -Batman Sokak Çocukları	32
Panel 20 - Siirt Eğitim	34
Panel 21 - Adıyaman Ekonomisi ve GAP	36
Panel 22 - Sulu su Sorunu	37
Güneydoğu Paneller Dizisinin Ardından	39
Panel 23 - Güneydoğu'da Kadının Toplumdaki Yeri ve Yerel Yönetimlerde Kadın	41
Panel 24-25-26 - Urfa'da Hayvancılık, Tarım ve Fakıbaba Panelleri	42
Tarım ve Hayvancılık Panelleri - I. Mağara besicileri ile Karacadağ göçerleri	43
II. Tarım (su, kuraklık, çiftçi sorunları)	44
Belediye (Fakıbaba) Paneli	45
Adıyaman Üniversitesini Ziyaret (Güneş Adıyaman'a Artık Batıdan Doğacak)	46
Panel 27- Erken Evlenmeler, Panel 28 - Sorunlarımız ve Kalkınma, Panel 29-30 - Sorunlarımız ve Kalkınma	48
I.Batman	49
II.Midyat	50
III.Siirt	51
Erken Evlenme, Evlilik Olgunluğu, Evliliğe Hazırlık	52
Milli Eğitim Bakanı ile Aileden Sorumlu Bakana Açık Mektup	53
Özürli vatandaşlara pozitif ayrımcılık	54
Kalkınma Ajansları DİKA (Dicle Kalkınma Ajansı) (Ekonomik konular panelimizin sonuç raporu I)	55
Su ve Kuraklık ((Ekonomik konular panelimizin sonuç raporu II)	56
Midyat Öğretmenevi ve orada başlayan bir dostluk	59
Türkiye'de bir ilk; Tematik GAP-Teknopark	60
Paneller 31-32-33 - Şanlıurfa Kalkınmada Engeller ve Çözümler Sempozyumu	61
Üniversite'nin Yolu	63
Okutan Vali ve Besiciler	64
Panel 34 - Toplumsal Yaşam ve Engelliler	66
Panel 35 - Güneydoğu Sınır Mayınları	68
Panel 36 - Antalya Sokak Çocukları	70
ÖDÜL TÖRENLERİMİZ	
2009 Yılında Ödüllendirdiklerimiz	73
2010 Yılında Ödüllendirdiklerimiz	80
Ziyaretlerimiz	95

GÖRÜŞ

Adını, sahiplendiği Güneydoğu Bölgemizden alan “Güneydoğum Derneği”nin kurucuları aslında Güneydoğulu değiller. İçlerinde benim gibi Güneydoğulu olanlar azdır ve bizler kervana sonradan katıldık.

Onlarla yollarımız 2007 yılında Midyat’ta kesişti. Matematik Otelinde, Bölgemizin eğitim sorunlarının tartışılacağı bir panelin yapıldığı söylediğinde, davetli olmadığım halde gittim ve paneli sonuna kadar zevkle izledim.

Dernek yöneticilerini o gün orada tanıma fırsatını buldum. Türkiye’nin en iyi üniversitelerinde eğitim gören bu arkadaşlar, atanarak geldikleri Bölgemizde meslekleriyle uzun yıllar başarıyla hizmet etmiş, tanıdıkça daha çok sevmiş ve insanımızla kaynaşmışlar. Ağlayarak geldikleri Bölgemizden, yüreklerinin bir kısmını Bölgede bırakarak ayrılmışlar. Şu anda görevlerine Ankara’da devam etseler de, Bölgeyle gönül bağlarını hiç gevşetmediler.

Bu arkadaşlara bu derneği kurdurtan ana saikin, insanımıza ve bölgemize duydukları engin sevgiden başka bir şey olmadığını gördüm ve onları tanımaktan büyük onur duydum. Bölgemizin tüm sorunları ile ilgilenmeğe çalışan biri olarak, Güneydoğum Derneğine ve kurucularına yapılabileceğim en iyi teşekkürün, çalışmalarına destek vermek olduğuna düşündüm.

O günden beri; Eğitimden Sağlığa, Sokakta Çalışan Çocuklardan Mağara Besicilerine, Sınır Mayınlarından Kuraklığa, GAP’tan Kalkınmaya, Erken Yaşta Evlendirilen Kızlardan Engellilerin Yaşam Kalitesine kadar var olan tüm sorunlarla ilgili olarak Güneydoğum Derneğinin yaptığı çalışmalara imkânlarım ölçüsünde katkı vermeğe çalışıyorum.

Bir bölge insanı olarak yaptıklarım, yapmam gereken şeylerdir, Ama Bölge’den olmayan ve şu anda da, Bölge dışında yaşayan bu insanların, hiç de mecbur olmadıkları halde, Bölgemiz için gösterdikleri bu çabanın çok önemli olduğu ve her türlü saygıyı hak ettiği açıktır.

“2010 yılında Türkiye’de en başarılı STK” seçilen Güneydoğum Derneğinin bu başarısında en büyük hisse şüphesiz ki, başta Başkan Duygu Sucuka olmak üzere, çoluk çocuklarının nafakasından kısarak ve karşılıksız hizmet dışında hiçbir amaç taşımadan yollara düşen fedakâr kurucular ve üyeleridir. Bunun yanında, panellere karşılık beklemeden katılan kamu kurum mensupları ve akademisyenler ile her türlü desteği veren Valiler, Rektörler, Kaymakamlar, Belediye Başkanları, Meslek Odaları Başkanları, Kurum Amirleri ve yerel Basın Temsilcilerinin de katkılarının bu başarıdaki payları büyüktür.

Güneydoğum Derneği bugüne kadar, 5’i Ankara’da değerlendirme toplantısı olmak üzere gerçekleştirdiği 36 adet panelle sorunları, konunun uzmanları ile masaya yatırmış ve sonuç raporları ile tespit ve önerilerini ilgili Bakanlara ve kamuoyuna sunmuştur.

Derneğimiz, marifet iltifata tabidir düsturundan hareketle; her yıl, Bölgede başarılı olan siyasetçi, bürokrat, sanatçı ve girişimcilere bir ödül ile teşekkür ederek, onları motive etmeye ve kamuoyuna takdim ederek, başarılarının daha geniş kitlelerce bilinmesine katkı sağlamaktadır.

Elinizdeki bu çalışma, Derneğimizin bu güne kadar ki yolculuğunun kısa yol hikâyesidir. Bilmelisiniz ki, yol ne kadar uzun ve yorucu olursa olsun, bu yolun yolcuları, dinlenmeden yürümeğe kararlıdırlar.

Yeni çalışmalarda buluşmak dileğiyle...

GÖRÜŞ

Cumhuriyetimizin kuruluşundan bu yana ülkemizin Güneydoğu'sundaki sorunların gün yüzüne çıkma/çıkarılma süreci devam etmektedir. Bu sorunların sosyal, siyasal, ekonomik vb. bir bütün olarak tüm yönleriyle ele alınıp, çözümlerinin oluşturulabildiği girişimler de devam etmektedir. Bugün Bölgede yaşanan sorunların gündeme gelmesi gibi çözümlerinin de aynı hızda gerçekleşmeyeceği artık görülmektedir. Yine, sorunların önemli bir bölümünün çözümünün bunları yaşayanların iradelerine bağlı olduğu da gözden ırak kalmaktadır. Aynı biçimde, Güneydoğu ' da neyin/nelerin sorun olduğunu ortaya koymaya çabalayan kesimlerin, aynı duyarlılıkla çözümlerine de müdahil olmaları beklentidenöteye geçmekte zorlanmaktadır. İşte, bütün bu olup biten süreçte, iyeliğini adına da taşıyan" Güneydoğum Derneği" her kesimden kişilerin yüksek takdirlerini toplayarak iş yapmaktadır. Boyutlarına bakmaksızın, iyi niyetin ötesine geçerek, gücünün yettiği her soruna müdahil olmaya çabalamakta ve somutsonuçlara ulaşmaktadır. Güneydoğu'da, Güneydoğu için yapıp ettiklerinin bir bölümü bu kitapta yer almaktadır. Aynı zamanda bir Güneydoğulu olarak, Güneydoğu sevdalısı ve Güneydoğuluların sevgilisi Duygu SUCUKA ve arkadaşlarının özverili çalışmalarının devamını diliyorum.

Saygılarımla

Prof. Dr. Mustafa Gündüz
Rektör
Adıyaman Üniversitesi

Güneydoğum Derneğinin Güneydoğu Raporu

Ağustos 2010

GÜNEYDOĞUM DERNEĞİ; Güneydoğu'nun ekonomik, kültürel ve sosyal alanlarda kalkındırılması bağlamında yapılabilecek her türlü faaliyeti gerçekleştirebilmek ve bu tür faaliyetlerin içinde yer almak amacıyla, Temmuz 2005'te kurulmuş bir yardım derneğidir.

VİZYONU (Ufku, Görüşü) : Birlik içinde kalkınma;

MİSYONU (Görevi): Devlet-Millet el ele Güneydoğu Anadolu Bölgesine sahip çıkmak için bireylerin bilinçlenmesine ve bölgedeki vatandaşları, sivil toplum kuruluşlarını, kamu kurumlarını ortak projelerde bir araya getirerek yörenin kalkınmasına katkıda bulunmak.

Bu ilke ve kararlılık içerisinde, yaklaşık **beş yıldır** görev yapan Derneğimiz, eğitime dönük çalışmalar kapsamında;

- ◆ Köy okullarıyla yakın diyaloglar içerisinde aynı yardımlarda bulunmuştur.
- ◆ GAP, Eğitim, Sağlık, Kadın, Ekonomik Sorunlar, Sokak Çocukları gibi konularda, Güneydoğu'nun değişik il ve ilçelerinde 29 panel, bu panellerin sonucunda elde edilen verilerin değerlendirildiği 6 panel de Ankara'da, 1 panel de Antalya'da olmak üzere **toplam 36 panel** gerçekleştirmiş; panellerin sonuç raporlarını hazırlayarak Bakanlık, TBMM komisyonları gibi ilgili makamlara sunmuştur.
- ◆ Şanlıurfa'daki mağara besiciliği yerinde incelenmiş; besiciliğin açık alanlara taşınması projesine raporlar hazırlayarak destek vermiştir.
- ◆ Güneydoğu'da başarılı gördüğü kurum ve kişileri birer teşekkür plaketiyle ödüllendirmek amacıyla, 2009 ve 2010 yıllarında ödül törenleri düzenlemiştir.

Gerçekleştirdiklerimiz:

Panellerimiz;

Ankara'da 1 Güneydoğu paneli,
Şanlıurfa'da 2, Adıyaman'da 1, Ankara'da 1 GAP paneli,
Ankara'da 1 Güneydoğu'da Eğitim ve Feodalite paneli
Şanlıurfa, Adıyaman, Batman, Ankara'da birer Sağlık Paneli,
Birecik, Adıyaman, Batman, Midyat, Siirt, Ankara'da birer Eğitim paneli,
Şanlıurfa'da mağara besicileri ve göçerlerle ilgili 2 Hayvancılık paneli,
Ankara, Gaziantep, Batman ve Antalya'da birer Sokak Çocukları paneli,
Suruç'ta Su paneli,
Gaziantep'te Güneydoğu'da Kadın paneli,
Urfa'da Besicilik, Tarım ve Belediye konulu 3 panel,
Batman, Midyat ve Siirt'te Çocuk Yaş Evlilikleri, Engelliler ve Ekonomik sorunlarımız konulu 4 panel,
Urfa'da Sorunlarımız ve Kalkınma Sempozyumunda Eğitim, Çocuk Anneler, Engelliler, Tarım Hayvancılık konularında 3 panel,
Adıyaman'da toplumsal Yaşam ve Özürlüler paneli,
Ankara'da Güneydoğu Sınır Mayınları Paneli,
Antalya Sokak Çocukları Paneli.

Okul Yardımlarımız;

Ankara Valiliği'nin özel bir izni ile Güneydoğu'daki köy okullarına yardım kampanyası başlatılarak 50'ye yakın okula çok miktarda kitap, kırtasiye, giysi, bilgisayar yardımı yapılmıştır.

TESPİT VE ÖNERİLER

Güneydoğum Derneği, yaptığı paneller, yardım çalışmaları ve sözlü anketler neticesinde, tespit ve önerilerini, yazılı olarak yerel basın kanalıyla kamuoyuna, raporlar halinde ilgili makamlara sunmuştur. Bu tespit ve öneriler kısaca şu şekildedir:

Eğitim:

- ◆ Çok çocuklu aile ortamları, yoksulluk, yeterli sayıda okul, derslik ve eğitim araç gereci olmayışı Güneydoğu'nun önemli eğitim sıkıntıları olarak ön plana çıkmıştır.
- ◆ Çok fazla nüfus artışı, okul çağındaki nüfusun önemli miktarda oluşu ve okulların veli desteğinden yoksun kalışı eğitimdeki sorunların aşılabilmesini kolay kılmamaktadır.
- ◆ Bölgede mezra adı verilen birbirinden uzak yerleşimler de eğitim hizmeti götürülmesini zorlaştırmaktadır. Yatılı Bölge Okulları ve Taşımalı Eğitim seçenekleri henüz yeterli değildir.
- ◆ Kız çocuklarının eğitim imkânlarının bilhassa kırsal kesimlerde ellerinden alındığı, bunun önüne geçilebilmesi için yaptırımlar olması gerektiği düşünülmelidir.
- ◆ Okul öncesi eğitim uygulaması henüz yeterli değildir ve mutlaka yaygınlaştırılması, özellikle kırsal kesimde bunun üzerinde durulması gerekmektedir.
- ◆ Okulların araç gereç yoksunluğu ders yapabilme şartlarını zorlaştırmaktadır.
- ◆ Devletin öğretmen tutmakta zorlandığı Doğu ve Güneydoğu'da öğretmen maaşlarının diğer bölgelerdekenden farklı olması gerekmektedir.
- ◆ Tarımsal hasat zamanlarında okul çocuklarının tarım işçisi olarak çalıştırılmasının önüne geçilmelidir.

Sağlık:

- ◆ Anne-çocuk sağlığı konusunda eğitim eksikliği önemli ölçüdedir.
- ◆ Pratisyen hekim yeterli oranda olsa da uzman hekim sıkıntısı görülmektedir.
- ◆ Sıkça görülen akraba evlilikleri önemli hastalıkların kaynağını teşkil etmektedir.
- ◆ Temiz içme suyu ve temel ilaçların sağlanmasında sıkıntılar söz konusudur.
- ◆ Aşılama hizmetleri eğitimsizliğin getirdiği doğrultuda yanlış değerlendirilmektedir, halk arasında kısırlaştırma olarak yayılmaktadır.
- ◆ Sıtma, şark çibani, verem, hepatit-B, talasemi gibi hastalıklar ön plana çıktığından bunlarla ayrı mücadele gerekmektedir.
- ◆ Bölge genelinde sağlık kurumları yetersizliği mevcuttur.

GAP:

GAP, Güneydoğu'nun 9 ilini kapsayan bir kalkınma projesidir. GAP kapsamındaki 22 baraj ve 19 HES (hidroelektrik santrali) ile hem sulama hem de elektrik üretimi amaçlanmıştır. Geline nokta, GAP'tan faydalanan iller konusunda ortada bir tartışma vardır. Adıyamanlılar, GAP'ın kendi sınırları içerisinde olmasına rağmen faydalanmadıklarını söylerken Urfalıları da aynı şeyi söylemektedir. Oysa GAP iller arası bir tartışma odağı olmaktan öte bir milli projedir ve bitirilmemesi tüm Güneydoğu illerini ve tüm Türkiye'yi mağdur etmektedir. Adıyamanlı, Urfalı vatandaş sulamadan faydalanmadıklarını söylerken Mardin'deki, Siirt'teki vatandaş da GAP'ın sosyal projelerinden faydalanamadığını söylemektedir.

- ◆ **Çoraklaşmayı önlemek** için vahşi sulamadan vazgeçilmeli, çiftçiye bu konuda eğitim verilmelidir.
- ◆ **Tarıma yeterli destek** verilmemektedir ve tarımsal alt yapı yetersizliği vardır.
- ◆ **Yakın gelecekteki su sıkıntılarına** karşı suyun çok dikkatli kullanılması gereklidir.
- ◆ **GAP unutulmuş** durumdadır, tamamlanması şarttır.
- ◆ Bir tarım ve sulama projesi olan GAP'ta sulama yatırımları **henüz %17-18 gerçekleşmiştir**.
- ◆ Güneydoğu Anadolu Bölgesinde bir **toprak reformu** gerekmektedir.
- ◆ **SODES programlarının**, il bazında oluşturulacak komisyonlarla takip edilmesi ve tüm çevrelerin demokratik biçimde bu haktan faydalanmasının sağlanması Devlete güveni artıracaktır.

Besicilik:

Şanlıurfa için projelendirilmiş olup ancak uygulama safhasına henüz geçilememiş olan Besi Organize Sanayi Bölgesi Projesinin gerçekleştirilmesi durumunda, Urfa çevresindeki yaklaşık 400 mağarada yapılan mağara besiciliğinin sona ereceği beklentisi söz konusudur. Havasız, güneşsiz, ıdıksız mağaralardan, kısacası sağlıksız ortamlardan daha sağlıklı ortamlara, daha modern şartlara kavuşacak olan besicilik konusu kuşkusuz Şanlıurfa için de önemli ve sağlık yönünden daha iyi bir tercih olacaktır.

Sokak Çocukları:

Gaziantep, Mersin, Batman, Diyarbakır'ın sokak çocuklarının ön plana çıktığı illerden gelen sokak çocukları sıralamasının **Diyarbakır, Batman, Siirt, Mardin, Şanlıurfa** olduğu ve suç işleme oranının da aynı şekilde sıralandığı göz önünde tutularak bu konularda daha etkili çalışmalar yapılmalıdır.

Bölgesel Kalkınma Modelimiz: Derneğimiz, yukarıda sayılan ve benzer sorunları daha iyi saptayabilmek ve bunlara, gerek yerel gerekse ulusal düzlemde çözümler geliştirebilmek amacıyla, her ilde "İl Kalkınma Birlikleri" kurulmasını önermektedir. Bu birlikler, ildeki vatandaşların, sivil toplum kuruluşlarının, sendikaların ve kamu kurumlarının işbirliğiyle kurulmalı, ilin kalkınması için gereken danışma, araştırma ve uygulama etkinliklerini gerçekleştirmelidir.

Panel-I

Güneydoğu Paneli

03.12.2005 / Ankara

Yer: Kıbrıs Türk Kültür Derneği Konferans Salonu

Katılımcılar:Yücel Erdener, Cahit Maaç, Cansel Güven, Yunus Turgut, Abdullah Buksur, Muhammet Taşçılar, Gül San, Erdoğan Ateşin, Ruhsar Yenigün

Ankara, Kıbrıs Türk Kültür Derneği Konferans Salonunda gerçekleştirilen panele Hür Demokratlar Fikir Kulübü Derneği, Anadolu Eğitim Sendikası ve diğer bazı sivil toplum kuruluşları ile konuşmacılar da destek verdi. Çok sayıda katılımcı ile gerçekleştirilen panelde Güneydoğu'nun önemli sorunları belli başlıklar altında masaya yatırıldı.

Bu başlıklar ve çözüm önerileri, özet olarak şu şekilde sıralandı:

Eğitim:

Sorunlar Türkiye eğitiminden bağımsız değildir. Ancak özel şartlar göz önüne alındığında, alt yapı öncelikle çözülmeli, okul öncesi eğitim zorunlu olarak verilmeli, zorunlu eğitime katılmayan çocukların velilerine yaptırım uygulanmalı, yaygın eğitime ağırlık verilmelidir.

Feodalite:

Anti-empyralist bir bakış açısından, herkes, topluma sahip olan feodaliteye karşı tavır almalıdır.

Göç:

Sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel yapının, göç üzerindeki etkileri ve çözümün bu bağlamda ele alınarak çözülmesi.

Nüfus artışı ve planlaması:

Aile planlaması ve ekonomik ve siyasi istikrarın sağlanması gerekmektedir.

Sulama Sorunları:

Türkiye ve GAP bölgesinin tarımını irdelerken dikkate alınacak en önemli unsur sudur. Tarımsal eğitime önem verilmeli, ürün deseni uygulanmalıdır. Güneydoğu, tarım ve tarıma dayalı ihracat bölgesi haline getirilmelidir. Türkiye'deki 30 bin ziraat mühendisinden özellikle işsiz olanlar, Güneydoğu'da çalıştırılmak üzere değerlendirilmelidir.

Kadın:

Güneydoğu özelinde ve Türkiye genelinde yeniden bir kadın kimliği yaratılmalıdır.

GAP:

Bütçe dışında kullanılmaya açık olacak bir GAP fonu kurularak, GAP bir an evvel tamamlanmalıdır.

Sağlık:

Atatürk'ün gösterdiği çağdaş uygarlık düzeyinin üzerine çıkma hedefiyle ulusal bir sağlık politikası belirlenmelidir.

Telekomünikasyon:

Özellikle Güneydoğu'da kaçak elektriğin önlenmesi ve elektrik alt yapısının yenilenmesi gerekiyor.

Sivil Toplum Kuruluşları:

Yerel yönetimler, halkla ve STK'larla diyalog içerisinde, yerel gündem 21 çerçevesinde, kendi gündemlerini oluşturmak zorundadırlar.

Panel-2

Güneydoğu'da Eğitim ve Feodalite Paneli
11.02.2006 / Ankara

Yer: Kıbrıs Türk Kültür Derneği Konferans Salonu

Katılımcılar: Yücel Erdener, Niyazi Kahveci, Cansel Güven, Duygu Sucuka

Bazı sivil toplum kuruluşlarının da destek verdiği panelde çok sayıda katılımcı vardı. Güneydoğu'da eğitim ve Feodalite konularındaki çözüm önerileri şu şekilde değerlendirildi:

Eğitim:

Sorunlar Türkiye eğitiminde bağımsız değildir. Ancak özel şartlar göz önüne alındığında, alt yapı öncelikle çözülmeli, okul öncesi eğitim zorunlu olarak verilmeli, zorunlu eğitime katılmayan çocukların velilerine yaptırım uygulanmalı, yaygın eğitime ağırlık verilmelidir.

Feodalite:

Eğitim düzeyinin ve ekonomik şartların yükselmesi ile çözüme ulaşacak olan feodalite, bugün, düne göre gevşeme göstermektedir. Zor da olsa toprak reformu yönünde birtakım çalışmaların yapılması gereklidir.

Panel-3

GAP ve tuzlulaşma
22 Nisan 2006/Şanlıurfa

Yer: HRÜ Ziraat Fakültesi Konferans Salonu

Katılımcılar: Prof. Dr. Mehmet Ali Çullu, Prof. Dr. A. Ruhi Mermut, Doç. Dr. Halil Kırnak, Abdullah Melik, Duygu Sucuka

Harran Üniversitesi, Şanlıurfa Ziraat Mühendisleri Odası ve Güneydoğum Derneği,

22 Nisan 2006 günü ortak gerçekleştirdikleri "GAP ve Harran'da Çoraklaşma Paneli"nin ardından bir ortak basın bildirisi yayınladılar.

Söz konusu basın bildirisi şu şekildedir:

Tuzlanma ve çoraklaşma Urfa'nın sorunu olmaktan çıkmış, Türkiye'nin sorunu olmuştur. Drenaj sistemi çoraklaşmanın hızını keseceğinden, alt yapı çalışmaları hızlandırılmalı ve mevcut drenaj kanallarının bakımı yapılmalıdır.

Bu teknik tedbirlerin yanı sıra yasal tedbirlerin de alınması ve mevcut sulama sisteminin yasaklanması gerekmektedir.

Burada tuza en dayanıklı bitki pamuk bile verim kaybetmektedir. Sulama metotlarının mutlaka değişmesi gerekmektedir.

Ovanın Güney bölümünde yapılan kapalı drenaj ve ıslah çalışmaları sonucunda bir yandan tuzlulaşma iyileştirilirken, daha önce tuzluluk sorunu bulunmayan

alanlarda da tuzlulaşma meydana gelmektedir. Drenaj sisteminin eksikliği ve yapılan aşırı sulamalar sonucunda oadaki tuzlulaşma sorunu temelden özölememektir. Bu sorunun çözümü için öncelikle ovada drenaj alt yapısı tamamlanmalı ve suyun toprak ve bitki isteğine göre kullanılması için yasal tedbirler getirilmelidir. Aynı zamanda bu ova için yapılan tecrübeler diğer ovaların sulanmasında dikkate alınmalıdır.

Küresel ısınma dolayısıyla, bölgede yakın gelecekte sulama suyu yetersizliği sıkıntısı doğacaktır. Bunu önlemenin yolu, yüzey sulama sisteminden vazgeçilip basınçlı sulama sistemine geçiştir. Geniş ürün yelpazesi geliştirilmelidir. Bölge çiftçilerin, sulamalarda kürek dişında, diğer teknik ekipmanları da (sifon, savak gibi) kullanması teşvik edilmelidir. Tarım politikasının değişmesi ve acilen teknoloji kullanılması gerekmektedir. Bölgede ağaçlandırmaya önem verilmelidir.

Sulama Birlikleri tüzüğü yasal zemine oturtulmalı; ürün deseni değişmeli, GAP Bölgesinde meyvecilik ve

sebzeciliğe geçilmesi teşvik edilmeli; çiftçiler arasında ortak makine parkının oluşturulmasına devlet tarafından destek verilmeli; ekolojik denge için zirai ilaç ve kimyevi gübre kullanımı kontrol altına alınmalı ve zirai ilaçta reçete sisteminde geçilmelidir.

Ödeneksizlik nedeniyle yarım kalmış bulunan GAP'ın, bir an önce bitirilmesi için bir GAP fonu oluşturulmalı ve bu proje bir an evvel bitirilmelidir.

Panel-4

şanlıurfa Sağlık Paneli

17 Kasım 2006/şanlıurfa

Yer: Belediye şair Nabi Konferans Salonu

Katılımcılar:Dr. Yunus Turgut,
Dr. İbrahim Hatipoğlu, Dr. Muktim şelli

17 Kasım 2006 tarihinde şanlıurfa'da yapılan, Güneydoğu'da sağlık konulu panelle ilgili basın bildirisi.

1. Aşağıdaki temel sağlık hizmetlerine önem verilmesi.

Ana-ocuk sağlığı ve aile planlaması hizmetleri,
Aşılama hizmetleri,

Yeterli ve dengeli beslenmenin sağlanması ve sürdürölmesi,

Bulaşıcı hastalıklarla mücadele,

Temiz içme ve kullanma suyu sağlama ve çevrenin zararlarının azaltılması,

Temel ilaçların sağlanması,

Sağlık eğitimi,

Sağlık hizmetine toplum katılımının sağlanması,

laması sonucu pratisyen hekim sorunu önemli ölçüde aşılmıştır. Belirli branşlardaki uzman hekim aklarının acilen giderilmesi gerekmektedir. Yardımcı sağlık personeli (özellikle ebe ve hemşire) sayısı tüm sağlık kurumları ve hastanelerde yetersizdir.

3. Bölge genelinde, her türlü sağlık kurumu yetersizliği söz konusudur. Sağlık ocakları ve devlet hastanelerinin sayısı ihtiyaç duyulan yerlerde mutlaka artırılmalıdır.

4. Aile Hekimliği, genel sağlık sigortası sisteminin ön şartı olmalıdır.

5. Bölgede özellikle şanlıurfa'da sıkça görölen şark çıbanı hastalığıyla mücadele için, gerekli yerlerde şark ıbanı Kontrol Merkezleri kurulmalıdır.

6. Yine bölgede sıkça görölen sıtma vakaları için Sıtma Savaş Merkezleri kurulmalıdır

Panel-5

Adıyaman Sağlık Paneli

18 Kasım 2006/Adıyaman

Yer: Esnaf Kefalet Kooperatifleri Salonu

Katılımcılar:

Dr. Yunus Turgut,

Duygu Sucuka, Dr. Nihat Yıldırım

Sağlık artık, yaşamı kısaltan, fonksiyon veya iyilik halini bozan, fiziksel, mental ve sosyal streslere karşı koyabilme kapasitesi olarak tanımlanmaktadır.

Yeterli beslenme, temel sağlık, temel eğitim pozitif haklardır. Bu hakların uygulanabilmesi için maddi kaynak veya üretim gerekmektedir.

Herkese için temel ve kapsamlı sağlık hizmeti sunulmalıdır.

Sağlıklı ve güvenli bir çevre, yiyecek, giyecek, barınak konularında asgari standartlara ulaşılmalıdır.

Hastalıkların tedavisi ve rehabilitasyonu durumlarında mümkün olan en üst sağlık standardına ve eldeki en geniş sağlık olanaklarına ulaşma hakkı olmalıdır.

Şurası çok önemlidir:

ASLINDA SAĞLIK HAKLARININ GELİŞMESİ TIP UYGULAMALARININ ÖTESİNE GİDİLMESİNİ ZORUNLU KILMAKTA OLUP EŞİTLİK, SORUMLULUK, SAĞDUYU VE SOSYAL ADALETE DAYALI BİR TOPLUM VE DÜNYA İÇİN MÜCADELE ETMEYİ GEREKTİRMEKTEDİR.

Bence derin toplumsal eşitsizlikler bölgesel eşitsizliklerin önünde gitmektedir.

Sunulan hizmetleri:

1) Hizmeti alan

2) Hizmeti veren

3) Hizmet getireceğim diye toplumun önüne çıkanlar açısından irdelenecek dursak daha sağlıklı bir değerlendirme yapmış oluruz.

Hizmeti alan nüfus genç, eğitimsiz ve örgütlü değildir.

Hizmeti veren kesim ise genelde görev heyecanı ve aşkından ziyade belli çerçeveler içerisinde iş yapmaktadır oysa kamu kesiminin en çalışkan, en üretken, heyecanı dorukta ve bezgin olmayan kimseleri buralarda istihdam edilmelidir. Bölge sürgün yeri olmamalı, çalışanlar siyasetçilerin güdümünde olmayıp devletin sunduğu imkanları en iyi şekilde sağlayan, inisiyatif alabilen kimseler olmalıdır.

Yıllardan beri hizmeti getireceğim diye toplumun önüne çıkanlar hem yöre halkını temsil edememişler hem de devletin iyi niyetle sunduğu imkanları halkın zararına kendi yararlarına alabilecek şekilde kullanıp halkı bezginliğe ve umutsuzluğa düşürüp devletler de zarar vermişlerdir. Yöre siyasetçileri "devlet baba" ya da "hayırlı evlat devleti" vatandaşlara ulaştırmamak için çalışmış gibidirler.

Bu olumsuzluklardan en fazla kadınlar, çocuklar ve düşük gelir grupları etkilenmektedirler.

AYRICA:

Bölge genelinde giderek daha da önem kazanan sağlık sorunları şunlar olabilecektir:

1) Gezici tarım işçiliğinin getirdiği sorunlar: bir nüfus yılın önemli bir kısmını aile olarak yaşadığı bölgenin dışında, uzağında ve sağlık koşullarından oldukça yoksun bir şekilde geçirmektedir. Bu arada çocukların eğitimi de aksamaktadır

2) Hava kirliliği: Bölge içi göçler nedeniyle zamansız ve hazırsızlık yakalanan kentsel yetersiz altyapı altyapı topraktaki kirliliği havaya da taşımakta toz kirliliğinin yanına hava kirliliği de eklenmektedir. Konu ciddidir.

3) Atatürk baraj gölü artılmamış atıkların biriktiği bir sorunla karşı karşıyadır. Durum ciddidir.

4) Nüfus artışı bütün öngörülerini ve hesapları altüst edecek boyuttadır.

2004 yılı itibarıyla 10,000 nüfusa düşen yatak sayısı

TÜRKİYE ORTALAMASI 26,1

GÜNEYDOĞU ORTALAMASI 13,1

2004 yılı itibarıyla bir hekime düşen nüfus;

702 Türkiye ortalaması iken yaklaşık bunun iki katı güneydoğu ortalaması

2003 yılı itibarıyla TÜRKİYE DE kişi başına sağlık harcaması 153,5\$

ÇÖZÜM

1)Atatürk'ün gösterdiği çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkma sağlıkta da ana hedefimiz olmalıdır.Bu esaslar dahilinde ulusal sağlık politikası oluşturulmalıdır.

2)Özellikle ana ve çocukların sorunları merkeze alınmalı, öncelikli olmalı ve çözümlenmelidir. Unutmamalı ki istikrarlı ve gelişmiş bir toplum yaratmak için bu şarttır.

3)Nüfus sorunu büyük bir ciddiyetle ele alınmalı ve ihmal edilmemelidir. Bu yönetimde bulunan herkesin ciddiyetle ele alıp izlemesi gereken bir sorundur.

4)Kurumlar arasında sinerji yaratılmalıdır. Herkes daha iyi nasıl yaparım, daha iyi nasıl çalışırım diye heyecan duymalıdır. Kamu sektöründen başlaması gereken

bu heyecan dalgası bütün topluma yayılmalıdır. İnsanlarda gelecek endişesi olmamalı, insanlar yarınlarına güven içinde bakabilmelidirler. En üretken, en yaratıcı, en çalışkan kamu görevlileri bu bölgede istihdam edilmelidir. İnisiyatifi olmayan, silik, illa bir siyasetçiden olur olarak görev yapan devlet görevlileri olmamalıdır. Bu tür yöneticiler vatandaşın devlete olan güvenini sarsmaktadır.

5)Kırsal kültürün cenderesinden kurtulmalıdır. Sürekli ve kaliteli eğitim sağlanmalıdır.

Panel-6

Batman Sağlık Paneli

03.02.2007 / Batman

Yer: Kültür Merkezi Konferans Salonu

Katılımcılar:

Dr. Hasan Demir,

Dr. Esen Tiğiz

Dün Ankara'dan Batman'a gelme hazırlıkları içerisinde iken, karlı bir Ankara sabahına uyanmam biraz yormuştu düşüncelerimi.

İki hafta önce yapmayı planlayıp zorunlu nedenlerden dolayı ertelediğimiz Batman'daki sağlık panelimizin bir kez daha ertelenmesi ya da iptal edilmesi hoş olmayacaktı. Yoğun kar yağışı uçuşları etkiler mi düşünceleri arasında iken kendimi Batman'da buldum.

Ertesi sabah da karlı bir Batman sabahına uyandım.

Kış şartları işte, havanın ne sürprizler yapacağı belli olmuyor.

Urfa, Adıyaman'dan sonra, sağlık panellerimizin üçüncüsünü Batman'da yaptık bugün. Gerek sağlık camiası, gerek yerel medyası, gerekse sivil vatandaşın başından beri bu panele ilgi göstermesi, Batmanlıların kendi sorunlarına karşı duyarlılığının göstergesi oldu.

İki hafta önce yapmayı planladığımız bu panelin, aşırı soğuklar nedeniyle, gelen talep üzerine, ilan edilmiş tarihinin ertelenmesi, sonrasında yerinin değiştirilmesi

ve en sonunda da saatinin değiştirilmesi, taksit, taksit duyurularla verilse de, katılımcı üzerinde bir olumsuz etki yarattığı muhakkak. Bizden kaynaklanmayan bu değişiklikler elbette ki panele katılımı olumsuz etkiledi. Bir de aniden gelen kar ve soğuk hava. Eh artık, katılımcının minimum düzeyde olmasını gerektiren her şey mevcut bulunuyor. Buna rağmen iyi bir panel, başarılı bir sunum olduğu kanaatindeyim. Katılımcı sayısı da, bu kadar olumsuz şartta rağmen az denemeyecek oranda idi.

Özellikle Batman'ın spesifik sağlık sorunlarının temel başlıklarla saptanması, çözüm önerilerinin dillendirilmesi ve soru-cevap kısmında konuşmacı ve katılımcı doktorlar arasındaki tartışmaların ilgiyle izlenmesi kayda değer nitelikteydi. İlk konuşmacının Batman İl Sağlık Müdürü olması dolayısıyla, şehrin sağlık sorunları konunun en yetkili kişisi tarafından dillendirilmiş oldu. Bununla beraber sorgulayan bir grup sağlık personelinin de katılımcı olması, nitelikli bir tartışma ortamı yaratmış oldu.

İl Sağlık Müdürü Sayın Hasan Demir'in "Güneydoğu'nun sorunlarına sahip çıkmak isteyen birilerinin böyle bir panel yapılması önerisiyle bizimle iletişim kurmaları bizi heyecanlandırmıştır, kendilerine teşekkür ediyoruz" şeklindeki sözleri bizi onore etmiştir.

Sadece Batman'ın ya da Güneydoğu'nun değil tüm Türkiye'nin sorunu olan sağlık konusuna, kendi şehirlerinde sahip çıktıkları ve konuyu spesifikleştirerek çözüm arayışları çabasında oldukları için, gerek konuşmacılar Sayın Hasan Demir ve Esen Tiğiz'e gerekse katılımcılara; ayrıca bu çalışmada bize destek veren, yer temininde yardımcı olan ve her türlü katkıyı sağlayan kurum ve kişilere teşekkür ediyorum.

Yapılan konuşma ve tartışmalar sonucunda şu konular üzerinde önemle durulması vurgulanmıştır:

1. Aile planlaması, sağlık eğitimi, ergenlik çağı sorunları üzerinde durma, anne-çocuk sağlığı gibi konulara önem verilmesi
2. Yetersiz sağlık kuruluşlarının yeterli hale getirilmesi
3. Kent merkezlerinde hayvan besiciliğine izin verilmesi
4. Tarımsal sulamaların bilinçli yapılması
5. Kadın eğitime önem verilmesi,
6. Hava kirliliğinin önlenmesi için çalışmalar yapılması
7. Aile hekimliği ve koruyucu sağlık hizmetlerine önem verilmesi
8. Yaygın olan sıtma ile mücadele edilmesi

Panel-7

Ankara Sağlık Paneli
17.03.2007/Ankara

Yer: Kıbrıs Türk Kültür Derneği Konferans Salonu

Katılımcılar: Dr. Abdülkadir Özbek,
Dr. Deniz Akgün, Dr. Mustafa Kutlu

Ekim 2006 ve Şubat 2007 tarihlerinde Şanlıurfa, Adıyaman ve Batman'da gerçekleştirilen 'Güneydoğu'nun Sağlık Sorunları ve Çözüm Önerileri' konulu panellerin bir üst değerlendirmesi niteliğindeki 'Türkiye'nin Sağlık Sorunları içinde Güneydoğu'nun yeri ve Çözüm Önerileri' konulu panel, 17 Mart 2007 günü Ankara'da, Kıbrıs Türk Kültür Derneğinde yapılmıştır.

Ankara Numune Hastanesi Başhekim Yardımcısı Sayın Abdülkadir Özbek, Batman İl Sağlık Müdür Yardımcısı Sayın Deniz Akgün ve Adıyaman İl Sağlık Müdür Yardımcısı Sayın Mustafa Kutlu'nun konuşmacı olarak katıldıkları panelde şu tespitler önem kazanmıştır.

- Anne-çocuk sağlığı konusunda eğitim eksikliği önemli ölçüdedir.

- Pratisyen hekim yeterli oranda olsa da uzman hekim sıkıntısı görülmektedir.

- Sıkça görülen akraba evlilikleri önemli hastalıkların kaynağını teşkil etmektedir.

- Temiz içme suyu ve temel ilaçların sağlanmasında sıkıntılar söz konusudur.

- Aşılama hizmetleri eğitimsizliğin getirdiği doğrultuda yanlış değerlendirilmektedir.

- Sıtma, şark çıbanı, verem, hepatit-B talasemi gibi hastalıklar ön plana çıktığından bunlarla aynı mücadele gerekmektedir.

- Bölge genelinde sağlık kurumları yetersizliği mevcuttur.

Batman, Adıyaman ve Şanlıurfa'da yapılan panellerde de benzer sorunlar üzerinde durulmuştu. Türkiye'nin her tarafında birbirinin aynı olan bu sorunlar, Güneydoğu'nun çok fazla nüfus artışı ve eğitim açığı nedeniyle, bu bölgemizde biraz daha öncelikli sorunlar arasına girmektedir.

Öncelikli çözüm, eğitime önem verilmesi, aile planlamasının önemsenmesi ve sağlık hizmetlerindeki açıkların minimuma indirgenme çalışmalarıdır.

Panel-8

GAP'ı Sorguluyoruz
31.03.2007/Şanlıurfa

Yer: DSİ Konferans Salonu

Katılımcılar: Prof. Dr. Mehmet Ali Çullu,
Vedat Melik, Müfit Yetkin, Gökhan Günaydın,
Niyazi Kahveci, Atilla Ataman, Hasan Macit

31 Mart 2007 tarihinde Şanlıurfa'da, Şanlıurfa Ziraat Mühendisleri Odası ile birlikte organize ettiğimiz **"GAP'ı Sorguluyoruz"** başlıklı panelimizi büyük bir ilgi ve yoğun atmosfer içinde gerçekleştirmiş olduk. Çok önemli ve büyük bir Devlet projesi olan GAP'ı detaylı biçimde tartışmak, **GAP ne imiş, ne olmuş, ne olması gerekiyormuş, ne olmamış** sorularına cevap aramak istedik.

Bu paneli ilk kurguladığımız zaman amaç; her ne kadar bir Devlet projesi olsa da siyasi iradenin yön verdiği bir çalışma olması sebebiyle, Proje sürecinde iktidarda bulunmuş olan siyasi partileri bir araya getirerek, bir masaya davet ederek, GAP konusunda söylemek istediklerini kamuoyu ile paylaşmaya yönlendirmek idi.

CHP, DYP, DSP, ANAVATAN, AKP, MHP ile yaptığımız yazışmalarda MHP dışındaki partiler bu panele katılımcı oldular. Milliyetçi söylemi ve ülkenin her karışına sahip çıkma politikalarından şüphemiz olmayan MHP'nin de bu çalışmada yer almasını istedik ama bir yerlerde bir iletişim eksikliği olduğunu düşünerek cevapsız kalmalarına saygı gösterdik.

Siyasi partilerle birlikte bu panele önemli katkı sağlayacağına inandığımız Ziraat Mühendisleri Odası Genel Başkanı Sayın Gökhan Günaydın'ı da davet ettik.

Konuşmacılar şu şekilde oluştu; **Müfit Yetkin (AKP), Vedat Melik (CHP), Hasan Macit (DSP), Atilla Ataman (DYP), Niyazi Kahveci (ANAVATAN), Gökhan Günaydın (ZMO).**

Panel salonu her ne kadar bir siyaset meydanı olmasa da ufak tefek siyasi atışmalar kaçınılmazdı ve öyle de oldu. **Oturum Başkanı, Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanı Sayın Mehmet Ali Çullu**, daha önce birlikte GAP konulu başka bir çalışma yaptığımız değerli bir akademisyendir. Kendisinin bir bilim adamına yakışır tutum ve davranışı sayesinde panel esnasındaki ufak tefek siyasi çıkışlar olgunlukla geçirilmiştir.

500 kişilik DSİ Konferans Salonunun bir ara tamamen yakın olduğu gözlemlenebiliyordu. Panel izlemek yerine dışarıda ayaküstü sohbet etmeyi tercih edenleri de düşününce, kapıdaki davul zurna en az 500 kişiyi karşılamış bulunuyor. Salona geldiğimde karşılaştığım ilk

sürprizdi davul-zurna ekibi. Salonun çelenklerle dolmuş olması ise yine beklemediğim bir görüntü idi.

Panel izlemek zordur. Bir konser izlemek için insanlar birbirini çiğneyebiliyorken bir panele katılmak hiç de cazip gelmeyebiliyor. Bu da tamamen, bizi ilgilendiren toplumsal konulara duyarlılığımızla doğru orantılı bir yaklaşımdır. Ya da önemli konularımıza ne kadar duyarlı olduğumuzun bir göstergesidir.

Son derece kaliteli bir atmosferde işlenen panel yaklaşık dört buçuk saat sürdü. Başında pusileriyle oturan kırsal insanından takım elbiseli-kravatlı bürokratlara ve az sayıda da olsa bayanlara kadar tüm izleyiciler büyük bir merakla sonuna kadar ilgiyle izlediler paneli.

Muhalefet cephesindeki panelistlerin eleştirileri karşısında iktidar mensubu panelist AKP Şanlıurfa Milletvekili Sayın Müfit Yetkin'in her soruya sakin ve kızmadan cevap vermesi, diyaloga dayalı, eleştiriye açık bir siyasi tablo örneği idi.

Tartışma ve sorgulamaların sonunda varılan sonuçlar özetle şu şekilde olmuştur:

-Çoraklaşmayı önlemek için vahşi sulamadan vaz geçilmeli, çiftçiye bu konuda eğitim verilmelidir.

-Tarıma yeterli destek verilmemektedir ve tarımsal alt yapı yetersizliği vardır.

-Yakın gelecekteki su sıkıntılarına karşı suyun çok dikkatli kullanılması gereklidir.

-Köy Hizmetlerinin kapatılması hata olmuştur.

-KÖYDES Projesi başarısız olmuştur.

-GAP'ın unutulmuş olduğu görülmektedir.

-Bir tarım ve sulama projesi olan GAP'ta sulama yatırımları henüz %12 gerçekleşmiştir.

-GAP'ın önemi üzerinde durulmalı ve bir an evvel tamamlanmalıdır.

"GAP'ı Sorguluyoruz" panelini, mümkün olabilirse, kısa bir süre sonra aynı kadroyla Ankara'da tekrarlamak dileğiyle paneli bitirmiş olduk.

Panel-9

GAP'ı Sorguluyoruz
03.06.2007/Ankara

Yer: Milli Kütüphane Konferans Salonu

Katılımcılar: Yücel Erdener, Gürol Ergin,
Necati Albay, Atilla Ataman, Gökhan Günaydın

31 Mart 2007 tarihinde Şanlıurfa'da, **Güneydoğum Derneği ile Ziraat Mühendisleri Odası Şanlıurfa Şubesinin** birlikte düzenlediği **"GAP'ı Sorguluyoruz"** paneli bu defa Ankara'da gerçekleştirildi.

Bu çalışmadaki asıl amaç, çok önemli ve büyük bir Devlet projesi olan GAP'ı detaylı biçimde tartışmak, **GAP ne imiş, ne olmuş, ne olması gerekiyormuş, ne olmamış** sorularına cevap aramak;.

Ve

Her ne kadar bir Devlet projesi olsa da siyasi iradenin yön verdiği bir çalışma olması sebebiyle, **Proje sürecinde iktidarda bulunmuş olan siyasi partileri** bir araya getirerek, bir masaya davet ederek, GAP konusunda söylemek istediklerini kamuoyu ile paylaşmaya yönlendirmek idi.

İlk başta DYP, ANAVATAN, CHP, DSP, MHP, AKP VE Ziraat Mühendisleri Odası'nın konuşmacı olarak davet edildiği panel Urfa'da DYP, ANAVATAN, CHP, DSP, AKP VE ZMO arasında tartışılmıştır. Ankara'da ise DYP, CHP, DSP, ZMO temsilcileri panelist olarak bulunmuştur.

2 Haziran 2007 tarihinde, Ankara Bahçelievler semtindeki Milli Kütüphane'de, Güneydoğum Derneğinin organizasyonu ile gerçekleştirilen panelde, GAP'ın yapımı aşamasında iktidarda bulunan siyasi partilerin temsilcileri konuşmacı olarak bulundular.

AKP'nin temsilcisinin son anda katılımcı olamayacağını bildirdiği panelin konuşmacıları Atilla Ataman (DYP), Gürol Ergin (CHP), Necati Albay (DSP) ve Gökhan Günaydın (ZMO) idi. Önceki dönemde İstanbul DSP Milletvekili olan Yücel Erdener'in yönettiği panelde Ziraat Mühendisleri ağırlıklı olmak üzere oldukça ilgili bir izleyici kitlesi dikkat çekiyordu.

Ayrıca tüm konuşmacılar ve oturum başkanı Ziraat Mühendisi idi.

Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Gökhan Günaydın, Türkiye'nin tarım politikalarının yetersizliği, suyun önemi, GAP'ın yarım bekletilmekte olduğu üzerinde durdu.

DYP Genel Sekreter Yardımcısı Atilla Ataman Türk Milliyetçiliğinin GAP'a sahip çıkmaktan geçtiğini, GAP'ın bilinçli ve kasıtlı olarak yarım bekletilmekte olduğunu söyledi.

CHP adına konuşan Prof. Dr. Gürol Ergin ise GAP'ın tamamlamasından önce Güneydoğu Bölgesinde bir toprak reformunun şart olduğunu ileri sürerek iktidara geldiklerinde bu konulardaki projelerinden bahsetti.

DSP adına konuşan DSP milletvekili Necati Albay, Ecevit'in politikaları üzerinde durarak Köy Hizmetlerinin kapatılmasının hata olduğunu, KÖYDES Projesinin başarılı olamadığını belirtti.

Panelin soru-cevap kısmında ise, siyasetin olduğu yerde kaçınılması mümkün olmayan kısa kısa da olsa karşılıklı polemikler yaşandı.

Türkiye'nin tarım politikalarından toprak reformuna kadar birçok ayrıntının konuşulduğu panelde üzerinde durulan önemli başlıklar özetle şu şekilde idi:

-Çoraklaşmayı önlemek için vahşi sulamadan vazgeçilmeli, çiftçiye bu konuda eğitim verilmelidir.

-Tanıma yeterli destek verilmemektedir ve tarımsal alt yapı yetersizliği vardır.

-Yakın gelecekteki su sıkıntısına karşı suyun çok dikkatli kullanılması gereklidir.

-Köy Hizmetlerinin kapatılması hata olmuştur.

-KÖYDES Projesi başarısız olmuştur.

-GAP unutulmuş durumdadır, tamamlanması şarttır.

-Bir tarım ve sulama projesi olan GAP'ta sulama yatırımları henüz %17-18 gerçekleşmiştir.

-Güneydoğu Anadolu Bölgesinde bir toprak reformu gerekmektedir.

Panel-IO-II

Batman —Midyat Eğitim

27.10.2007/Batman

Yer: Zübeyde Hanım İlköğretim Okulu Konferans Salonu

Katılımcılar: Prof. Dr. Abdurrahman Aksoy, Mehmet Ali Atalay

28.10.2007/Midyat

Yer: MATİAT Otel Konferans Salonu

Katılımcılar: Prof. Dr. Abdurrahman Aksoy, Mehmet Yıldız, Esmer Akan

27 Ekim 2007 tarihinde Batman'da Güneydoğum Derneği tarafından;

28 Ekim 2007 tarihinde Midyat'ta Güneydoğum Derneği ile MİDER (Midyat Kültür, Sanat, Çevre ve Dayanışma Derneği) tarafından ortaklaşa düzenlenen **"Türkiye, Güneydoğu ve İlimizde (ilçemizde) eğitim"** konulu panelde Güneydoğu'daki eğitim sorunları tartışılmıştır.

Batman'daki panele 19 Mayıs Üniversitesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Abdurrahman Aksoy ile Batman İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı Mehmet Ali Atalay Konuşmacı olara katılmıştır.

Midyat'taki panelde ise Prof. Dr. Abdurrahman Aksoy, Midyat Eğitim-Bir Sen temsilcisi Mehmet Yıldız ve Midyat Narlı köyü öğretmeni Esmer Akan konuşmacı olmuştur.

-Terörü aşmanın en önemli silahı eğitimidir, kadının eğitilmesi ve ön plana çıkarılmasıdır, çocuklar üzerinde durulmasıdır vurgularının yapıldığı her iki panelde de Türkiye'nin eğitim sorunlarına değinilerek, Güneydoğu'daki eğitim sorunları ve detayında da Midyat ve Batman'daki eğitim sorunları konuşulmuştur.

-Güneydoğu'nun eğitim sorunlarının Türkiye'deki eğitim sorunlarından farklı olmadığı belirtilmekle birlikte, Bölgede kız çocuklarının eğitimde geri planda kalış-

ları ile okul öncesi eğitim konuları üzerinde yoğunluklu olarak durulmuştur.

-**Çok çocuklu aile ortamları, yoksulluk, yeterli sayıda okul ve derslik olmayışı** Güneydoğu'nun önemli eğitim sıkıntıları olarak ön plana çıkmıştır.

-**Kalabalık sınıflar, ikili eğitim, öğretmen eksikliği, okullardan fazla dershanelere önem verilmesi** milli eğitimin tüm ülkede topyekûn başarısızlığını getirmektedir.

-Güneydoğu'da Devlet eğitimle ilgili bazı uygulama ve çalışmalar yapsa da çok fazla nüfus artışı, okul çağındaki nüfusun önemli miktarda oluşu ve okulların veli desteğinden yoksun kalışı eğitimdeki sorunların aşılabilesini kolay kılmamaktadır.

-Bölgede **mezra** adı verilen birbirinden uzak yerleşimler de eğitim hizmeti götürülmesini zorlaştırmaktadır. Bu nedenle **Yatılı Bölge Okulları ve Taşımalı Eğitim** seçenekleri üzerinde durulmaktadır. Ancak şu ana kadar yapılan bu anlamdaki çalışmalar henüz yeterli değildir.

-Yine bölgede kız çocuklarının **eğitim imkânlarının bilhassa kırsal kesimlerde ellerinden alındığı**, bunun önüne geçilebilmesi için yaptırımlar olması gerektiği vurgulanmıştır.

-İlkokula **Türkçeyi bilmeden gelen çocuklar** için, ana sınıfı denilen okul öncesi eğitim uygulaması henüz yeterli değildir ve mutlaka yaygınlaştırılması, özellikle kırsal kesimde bunun üzerinde durulması gerekmektedir.

-**Okulların araç gereç yoksunluğu** ders yapabilme şartlarını zorlaştırmaktadır. Kütüphanesi olan ancak kütüphanesinde bir tane bile kitap bulunmayan birçok okul vardır. Köylerde öğrencinin kırtasiye ihtiyaçları bile öğretmeni ilgilendirmektedir.

-Doğu ve Güneydoğu'daki **öğretmen maaşlarının** diğer bölgelerdekinden farklı olması gerekmektedir.

-Tarımsal hasat zamanlarında **okul çocukları tarım işçisi** olarak çalıştırılmakta, böylece okullarından geri kalmaktadırlar. Bunun önüne geçilmesi gerekmektedir.

Güneydoğu'daki eğitim sorunları özetle bu şekilde tartışılmıştır.

Panel-12

Adıyaman Eğitim
16.11.2007/Adıyaman

Yer: Halk Eğitim Merkezi Konferans Salonu
Katılımcılar: Turhan Çömez, Ahmet Korkmaz,
Ercan Oruçhan

Güneydoğu'daki eğitim durumunu mercek altına almak ve irdelemek amacıyla, Güneydoğu'nun farklı il ve ilçelerinde paneller yapmaya devam ediyoruz.

16 Kasım 2007 günü, Adıyaman Halk Eğitim Merkezinde gerçekleştirdiğimiz **"Türkiye, Güneydoğu ve Adıyaman'da Eğitim"** konulu panelimizin konuşmacıları;

22. Dönem Balıkesir Milletvekili **Turhan Çömez**,

Adıyaman Fevzi Çakmak İlköğretim Okulu Müdür Yardımcısı **Ahmet Korkmaz**,

Adıyaman Sincik Dilektepe İlköğretim Okulu Öğretmeni **Ercan Oruçhan** idi.

Okul Müdürleri, öğretmenler, öğrenciler ve velilerden oluşan büyük bir kalabalık tarafından izlenen panel, Adıyaman basını tarafından da oldukça ilgi gördü.

Saygı duruşu, istiklal marşı ve açılış konuşmasından sonra konuşmacılar sırasıyla bilgi ve birikimlerini salon-daki kalabalıkla paylaştılar. Oturumu yöneten Sayın Turhan Çömez, bir ara, izleyiciler arasındaki öğrencilerin bir kısmını kürsüye davet ederek mikrofonu onlara bıraktı. Öğrencilerin dile getirdikleri sorunlar da konuşmacıların sıraladığı sorunlardan çok farklı değildi.

Yaklaşık iki yıldır sürdürdüğümüz, köy okullarının sorunlarına duyarlı olabilme yaklaşımımız doğrultusun-

da yazıştığım ve haberleştiğim bazı öğretmenleri panel salonunda görünce oldukça duygulandım. Hepsi de Anadolu'nun değişik yerlerinden gelmiş Güneydoğu'nun değişik köy okullarında hizmet vermeye çalışan pırıl pırıl gençler. İçlerinde mastır yapanları bile var. Bu tür görevler hiç ayırım gayrım yapılmadan, Devlet yüklerinin çocuklarına kadar dağıtılabিলse keşke...

Köy okullarının sorunlarını dile getirmek üzere konuşmacı olan Sayın Ercan Oruçhan aslen Denizlili. Adıyaman-Sincik'te bir köy öğretmeni kendisi. Aynı şekilde o kadar çok öğretmen var ki hem Adıyaman'da hem de civar il ve ilçelerin köylerinde. Onların Türkiye için, Güneydoğu için ne kadar önemli olduklarını herkesin kavraması gerekir. Bu gençlerin değeri, bu tür görevlerden kaçmaya çalışanlarla kıyaslandığı zaman daha iyi anlaşılacaktır.

Adıyaman ve Güneydoğu'da eğitim konusu işlenirken konuşulanlar ve dile getirilen sorunlar, üç hafta önce Batman ve Midyat'taki eğitim panellerimizde vurgulanan sorunlardan çok farklı değildi.

Özetle sıralamak gerekirse;

1.Gerek il ve ilçelerdeki gerekse de köylerdeki okullarda ok fazla fiziksel eksiklikler söz konusudur. Bina, derslik, araç, gereç, vs. Adıyaman, bina yetersizliği bakımından Türkiye’de 5. sırada yer almaktadır. (Bodrum katında bile ders yapıyoruz diyor bir okul müdürü).

2.Okullarda genellikle kütüphane yoktur. Varsa da kitap yoktur.

3.Adıyaman genelinde 40 bin aile tarım işçisi olarak çalışmakta, bu durum öğrencinin okula devamlılığını olumsuz yönde etkilemektedir.

4.En fazla iki yıl kalıp tayin çıkartarak giden öğretmenlerden dolayı öğretmen sıkıntısı yaşanmaktadır. Kalıcı öğretmen konusunda yeni uygulamalara ihtiyaç duyulmaktadır.

5.Bilhassa köy okullarında rehberlik hizmeti yoktur ve bu uygulamaya ihtiyaç vardır.

6.Yine köy okullarında Lojman sıkıntıları had safhadır.

7.Okullarda aile planlaması, velilerin bilinçlendirilmesi çalışmalarına ağırlık verilmelidir.

8.Okul öncesi eğitim konusundaki çalışmalar henüz yeterli değildir. Okul öncesi okullaşma oranı %12, okul dönemi okullaşma oranı %88’dir (bu oran Türkiye için %90’dır).

9.Sınıflar çok kalabalık olup 110 kişiyle ders yapan sınıflar mevcuttur. Bu da bina yetersizliğinden kaynaklanmaktadır.

10.Mezra adı verilen üç-beş haneli yerleşim biçimleri eğitimde hizmet götürmeyi zorlaştırmaktadır. Bölge yatılı okulları ve taşınalı eğitim çözüm gibi görülse de onların da olumsuz yönleri mevcuttur. Mezra türü yerleşim yerleriyle ilgili yeni projeler düşünülmesi, toplulaştırma şeklinde yaşamaya yönelinmesi her alandaki hizmet götürmeyi kolaylaştırabilir.

11.Kız çocuklarının eğitimde geri planda bırakılması diğer bazı iller kadar olmasa da Adıyaman’da da söz konusudur. Bu konuda da ailelere özel takiple yaptırımcı uygulamalar getirilebilir.

Panel-13

Urfa Hayvancılık Sorunları

17.11.2007/Şanlıurfa

Yer: Belediye Şair Nabi Konferans Salonu

Katılımcılar: Prof. Dr. Ahmet Ruhi Mermut,

Yrd. Doç. Dr. Seyrani Koncagül,

Yrd. Doç. Dr. Şükrü Gürler, Yrd. Doç. Dr. Fikriye

Ekmen, Öğr. Gör. Dr. Dilek Özer, Mehmet Altun

16 Kasım 2007 günü Adıyaman'daki "Türkiye ve Güneydoğu'da Eğitim" konulu panelimizin ardından, ertesi gün Urfa'daki hayvancılıkla ilgili panelimizi gerçekleştirdik.

Geçtiğimiz Bahar-Yaz aylarında Şanlıurfa ve Ankara'da yapmış olduğumuz "GAP'ı Sorguluyoruz" adlı panelimizin ardından, Şanlıurfa'dan, hayvancılıkla ilgili bir çalışmanın da yapılması yönünde bir talep gelmişti. Bu talebi değerlendirdik ve Harran Üniversitesi Ziraat ve Veteriner Fakülteleri ile birlikte, 17 Kasım 2007 tarihinde, Şanlıurfa'da, "GAP'ta Hayvancılık Sorunları" adlı bir panel düzenledik

Konuşmacılar;

Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesinden

Yrd. Doç. Dr. Seyrani Koncagül

Öğr. Gör. Dr. Dilek Özer

Harran Üniversitesi Veteriner Fakültesinden

Yrd. Doç. Dr. Şükrü Gürler

Yrd. Doç. Dr. Fikriye Ekmen

Bolu İl Tarım Müdürü Mehmet Altun idi.

Oturum Başkanlığını ise yine Harran Üniversitesi Veteriner Fakültesinden Doç. Dr. Faruk Aral yaptı.

Arzu ettiğimiz oranda katılımcı olmasa da amacına ulaşmış bir çalışma oldu. Üniversiteden Akademisyenler, Belediye Başkan Yardımcısı Mehmet Fevzi Yüce, Şanlıurfa Merkez Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Yönetim ve üyeleri, vatandaşlar ve Urfa medyası tarafından izlenen sunumlar, GAP'ta hayvancılık sektörüne oldukça faydalı olabilecek türdendi.

Bu çalışma ileriki günlerde yapılması planlanan mağara hayvancılığı ile ilgili bir başka çalışmanın tetikleyici olduğu için bizim açımızdan önem arz etmektedir.

Panelistlerin sırasıyla yaptıkları sunumlarından çıkarılan özet sonuçlar şu şekildedir:

-Türkiye sütçülüğünün gerçek yöneticileri kadınlardır. Süt sektöründe daha kaliteli üretim için kadınların eğitim düzeyinin yükseltilmesi, bilhassa kırsal kesimdeki kadınlara eğitim verilmesi şarttır.

- Güneydoğu'nun kalkınabilmesi için hayvancılığa ihtiyaç duyulmaktadır. Yeni istihdam alanlarının yaratılabilmesi için de hayvancılığın desteklenmesi gerekmektedir. Hayvan besiciliği kadar hayvansal ürünlerin halka sunumu ve halk sağlığı üzerindeki etkileri de önemlidir.

- Mera ve bakım-besleme, işletme büyüklüğü, hayvancılıkla ilgili kurum ve kuruluşların birbirleriyle iletişim kurmaksızın çalışmaları, hayvancılıkla ilgili kredilerin yetersiz ve şartların ağır olması, üretici birliklerinin yapısının birlik amacına uygun olarak oluşturulamaması, hayvan barınaklarının uygun olmaması, hayvancılığa dayalı sanayinin gelişmemiş olması, fiyat politikalarındaki hatalar ve yanlışlıklar, hayvancılık teşviklerinin yeterli olmaması ve hayvan ıslahına yönelik çalışmaların yetersiz olması gibi faktörler GAP Bölgesinde hayvancılığın gerileme nedenleridir. Bu konularda tedbirler alınması gerekmektedir.

-Hayvancılık yeterli ve sağlıklı yapılamadığı için, toplum bireylerinin hayvansal gıdalardan yararlanma olanakları da sınırlıdır.

- Kırsal kesimden göç alan şehir merkezindeki evlerde hayvancılık yapılmaktadır. Son zamanlarda Belediye tarafından yapılan çalışmalarla şehir içindeki hayvan besiciliği azaltılmıştır.

-Hayvan barınaklarının temiz, bakımlı ve havadar olması gerekmektedir.

- Şanlıurfa civarındaki mağaralarda çok sayıda hayvan besiciliği yapılmaktadır. Mağaralardaki hayvanların sağlıklı ortamlara taşınması için çalışmalar yapılmalıdır.

Bu panelimizde bize doğrudan ya da dolaylı destek veren herkese, Şair Nabi Kültür Merkezi Salonunu tahsis eden Şanlıurfa Belediyesine, çalışmanın başından beri özverili katkılarda bulunan Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanlığına, ayrıca Veteriner Fakültesi Dekanlığına, Bolu'dan bu panel için gelen Bolu İl Tarım Müdürü Mehmet Altun'a ve diğer konuşmacılara teşekkür ederiz.

Mağara Gezisi
Ve Urfa Mağaralarındayız
17.01.2008/Şanlıurfa

Kasım 2007 ayı içerisinde, Şanlıurfa'da yaptığımız **"GAP'ta Hayvancılık Sorunları"** panelimizin arkasından, bu konunun daha da derinliklerinde buluyoruz kendimizi.

Bu sabah döndüm Urfa'dan. Sıcaklığı yazmak istesem de tüm çalışmaların özetini, o kadar kolay olmuyor şu yazma işi.

Bu defaki Urfa seyahatimde iki çalışma hedefimiz vardı.

sını bekledik. Ve herkes gelince mağaralara doğru yola çıktık. Ekibimiz 11 kişi. Bazen besiciler de katılınca 15-20'yi buluyoruz.

Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanı **Prof. Dr. Mehmet Ali Çullu**, Zootehni Bölüm Başkanı **Doç. Dr. Turgay Şengül**, Zootehni Bölümü Hayvancılık Yetiştiriciliği ve Islahı Anabilim Dalı Öğr. Üyesi **Yrd. Doç. Dr. Seyrani Koncagül**, Ziraat Mühendisi **Ahmet Koncagül**, Gazeteci **Gül San**, Mu-

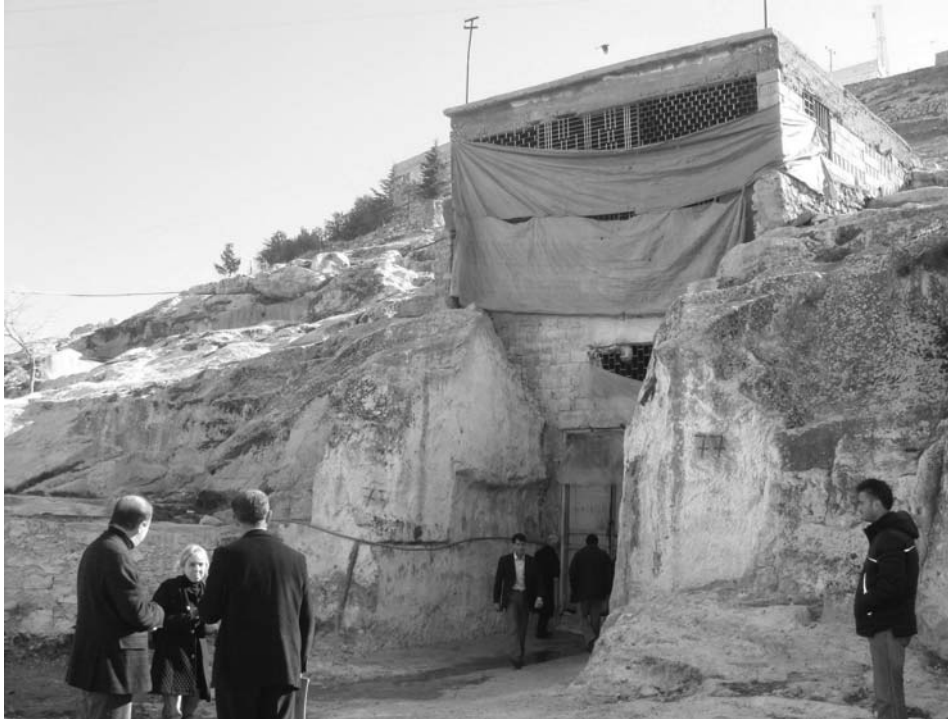
hammet Taşçılar, Kırsal Kalkınma Kooperatifi Başkanı **Rızvan Rızvanoğlu**, ben ve diğerleri inceleme ekibi olarak yola koyulduk.

Mağaraların önüne gittiğimiz zaman Başkanın aradığı besiciler üç-beş dakika içinde mağaralarının önünde bizi bekliyorlardı.

Urfa'nın etrafında bulunan çok sayıdaki mağarada besicilik yapıldığını duyuyordum ama bu kadar olduğunu bilmiyordum. Urfa'nın batı yönünde, yani Antep çıkışına doğru, Yakubiye semti denilen yerde, evlerin bittiği kısımda hemen mağaralar başlıyor. Hafif yükseltili dağlık kısım tamamen mağaralardan oluşmuş. Burada yaşayanlar, burada hayvancılık yapanlar, ve buradaki mağaralar... O kadar farklı bir dünya ki, görmek lazım. İç içe, yan yana, tamamen mağaralardan oluşmuş büyük bir yapı.

Mağaradan mağaraya geçerken, besicilerin başkanı olan Rızvan Rızvanoğlu ile sohbet ederek bilgi almaya çalışıyoruz. Muhammet arkadaş her ayrıntıyı çekime alırken ara ara da röportajlar yapıyor.

Mağaraları barındıran yapı üç vadiden oluşuyor. Başkanın deyimiyle birinci, ikinci, üçüncü dere. **Birinci derede 94 mağara, ikinci derede 110 mağara, üçüncü derede 206 mağara** olmak üzere toplam 410 mağara bulunuyor. Bunlardan sadece 60-70 kadarında besicilik yok, diğerlerinin hepsinde besicilik yapılıyor. Beslenmekte olan büyükbaş hayvanların sayısı her zaman küçük baş hayvanların sayısından daha fazla.

-Birincisi Urfa'daki mağara besiciliğini mercek altına almak;

-İkincisi **"Türkiye ve Güneydoğu'da Eğitim"** konulu panellerimizin **Urfa-Birecik**'teki şikkını gerçekleştirmek..

17 Ocak Perşembe sabahı Urfa'ya indiğim zaman gazeteci Gül San arkadaşım gelip beni aldı. Çalışma yapacağımız ekiple buluşma adresimiz, 500 üyeli Kırsal Kalkınma Kooperatifi'nin bürosu idi.

Bugün yapacağımız çalışma Şanlıurfa'nın hemen yanı başındaki mağaralarda yapılan **besi hayvancılığının** diğer adıyla **hayvan besiciliğinin** incelenerek bu kesimdeki üreticilerin sorunlarını dile getirmek amacını taşımaktadır. Ayrıca mağara besiciliğinin daha sağlıklı ortamlara taşınması konusunda başlatılmış olan bir projenin devamı yönünde katkı sağlamış olacağız.

Besiciler Başkanı Rızvan Rızvanoğlu'nun bize ikram ettiği Urfa usulü kahvaltayı yaparken ekibin tamamlanma-

Bu çalışmaya başlarken bu kadar şaşıracağımı hiç düşünmemiştim. Çok sayıda mağara ve büyük bir besicilik potansiyeli. Sadece beni değil diğer arkadaşları da şaşırtmış gözüküyordu. Şu an Kurban bayramı sonu olması nedeniyle hayvanların sayısı oldukça azalmış.

Her mağaranın önüne iki-üç çoban köpeği zincirle bağlanmış. Çobanların susturmak isteyişlerine aldırış etmeden bütün haşmet ve dehşetleriyle üzerimize doğru havlamaları kuşkusuz hepimizi ürküttü. Mağaranın kapısından girince hiç görmediğimiz bir manzara karşımızda duran. Girişe yakın yerlerde çoban yatağı, bazen de döşenmiş şekilde göze çarpan çoban odası. Devamında yem torbaları ve hayvan ağılları. Ağılların içerisinde masumca bakan hayvanlar. Ve çok ağır bir koku. Bu kokuya birkaç dakika bile dayanabilmek mümkün değil. İçeride çuvallar halinde yem, dışarıda ise genellikle çuvallar halinde hayvan gübresi. Bunlar da ayrıca satılıyor.

Üniversiteden gelen arkadaşlarla mağara besiciliği konusunda, Fakülte bünyesinde bir dal açılabileceğini bile konuşuyoruz. Gerçekten incelemeye ve üzerinde durulmaya değer. Sağlıksız ortamlarda salt et üretmek amaçlı beslenen hayvanların sağlığa ne kadar yararlı olduğunun bilimsel biçimde incelenmesi konuya ayrı bir boyut katabilir.

Besiciler genellikle şehirde oturuyorlar ve hayvanların başında birer çoban bulunduruyorlar. Kimisi de hem besici hem çoban rolünde. Bu roldeki **Mahmut Altun** ile konuşuyoruz mağaranın önünde. **"Bu mağara bize aittir"** diyor. **"Kaç yaşındasın?"** soruma "Kaç yaşında gösteriyorum?" diye yanıt veriyor. **"40-45 gösteriyorsun ama 30 musun yoksa?"** dedim, 34 olduğunu söyledi. "İşte bu iş insanı böyle çabuk yaşlandırıyor" diye de üzüntüsünü ifade etti.

Bir başka besici Mehmet Tatlıdıl ile konuşuyoruz. "Üç yılda üretimimiz 310 büyükbaştan

70'e düştü" diyor. Yaşı büyük ama kendisi çocuk kadar gözükken çobanın maaşını merak ediyorum. 400-450 lira. **"Yazık bunlara, şu şartlarda bu paraya çalışılır mı? Biraz daha artır sen bunların maaşını"** dediğimde "Biz de mağduruz çünkü sürüm yok, et para etmiyor, yem pahalı, devletten hiç bir katkı yok" diye yakınıyor.

Her iki besiciye de, aşağıda organize bir hayvancılık bölgesi yapılmaya projesi olduğunu, bu proje gerçekleşirse mağaradan çıkıp orada hayvancılık yapmayı isteyip istemediklerini sorduğumda, tabi ki aşağıyı tercih edeceklerini, burada hayvancılık yapmanın çok zor olduğunu söylediler.

Başkanın belirttiğine göre, **mağaralar bölgesi SİT alanı ilan edilmiş**. O nedenle mağaralardaki besicilik **"Organize Besicilik Bölgesi"** adı altında bir başka yere taşınacakmış. Ama hangi ödenekle, hangi zamanda, çok da net değil.

Bilgi aldığımız kişiler, mağaradaki besicilikte üreyerek çoğalma olayı olmadığını söylüyor. Üreme işi başka yerlerde oluyor, biraz büyüyen hayvan, besici tarafından satın alınarak mağaraya getiriliyor ve kesim zamanına kadar, 6 ay veya bir yıl burada besleniyor. Türkiye'nin her tarafına, özellikle Ankara ve İstanbul'a buradan et gönderiliyor.

Yaptığımız bu çalışma ve çekim, Mart-Nisan aylarında Şanlıurfa'da yapmayı planladığımız **"Mağara Besiciliği"** konulu, besicilerin sorunlarının tartışılacağı açık oturum türü bir toplantının ön hazırlıklarıdır. O toplantıya tüm besicileri getireceğini söyleyen Başkan Rızvan Rızvanoğlu, sorunlarına eğilmeye çalıştığımız için son derece memnuniyet duyduğunu belirtti.

Bu arada çekilen filmin televizyon kanallarında gösterilmesi ve böyle bir konunun tartışmaya açılması çok isabetli bir yaklaşım olur.

Panel-I4

Birecik Eğitim

18.01.2008/Birecik

Yer: Halk Eğitim Merkezi Konferans Salonu

Katılımcılar: Duygu Sucuka, Fatih Şengül, Özdal Dalkılıç, Gül San

18 Ocak 2007 günü Birecik'te, Birecik Kaymakamlığı'nın verdiği destekle, Birecik Milli Eğitim Müdürlüğü ile birlikte düzenlemiş olduğumuz "Türkiye ve Güneydoğu'da Eğitim" konulu panelimizde vurgulanan detaylar, daha önceki eğitim konulu panellerimizden çok farklı değildi.

Biz bu panellerde Türkiye'de eğitimi konuşuyoruz, Güneydoğu'da eğitim sorunlarına bir bir değinmeye çalışıyor, önemli başlıklardaki çözüm önerilerimizi ortaya koyuyoruz. Eğitim denince çok geniş bir kavram algılanmaktadır ve eğitimin sorunlarını bir veya birkaç başlıkta verebilmek mümkün değildir. Özetle konuya yaklaşıırken amacımız ana başlıklardaki sorunlarımızın takipçisi olduğumuzun vurgusunu yapmak ve yapılması gerekenlerin geciktirilmeden gerçekleştirilmesini istemektir.

Birecik Eğitim panelimize konuşmacı olarak, Birecik Ticaret Lisesi Müdürü Sayın Fatih ŞENGÜL, köy öğretmeni Sayın Özdal DALKILIÇ ve Şanlıurfa'dan gazeteci Sayın Gül SAN katıldılar.

Panel sunumları dışında, Kaymakam Beyin eğitimde adeta bir devir yarattığını yerinde gördük. Kişisel çabalarla yaratılan fırsatları, özverili uğraşlarla yapılan çalışmaları gördük, inceledik. Bu çalışmalar ayrı başlıklar altında verilecektir.

Birecik Kaymakamlığının, 100 okuldan en çok kitap okuyan 100 çocuğa altın kampanyasında altınlarını almak üzere gelen 100 öğrenci ile köylerdeki ve şehirdeki öğretmenler, okul müdürleri ve veliler tarafından doldu-

ruhan salon ayakta dolmuştu. Sert kış koşullarının yaşandığı şu günlerde, soğuk bir günde, elektrikler kesildiği için ısıtılamayan bir salonda, panelin, sonuna kadar ilgiyle izlenmesi bizi son derece memnun etmiştir. Kaymakam ve ilçedeki tüm daire amirleri paneli izleyenler arasındaydı.

Milli Eğitim Müdürü Sayın Ali Tavacı tarafından, son derece güzel tertiplenen Birecik Eğitim Panelimizde özetle değinilen noktalar şu şekildedir:

Doğu ve Güneydoğu'nun eğitim sorunlarının Türkiye'deki eğitim sorunlarından genel olarak farklı olmadığı belirtilmekle birlikte,

-Bölgede kız çocuklarının eğitimde geri planda kalışları ile okul öncesi eğitim konularında yetersiz altyapı oluşu, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinin eğitim düzeyini etkilemektedir.

-Çok çocuklu aile ortamları, yoksulluk, yeterli sayıda okul ve derslik olmayışı olumsuz etkindir.

-İkili eğitim, öğretmen eksikliği, okullardan fazla ders-hanelere önem verilmesi olumsuzlukları artırmaktadır

-Veli desteğinin olmaması hem okulu hem öğrenciyi ve aileyi zor durumda bırakmaktadır.

-Birbirinden uzak yerleşim birimleri, taşınabilir eğitimin yetersizliği Bölgeye özgü sıkıntıların başındadır.

-İlkokula Türkçe'yi düzgün konuşamadan gelen çocuklar Bölge'nin eğitim problemini artırmaktadır..

-Okulların araç gereç yoksunluğu ders yapılmasını engelleyen en önemli etkindir.

-Öğretmen maaşlarının istenilen seviyede olmaması öğretmenin motivasyonunu sıfırlamaktadır.

-Tarımsal hasat zamanlarında okul çocuklarının tarım işçisi olarak çalıştırılması Bölge'ye özgü problemidir.

-Birleştirilmiş sınıflar sorunu, Tüm Türkiye gibi Güneydoğu'da da önem arz etmektedir.

Okul öncesi eğitime ağırlık verilmesi,

Çocukların tarım işçisi olarak kullanılmaması konusunda Devletin yaptırımcı olması,

Kız çocuklarının okula gönderilmesi konusunda Devletin yaptırımcı olması,

Daha çok okul yapılması, araç gereç ihtiyaçları üzerinde durulması,

Öğretmen maaşlarının daha iyi duruma getirilmesi,

Doğu ve Güneydoğu'da eğitim sorunlarını azaltacaktır.

Panel-15

Ankara Eğitim

02.03.2008/Ankara

Yer: ATO Konferans Salonu

Katılımcılar: Turhan Çömez,
Prof. Dr. Abdurrahman Aksoy,
Vedat Melik, Nihat Eri, Tuncay Sonel

Ekim 2007'den beri değişik tarihlerde, Güneydoğu'nun değişik il ve ilçelerinde gerçekleştirmiş olduğumuz **"Türkiye ve Güneydoğu'da Eğitim"** konulu panellerimizin son değerlendirmesini geçtiğimiz hafta sonu Ankara'da yapmış bulunuyoruz.

Ekim 2007 ayı içerisinde Batman ve Midyat'ta, Kasım 2007 ayı içerisinde Adıyaman'da, Ocak 2008'de de Birecik'te gerçekleştirdiğimiz eğitim panellerinde Güneydoğu'nun eğitimde ön plana çıkan sorunlarını tartıştık, bu sorunlara Türkiye genelinden bakmaya çalıştık. Son ve üst değerlendirme niteliğindeki paneli 2 Mart 2008 günü Ankara'da yaptık.

Ankara Ticaret Odası Konferans Salonunda gerçekleştirilen panelde son derece önemli bilgi ve birikimlere sahip olan konuşmacıları, son derece ilgili ve duyarlı bir katılımcı grup yoğun ilgiyle izledi. Yağışlı bir günde, üstelik de Pazar olmasına rağmen, Türkiye'nin Güneydoğu sorununa sahip çıkmak isteyenler ATO salonunda önemli bir kalabalık oluşturdular.

Amacına ulaşmış, oldukça başarılı bir paneldi. Hem panelistler, hem de katılımcılar oradan yorgun ama mutlu ayrıldılar.

22. Dönem Balıkesir Milletvekili **Turhan Çömez**'in yönettiği panelde, Midyat'tan yetişmiş değerli bilim adamı **Abdurrahman Aksoy**, Birecik'te gerçekleştirdiği projelerle adından söz ettiren Birecik Kaymakamı **Tuncay Sonel**, 22. Dönem AKP Mardin Milletvekili **Nihat Eri** ve 22. Dönem CHP Şanlıurfa Milletvekili **Vedat Melik** birer konuşma yaptılar.

Midyatlı Profesör Abdurrahman Aksoy, Güneydo-

ğu'nun eğitim sorunlarına, kendi çocukluğundan başlayan eğitim yaşamına dönük örneklerle değinmeye çalıştı. Kendi zorluklarını, imkansızlıklarını anlattı, her şeye rağmen başardığını gözler önüne serdi.

Birecik Kaymakamı Tuncay Sonel, bir slayt gösterisiyle Birecik'te gerçekleştirdiği çalışmalarını, eğitim alanında başarıyla tamamladıkları projeleri ve yaptırılan okulları anlattı. Daha önce **'Süper Kaymakam'** ve **'Birecik Modeli'** başlıklarıyla verdiğim yazılarımda bu konudan detaylı olarak bahsetmiştim. Bir Güneydoğu ilçesinde, iki yıllık bir süreçte, Kaymakamın bizzat kişisel çabalarıyla, eğitim alanında olağanüstü işler başarılmıştı.

Geçtiğimiz dönem CHP Şanlıurfa milletvekili olan Vedat Melik, özellikle Şanlıurfa yöresinin eğitim sorunlarını dile getirdi. Bu arada televizyonlarda işlenen çok sayıdaki dizi filmlere konu olan Güneydoğu içerikli senaryoların gerçeği yansıtmadığını, bu filmlerin Güneydoğu halkını rencide ettiğini vurguladı.

Son konuşmacı Nihat Eri ise yine geçtiğimiz dönem Mardin Milletvekilliği yapmış bir siyasetçidir. Mardin'den başlayarak Güneydoğu'nun ve Türkiye'nin genel eğitim sorunlarına değinen Nihat Eri de diğer konuşmacılara paralel ayrıntıları vurguladı.

Açılış ve kapanış konuşmalarını dernek başkanı olarak benim yaptığım panelde son nokta, kokteyl türü ikramlarla ayaküstü sohbet kısmı idi. Katılımcıların memnuniyeti, panelin bitmiş olmasına rağmen oradan ayrılmak istemeyen tutumlarından anlaşılıyordu.

Terörün ötesinde, terörle silahlı mücadelenin ötesinde, Güneydoğu'nun temel sorunlarının temeline inen

tartışma ve konuşmaların yapıldığı bu toplantı görüldüğü kadarıyla çok önem arz ediyordu. Bu tür sorunlarımızı, bu tür toplantı ve konuşmalarla çözümler aranması, sivil iradenin siyasi iradeyi yönlendirmeye çalışması çok önemli elbette ki. Salonda izleyici olarak bulunan Milli Eğitimden bazı bürokratlar ve bazı sivil toplum temsilcilerinin, burada konuşulanları değerlendirecekleri ve başka yerlere taşıyacakları muhakkaktır.

Tüm konuşmacıların ortak paydaları, bu panelin özeti olarak şu şekildedir:

- Güneydoğu'dan Çukurova ve başka yerlere tarım işçisi olarak giden ailelerin, istihdam yaratılmak suretiyle önlerine geçilmesi gerekmektedir.
- Aileler çok ilgisizdir. Aileler işin içine çekilerek bu ilgisizlik önlenmelidir.
- Fiziki şartlar iyileştirilmeli, yeni okullar yapılmalıdır.
- Çocuk ilkökula başlamadan önce Türkçeyi öğrenmelidir. Batıda okula başlayan çocuk okuma yazmayı, Doğuda okula başlayan çocuk Türkçeyi öğrenmekle meşgul olduğu için bir eşitsizlik doğuyor.
- Bölgeye yeni ve deneyimsiz öğretmenler değil, tecrübeli öğretmenler tayin edilmelidir.
- Köyde öğretmen için en önemli sorun lojman sorunudur.
- Eğitimde ilk sorun okula gitme sorunudur. Öncelikle çocuğun okula gitmesini sağlamak gerekir. Buna en

önemli engel geçici tarım işçiliğidir. Nisandan Kasım kadar çocuk tarım işçisidir.

- İskan, yerleşik düzen olması için GAP mutlaka bitirilmelidir.
- Töre nedeniyle okula gidemeyen kız çocuklarının okula gönderilmesi sağlanmalıdır.
- Bölgede birinci sorun derslik sorunudur. Şanlıurfa'da 5800 öğrencili okul vardır.
- Her ilde eğitimle ilgili birer komisyon kurulmalı ve eğitim sorununun üzerine uzmanlaşmış ekiplerle gidilmelidir.
- Bölgenin en önemli sorunlarından birisi olan nüfus artış hızı kontrol altına alınmalıdır.
- Kız çocuklarının okutulmasını teşvik için kız liseleri ve kız meslek liseleri açılmalıdır.
- Bölgeyi dışarıdan gelen öğretmenler açısından cazip hale getirmek lazım. Mesela öğretmen maaşlarının iyileştirilmesi gibi.
- Sosyal yaşam çok önemlidir ve okullarda verilmelidir. Bunun için de okulların sosyal tesislere ihtiyacı vardır.
- Anaokulu konusunda Bölgede hedef %25, gerçekleşen ise %17.
- Birbirinden uzak yerleşim yerleri eğitim hizmeti vermeyi zorlaştırdığı için insanlar toplu yaşamaya zorlanmalıdır.

Panel-16

Urfa Hayvancılık
29.03.2008/Şanlıurfa

Yer: HRÜ Ziraat Fakültesi Konferans Salonu
Katılımcılar: Prof. Dr. Mehmet Ali Çullu, Yrd. Doç. Dr. Seyrani Koncagül, Mehmet Ekinci, Rızvan Rızvanoğlu, Abdullah Şıldır

GAP'ta hayvancılık sorunlarını ikinci kez gündeme getirdik ve **Kasım 2007** ayında Urfa'da yaptığımız Hayvancılık Sorunları Panelini, yine Urfa'da, 29 Mart 2008 tarihinde tekrarlamış bulunuyoruz...Ocak 2008 ayı içerisinde, **Urfa mağaralarında besicilik** konusunu yerinde incelemiş, mağaraları, içlerindeki besi hayvanlarıyla birlikte filme almış ve mağara besicilerinin sorunlarını tekrar gündeme getireceğimiz sözünü vermiştik.

Bu arada, hayvancılık sorunlarına eğilim gösteren çalışmalarımıza, Urfa yöresindeki **göçerlerle** irtibat kurarak onları da dâhil ettik. Aslında göçerleri ayrı bir başlık altında işlemek ve onların sorunlarına da yakından ilgi duymak gerekir. Sadece Urfa'da değil, başta Toros Dağları olmak üzere birçok yerde bulunan göçerlerin sıkıntıları da oldukça fazla.

29 Mart 2008 günü, **Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi** ile birlikte, Urfa'da düzenlediğimiz, mağara besicileri ile göçerlerin sorunlarını ana başlık halinde gündeme getiren hayvancılık sorunları panelimize ilgi her zamankinden daha yoğundu.

Açık hava besiciliği ile kapalı ve havasız ortamlar olan mağara besiciliğinin aynı karede fakat farklı sorunlarla tartışılması zengin içerikli bir panel ortaya konmasını sağlamıştır. Ziraat Fakültesi Konferans Salonu, tamamen besici ve göçerlerin katılımıyla, ayakta kalanlarla birlikte dolarken son derece amacına uygun bir panel gerçekleştirilmiştir. Çiftçiye dönük durmak isteyen, üreticiye yardımcı olmak arzusu taşıyan Ziraat Fakültesi yetkililerinin panelden son derece memnun olmaları, onların kendi işlerine ne kadar önem verdiklerinin kanı-

tı idi. Bu kadar çok sayıda üretici ile karşı kaşıya olmak ve onları dinlemek, sorunlarına çözümler aramak başka ziraat fakültelerinde de gerçekleşmediyse eğer mutlaka denenmelidir. İstiklal Marşı ve saygı duruşundan sonra açılış konuşmalarıyla başlayan ve panelistlerin konuşmalarıyla devam eden **II. Hayvancılık Sorunları Panelimizde**, önce göçerlerin, sonra da mağara besicilerinin problemleri üzerinde durulmuştur. **Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mehmet Ali Çullu'nun** yönettiği panele; göçerler adına **Kadri Yılmaz**, mağara besicileri adına **Şanlıurfa Merkez Kırsal Kalkınma Başkanını Rızvan Rızvanoğlu** ile Yardımcısı **Abdullah Şıldır** ve yine **Ziraat Fakültesi hocalarından Yrd. Doç. Dr. Seyrani Koncagül** ile **Şanlıurfa İl Tarım Müdür Yardımcısı Mehmet Ekinci** konuşmacı olarak katılmışlardır. Paneli besiciler ve göçerlerin yanı sıra, Harran Üniversitesi Rektör Yardımcısı, Veteriner Fakültesi Dekanı, Öğretim Görevlileri, **Şanlıurfa Milletvekili Müfit Yetkin**, bazı bürokratlar, sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri de izlemiş ve konuyla ilgili düşüncelerini paylaşmış bulunuyorlar. Panel esnasında sorunların çözümü yönünde ilgili ilk kişi olarak görülen ve birçok soru yöneltilen, aynı zamanda TBMM Tarım Komisyonu üyesi de olan Şanlıurfa Milletvekili Müfit Yetkin, zorunluluk doğması nedeniyle kendisini panelistlerin arasında bulmuştur. Çitçiyle çok yakın diyalog içinde olduğu anlaşılan Sayın Yetkin, burada konuşulan sorunların çözümü yönünde yardımcı olacağını belirtmiştir. Güneydoğu'nun bazı illerinde kurulmuş olan **Organize Besi Sanayi Bölgeleri** vardır. Bunlardan bir tanesi de bugün Şanlıurfa için projelendirilmiş olup ancak uygulama safhasına henüz geçilememiştir. Bu projenin gerçekleştirilmesi durumunda, Urfa çevresindeki yaklaşık 400 mağarada yapılan mağara besiciliğinin sona ereceği beklentisi söz konusudur. Havasız, güneşsiz, ışısız mağaralardan, kısacası sağlıksız ortamlardan daha sağlıklı ortamlara, daha modern şartlara kavuşacak olan bu besicilik konusu kuşkusuz Şanlıurfa için de önemli ve sağlık yönünden daha iyi bir tercih olacaktır. Mağaralarda besicilik yapan üreticilerin sorunları bilhassa devlet desteği olmadığı şeklinde ön plana çıkmaktadır. Besi şartlarının gittikçe zorlaştığını; yem, aşı gibi ihtiyaç maddelerinin her geçen gün fiyat artırdığını ancak etin fiyatının değişmemesine rağmen satılamadığını belirten temsilci konuşmacılar, devletin kendilerine destek vermesi, el uzatması gerektiğini, aksi takdirde giderek azalan besiciliğin bir gün yok olacağını vurguladılar. Başkan Rızvan Rızvanoğlu **"bir zamanlar 400 hayvanla dağa çıktım şimdi bir tane hayvanım yok, hayvancılık iflas etti"** dedi ve siyasilerin bu sorunlarla gereği gibi ilgilenmediklerini belirtti.

Başkan Yardımcısı Abdullah Şıldır da, **"2006'da yem maliyeti çok ucuzdu, 2007-2008'de üç katına çıktı, oysa**

aynı süreçte et fiyatı hiç değişmedi, gene de satamıyoruz" şeklinde sorunlarını özetledi. **Göçerler**, bu panelin bir başka renkli karesi idiler. Onları bu panele getirebilmek için yaklaşık bir aylık bir diyalogumuz oldu. Gelmek için şartlarının çok zor olduğunu belirtse de toplanarak geldiler o gün. Panel öncesi telefonda, biz sizi Fakülte'nin kapısında bekleyeceğiz dediler ve beklediler. Ama bir yanlış anlaşılma sonucu onlarla ancak Konferans Salonunun kapısında buluşabildik. Göçerler adına temsilcileri Kadri Yılmaz idi. Kadri panelin başında ilk konuşmayı yapan kişi oldu. Burada söylemek istediklerini yazdığı ve elinde getirdiği kâğıdı okudu tüm göçerler adına. Ben de burada, Kadri'nin elindeki yazılı kâğıdı, bir dilekçe mahiyetinde aynen veriyorum:

"Bu toplantıyı hazırlayan değerliDerneği Başkanı ve üyelerine teşekkür ediyorum. Sorunlarımızı dinlemek üzere teşrif eden siz değerli katılımcı arkadaşlara hoş geldiniz diyerek başlamak istiyorum.

Göçebe yaşayan biri olarak burada bulunuyorum. Ben ve benim gibi yaşayan arkadaşlarımdan durumu kısaca anlatmaya çalışacağım. Kısaca diyorum çünkü bir şeyi tamamen anlamak için yerinde görmek lazım diyorum.

Devletimizden beri göçebe olarak yaşıyoruz. Yerleşik bir düzenimiz yok. Genel olarak çadırlarda yaşıyoruz. Bu modern çağda elektrik, su, yol ve okul gibi temel hizmetlerden faydalanamıyoruz. Genel olarak küçükbaş hayvancılıkla uğraşıyor ve tek geçim kaynağımız da budur. Hayatımızın her ayrıntısına hayvancılık yön veriyor. Yerleşik düzene alışık olmadığımızdan, otlak ve su durumuna göre yer değiştiriyoruz. Kışın uygun, hayvanların otlayabileceği, kar tutmayan alan için ovaya gidiyoruz. Bunun için yerleşik köylülere mera kirası ödüyoruz. Ceylanpınar Üretim Çiftliği yakınlarında da ona buna hava parası vermek zorundayız. Ova köylüleri ise sürülerimizin tarlalara zarar vermesinden şikayetçi. Bundan dolayı birçok arkadaşımız hayvan yetiştiriciliğini bırakmak zorunda kaldı ve şu an durumları içler acısı. Biz de bırakmak için uğraşıyoruz. Hem küçükbaş hayvanların fiyatının düşük olması hem de yem pahalılığı nedeni ile bırakmak mecburiyetindeyiz fakat herhangi bir mesleğimiz olmadığından dolayı sürdürmek zorundayız ama bu şartlarda ancak bu kadar dayanabiliyoruz. Devletimizden hayvan yetiştiriciliği konusunda destek istiyoruz bize yerleşim yeri konusunda yardımcı olmalarını bekliyoruz. Tek geçim kaynağımız olan hayvancılığın ilerlemesi ve devletimize ekonomik olarak katkı sağlamak istiyoruz.

Teşekkürler."

Kadri Yılmaz

Bu yazımın ardından, daha önce Şanlıurfa Karacadağ Mandel göçerlerinin iskân edilmesiyle ilgili bir çalışmada yer almış olan gazeteci arkadaşım Gül San'ın raporunu veriyorum.

KARACADAĞ MANDEL GÖÇERLERİ

Gül SAN

10-08-2006

Göçerlik, sürü hayvancılığı yapan, mevsimlere bağlı olarak yer değiştiren toprağa yerleşmemiş, insan topluluklarının kıl çadırlarda sürdürdüğü yaşam biçimidir. Şanlıurfa Karacadağ' dan başlayıp Mandel'e kadar olan bölgede ilkbahardan sonbahara kadar yaşayan 78 göçer ailesi (geniş aile) bulunmaktadır.

Kejan aşiretine mensup bu göçerler Karacadağ'ın eteklerinde bulunan geven bitki örtüsü ve iklimin daha serin olduğu bu bölgede, zor şartlarda hayvancılık yapan göçerler, devlet hizmetlerinden, (yol, elektrik, eğitim, sağlık, v.b. kamuya ulaşımından) yoksun bir şekilde yaklaşık yedi kuşaktır bu şekilde yaşıyorlar. Ana dilleri Kürtçe dışında resmi dilimizi bilenlerin sayısının az olması nedeniyle iletişim sorunu yaşadım. Resmi dilimizi bilen birkaç tane kadın, okula tesadüfen gitmiş olan çocuklar ve erkekler Türkçe konuşabiliyor.

Karacadağ ve Mandel'de yaşayan Kejanlı Müslüman Kürt göçerlerin güvenlik sistemi aslan görünümünde büyük köpekler, yabancılar için çok tehlikeli olabilir.

Yedi veya sekiz direktten oluşan göçer çadırları, üç bölümden oluşuyor. Konukların kabul edildiği erkeklerin oturduğu bölüm dikdörtgen şeklinde, daha geniş olan orta bölüm kadın ve çocukların kullandığı kısım, çadırın bir köşesi de mutfak olarak kullanılıyor.

Mandel'de gün sabahın erken saatlerinde meşk sesleri (yoğurt ile soğuk su doldurulan, tulumu kadınlar ileri geri hareket ettirerek tereyağı ve ayran elde ediyorlar) ile başlıyor. Çadırların orta bölümüne yan yana serilen yataklar toplanıyor. Ekmek (nane helati) adını verdikleri mayalı ekmek kurumuş geven dallarının ateşiyle pişiriliyor. Daşde (kahvaltı) sonrası koyunların sağımı başlıyor. Yüzlerce koyunun (her aile en az 150- en çok 600 küçük baş hayvana sahip) sağımını genelde erkekler yapıyor. Sütün kaynatılması yoğurt ve peynire dönüştürülmesi kadınların görevi, üretilenler ertesi sabah pazara gönderiliyor. Pazardan sadece birkaç çeşit sebze(patlıcan, biber, domates, salatalık, soğan, patates ve sarımsak, meyve olarak yazın karpuz ve kavun, kışın elma, portakal) satın alınıyor. Kadın ve çocuklar gösterilen paranın kaç YTL olduğunu tanımıyorlar. Yemek çeşitleri fazla değil, kendi kültürlerine özgü kavurma bulgur veya pirinç, makarna ve tırşik (patlıcan domates biberi doğrayıp ateşte pişirilir.) Sofraya, kadınlar çocuklarla birlikte, erkeklerden ayrı bölümde oturuyorlar. Mandel'de erkekler çobanlık yaparken kadınlar ise keçi yünlerini tarayıp, teşi (yün eğirmek) yapılan ipler, yere kurulan basit tezgahlar yardımıyla yaşadıkları kıl çadır-

ları dokuyorlar. Göçer kadınların hepsi kıl çadır dokumasını biliyor. Keçi yününden yapılan çadırların özelliği yazın serin kışın sıcak olması ve kışın yağmur suyunu geçirmemesi. Her çadırdaki bir adet zetina dikiş makinesi bulunuyor. Küçük bir ayna büyük tüpe takılan löküs (aydınlatma için) ve pilli radyolar. Radyoda dinledikleri istasyon, Mezopotamya ve kısmen Polis radyo . Her çadırdaki bir adet cep telefonu var fakat hiçbirini çekmiyor. Şehre ve kasabaya inince kullanılıyor.

Göçerlerde akraba evliliği yaygın, evlenme yaşı kadın ve erkekte yirmi yaşın üstünde gerçekleşiyor. Akraba evliliği dışında ise berdel usulü evlilik yapmayı tercih ediyorlar. Çok eşlilik yaygın değil. Fakat kadın ve erkekler doğum kontrol yöntemleri konusunda hiçbir bilgiye sahip değiller. Kadınlar bir veya iki yıl arayla çocuk sahibi oluyorlar. Bebek ölümleri çok, özellikle ilk bebeklerde bu oran daha fazla. .Okula gitmeyen çocukları sayamadım. Fakat, liseyi bitirmiş üç genç delikanlı ve ilköğretime devam eden şanslı birkaç çocuk vardı. Onlarda her yıl başka köy okullarına gitmek zorundalar. Çünkü göçerlerin kışı geçirdikleri meralar konusunda ciddi problemleri var. Kendilerine ait toprakları olmadığından, kışı geçirecekleri meraların yakınındaki köylere kira ödüyorlar. Hazine arazisi meraya gidilmeden, önce görüşmeler yapılıyor. Köy sahibi veya köyün muhtarı ile anlaşılırsa meranın kira bedeli ödeniyor. Ödenen bedel hayvan sayısı ile orantılı. Kışın kaldıkları köyün elektriği varsa televizyon seyredebiliyorlar. Okulu varsa okula gidiyorlar. Göçerler bu yüzden 'biz hazineye ait meralar için şahıslara kira ödeyeceğimize devlete ödeyelim. Bizim de kendimize ait bir toprağımız olsun. ' diyorlar.

Karacadağ, Mandel göçerlerinin nüfus kaydı Eğriçek ve İleri köyüne kayıtlı olduğundan askerlik seçmen kartı, ölüm işlemlerini bu köylerin muhtarları yürütüyor. Cenazelerini de kayıtlı oldukları köyün mezarlığına gömüyorlar. Göçerlerin büyük kısmının yeşil kartı var. Devletle tek organik bağları bundan ibaret, hastane ve askere gitmek. Kamuyla iletişim kopuk göçerlerin başlı olduğu Siverek ilçesinin belediye başkanını ismen tanıyorlar. Fakat kaymakamı tanımıyorlar. Nesillerdir burada yılda altı ay geçiriyorsunuz. Niçin yolunuz elektriğiniz için kaymakama gitmediniz ? diye soruyorum Eyüp Arıkboğan'a "Çekiniyorum gidemiyorum konuşma yeteneğim yok derdimi anlatamam Kaymakamla görüşmüş olsaydım yol isterdim, kışın kalacak yer isterdim. Nereye gitsek para istiyorlar geçen yıl Yolbaşı köyünde

kaldık. İki milyar kira ödedim.200 yüz hayvanla altı ay kaldım. Göçerlikten kurulmak istiyorum. Devlet bize yer tahsis etse tarıma geçeriz. Yedi göbektir göçer yaşıyoruz. Bizim de yerleşik bir hayatımız olsun çocuklarımız okula gitsin. Ben hayvancılıktan başka bir şey bilmiyorum çocuklarımız meslek öğrensin. Çocuklarımızı yatılı okula bile gönderemedim. Devlet bize hayvancılık için kredi bile vermiyor çünkü bizim ahırlarımız çadır olduğundan kabul edilmiyor. Son altı yıldır hayvanların fiyatları düştü zor geçiniyoruz "dedi.

Göçerler mera sorununu babalarımızda yaşadı. Neden birlikte hareket edip ortak çözüm bulmadıklarını soruyorum. On bir göçer erkeğin cevabı aynı" birlik olmuyoruz."

Göçer hayatı en çok çocukları etkiliyor. Onlar için oyun, hayvanların arasında büyümek.. Bu çocuklardan biri Hülya Akalp 11 yaşında okula 4. sınıfa kadar gitmiş, göçer şartları nedeniyle okuldan ayrılmış, dokuz kardeşin en küçüğü ve Urfa'da hastane'de doğmuş bu bile Hülya için bir ayrıcalık.. Okumayı seviyorum öğretmen olup çocukları okutmak isterdim "diyor. Bir keresinde yakınında kaldıkları köyde kek yemiş tekrar kek yemeyi istiyor belki bir gün elektrik ve fırınları olursa ...

Bölge çok engebeli ve taşlık, göçerler her yıl aynı obalarda çadırlarını kuruyorlar. Her göçer ailenin obası belli..Belki bu yüzden " kendimizi burada evimizde gibi mutlu hissediyoruz " diyorlar. Buralara kimse gelmiyor mu ? diye soruyorum. Yabancı kimse gelmez diyorlar ve ekliyorlar geçenlerde kadınlara aşı yapmak üzere geldiler. Bizim kadınlar aşı yaptırmadı bizi kısırlaştıracaklar diye korktular. Kadınlar aşı hakkında " genç kadınlara yapılmıyormuş, dediler. Aşının tetenoz olduğunu anladım. Ne diyebilirim ben de olsam yaptırmazdım. Durup dururken birileri benim sağlığını düşünmeye başlarsa...

Besicilik Taşınınca Urfa Mağaraları Ne Olacak?

13.05.2008

Urfa civarındaki mağaralarda yapılan besicilikle ilgili bu kış ayları içerisinde birkaç çalışmamız oldu. İlk önce "GAP'ta hayvancılık sorunları" konulu bir panel yapmıştık ve mağarada besicilik yapan kişilerle orada tanışmıştık.

Şanlıurfa Merkez Kalkınma Kooperatifi Başkanı Rızvan Rızvanoğlu ve yardımcısı Abdullah Şıldır ile hem o panelde hem daha sonrasında bir araya gelerek sorunlarını dinledik, sorunlarının çözümü konusunda destek vereceğimizi söyledik.

Bu çalışmalarda Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi de bizimle birlikte idi. Bölgedeki tarımsal sorunlara, tüm ekibiyle birlikte gerekli ilgi ve alakayı gösteren, Fakülte Dekanı Sayın Mehmet Ali Çullu, besicilerin sorunları konusunda da elinden gelen çabayı harcamaktadır.

Mağaralardaki besiciliğin açık havaya taşınması ile ilgili Şanlıurfa Belediyesi'nin desteklediği bir çalışma var. Bu projenin adı, 'Tarıma Dayalı Besi Organize Sanayi Bölgesi'. Projenin yeri belli, ancak hayata geçirilebilmesi için önemli bir finansal kaynağa ihtiyaç var.

Urfa'daki ilk hayvancılık panelimizde tanıdığımız ve ilimizi çeken mağara besicilerini, besi yaptıkları mağaralarda ziyaret ederek ve onların besicilik şartlarını inceleyerek bilgi sahibi olmaya çalıştık. Ocak 2008 ayında yaptığımız bu incelemede, mağaraların görüntülü çekimlerini yaparak oradaki büyük ve küçükbaş hayvanların nasıl yetiştirildiğini ve pazarlandığını inceledik, birçok besiciyle görüşerek onların sorunlarını kendi ağızlarından dinledik ve kaydettik.

Yine besicilerin isteği üzerine, Kasım 2007 ayında Şanlıurfa'da yaptığımız hayvancılık sorunları panelini tekrarladık. 2008 Mart ayı sonunda Urfa'da tekrarladığımız panelde Ziraat Fakültesinin Konferans Salonu, açık hava besicileri ile kapalı ortam besicileri, yani göçerlerle mağara besicileri tarafından hınca hınç dolduruldu. Urfa Milletvekili Sayın Müfit Yetkin'in de sorunları dinlediği o toplantıda besicilerin tüm sorunları etraflıca tartışıldı. Ve o panelin de tüm bilgi, belge ve notları TBMM Tarım Komisyonuna sunuldu.

Tüm bu çalışmaların arkasından, besicilerin sorunlarının çözümü konusunda neler yapılacağı tarafımızdan takip edilmektedir.

Urfa mağaralarında besicilik yapan insanlar, daha sağlıklı ve açık hava ortamlarına taşındıkları zaman, geride kalan mağaralar ne olacak?

Mağaraları inceleme gezimizde söylenenler şu şekilde idi:

Yaklaşık 410 mağaranın bulunduğu bu alan SiT alanı ilan edilmiş. Besiciliğin buradan taşınması sonrasında bu mağaralar, eğlence-dinlenme-restoran gibi hizmetlerle turizme açılacakmış. Sağlıklı ve düzgün işletilebilirse çok iyi olur. O zaman diğer bölgelerden, Urfa mağaralarında sıra gecesi turları bile düzenlenebilir.

Burada benim bilmek istediğim bir başka detay, bu mağaraların mülkiyetinin kimde olduğu veya olacağı. Şu anda her besici, besicilik yaptığı mağarayı kendi mülkü olarak görmekte ve taşınma sonrası da bu mülkiyetin kendilerinde kalmasını istemekteler.

Panel-17

Ankara Sokak Çocukları
31.05.2008/Ankara

Yer: DÖSİM 75. Yıl Kültür Merkezi
Konferans Salonu

Katılımcılar: Prof. Dr. Dursun Akdemir,
Öner Ergenç, Nihat Eri, Ekrem Direkçi

31 Mayıs 2008 tarihinde Ankara'da, Kültür Bakanlığı 75. Yıl Kültür Merkezinde yaptığımız sokak çocukları konulu panelimizle, daha çok Doğu-Güneydoğu ağırlıklı olmak üzere, Türkiye'nin önemli sorunlarından birisini daha tartışmaya açmış olduk.

Salonda yoğun bir kalabalık olmasa da yoğun bir ilgi vardı. Üç saati aşkın bir süre, kesintisiz olarak konuşmaları ve tartışmaları izleyen katılımcılar, toplumsal sorunlara ilgi duyan bir kesimdi.

Her söyledikleri dikkatle dinlenen, birbirinden değerli donanımdaki konuşmacılar şu şekilde idi:

Öner Ergenç; bir önceki yasama döneminde Siirt Milletvekili olarak TBMM Sokak Çocukları Araştırma Komisyon Başkanı. Şu anda Dünya Çocukları Birliği Derneğinin Genel Başkanı. Öğretmenlik mesleğinden gelen Sayın Ergenç, Siirt ve Şanlıurfa Millî Eğitim Müdürlükleri yanı sıra birçok görevde bulunmuş.

Prof. Dr. Dursun Akdemir; Öner Ergenç Beyle aynı dönemde Meclis'te görev yapmış ve aynı komisyonda bulunmuş, Iğdır Milletvekili. TBMM Sokak Çocukları Komisyonunun kurulması için ilk önergeyi veren kişi olmuş. Asıl mesleği doktorluk olan Sayın Akdemir meslek ve siyaset yaşamında birçok kariyeri özgeçmişine yazdırmış. Şu anda Anavatan Partisi Sivil Toplumdan Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı.

Nihat Eri; yine bir önceki yasama döneminde Mardin Milletvekili olarak görev yapmış, toplumsal konulara kendi birikimleri doğrultusunda sahip çıkan ve takipçi olan bir siyasetçi. Eczacılık mesleğini sürdüren Sayın Eri, Mardin, Midyat ve Güneydoğu'nun sorunlarının yanı sıra Türkiye'nin de sorunlarına oldukça vakıf.

Ekrem Direkçi; Ankara'daki Batmalılar Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği Başkanı. Birçok kamu ve sivil toplum görevinde bulunan Sayın Direkçi sokak çocukları konusuna ayrıca özel bir ilgi duymakta.

Bir önceki dönemde kurulan ve çalışma süresi bitince dağılan **TBMM Sokak Çocukları Komisyonunun**, panelde anlatılanlar doğrultusunda oldukça geniş kap-

samlı bilgilere sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu Komisyon mensuplarının, bu konudaki birikimlerini kamuoyu ile her fırsatta paylaşması son derece faydalı olacaktır.

Sokak çocukları. Herkesin biraz bildiği, herkesin uzaktan baktığı, herkesin biraz üzüntü duyduğu ama hiç kimsenin umursamadığı bir toplumsal yara. Sadece bizim değil, tüm dünyanın sorunu. Konuşmalar esnasında, 1999 yılında Brezilya devletinin, resmi olmayan kayıtlara göre, 14 bin sokak çocuğunu itlaf ettiği söylendi. Aynı şekilde Arjantin 2-3 bin sokak çocuğunu itlaf etmiş. Kolombiya ona keza. Diğer Güney Amerika ülkeleri de aynı yöntemi uygulamış. Ama sokak çocukları konusunu bu yöntemle çözememişler. Daha da artarak devam etmiş. Sözü geçen ülkeler oldum olası, iç asayiş yönünden, dünyada en çok sıkıntı yaşayan ülkelerdir.

Biz Güneydoğu Derneği olarak, Güneydoğu'nun sağlık, eğitim, **GAP, işsizlik, nüfus artışı** gibi sorunlarını işlemekte idik. Sokak çocukları gündemimizde yoktu. Bu konuya eğilmemiz bir siyasi partimizin Gaziantep İl Başkanlığı tarafından gündeme getirildi ve Gaziantep'te böyle bir panel yapmamız istendi. Gerek o görüşmelerimizde gerekse bugünkü panelimizde gördük ki sokak çocukları konusu birçok şehrimiz gibi Gaziantep için de önemli bir sorun. Türkiye'nin en önde gelen sanayi şehirlerinden birisi, Güneydoğu'nun en zengin şehri Gaziantep bu sorunla baş edebilecek potansiyele sahip. Önemli olan toplumsal duyarlılığın ve sosyal devlet kavramının ön plana çıkmasıdır.

Panelistlerimiz sokak çocukları konusunu yaşanmış örneklerle özetlerlerken, her konuda olduğu gibi bu konuda da devlet-sivil toplum işbirliğinin önemini vurguladılar. Sokak çocukları kavramının bihassa Doğu-Güneydoğu ile yan yana olduğu söylenirken, istatistiklere göre birinci sırada Güneydoğu, ikinci sırada Doğu Anadolu, üçüncü sırada Karadeniz, dördüncü sırada İç Anadolu olduğu belirtildi. Sokak çocukları sıralamasında Doğu ve Güneydoğu'nun en önde olmasının ilk nedeni kontrolsüz nüfus artışı olarak vurgulandı.

Sokak çocuklarını yaratan sebepler; **göç, yerleşim çarpıklığı, kontrolsüz nüfus artışı, ailenin eğitimsizliği, parçalanmış aile, şiddet** gibi başlıklarla sıralandı. Bu başlıklarla mücadele edilmesi sokak çocukları sorununun önüne geçilmesi anlamına gelecektir denildi. Sokak çocuklarının **şiddet, cinsel istismar, suça karıştırılma, madde bağımlılığı** gibi kötülöklere maruz kaldığı üzerinde duruldu.

Biz bu konuyu işlemeye karar verdiğimizde sokak çocuğı tanımını kullanmak istemedik. Aynı kavramı yansıtabak şekilde bu kelimelerin yerine ne koyabiliriz diye düşündük, değişik fikirleri değerlendirdik. Ancak toplumda bu şekilde kabul görmüş bu kelimeleri şimdi-lik değiştiremedik. Kulağı hoş gelmeyen bu kelimelerin toplumsal bir mutabakatla değiştirilmesi, hakaret gibi duran sokak çocuğı kelimeleri yerine, o çocukları incitmeyecek daha ılımlı sözcükler bulunması, bu konuyla toplum olarak mücadele etmenin ilk adımı olmalıdır.

Sokak çocuğı deyip küçümsemek yerine onları sokaktan kurtarmanın yollarını aramak;

Sokak çocuğı gibi nitelemesi yerine onlara sahip çıkmak;

Hepsinin ötesinde sokağı iten sebepleri ortadan kaldırmak;

Bu çok önemli toplumsal sorununuzla baş etmenin yollarını açacaktır.

Panel-18

Gaziantep Sokak Çocukları

17.10.2008/Gaziantep

Yer: Şehitkamil Belediyesi Konferans Salonu

Katılımcılar: Öner Ergenç, Dr. Ali Yılmaz

17 Ekim 2008 Cuma günü, Gaziantep Şehitkamil Belediyesi Konferans Salonunda gerçekleştirmiş olduğumuz **'Sokak Çocukları Sorunu'** konulu panelden hem konuşmacılar hem de izleyiciler memnun kaldılar.

Şehitkamil Belediyesi destek verdiği panelin konuşmacıları; 22. Dönem Siirt Milletvekili ve aynı dönemde Sokak Çocukları Komisyon Başkanı Öner Ergenç ile Gaziantep İl Emniyet Müdürü Dr. Ali Yılmaz idi.

Değişik partilerin temsilci ve üyeleri, öğrenci-öğretmen ve veliler, sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ile emniyet mensuplarının izlediğı panele Gaziantep Medyasından da önemli bir ilgi vardı.

Konuşmacılardan Öner Ergenç Türkiye geneline yönelik olarak, şehir adı vermeden örnekler anlatırken bu konuda dünya ölkelerinin de verdiği mücadelelerden bahsetti. Özellikle Güney Amerika ölkelerinde 1990'lı yıllarda yaşanan dramları anlatırken Brezilya'nın resmi olarak 4 binin üzerinde, resmi olmayan rakamlara göre de 14 binin üzerinde sokak çocuğunu itlaf ettiğini, gene de bu sorunla baş edemediğı anlattı.

Gaziantep İl Emniyet Müdürü Dr. Ali Yılmaz ise Gazi-

antep ili genelinde sokak çocukları sorununu detaylı olarak verdikten sonra, bu konuyla Emniyet olarak nasıl mücadele ettiklerini projeleriyle anlattı. Üç dört yıl öncesine göre sokak çocukları oranında önemli bir düşüş sağlandığını belirten Yılmaz, çalışmalarını rakamlarla verdi. Mesela verilen rakamlara göre 2003'te 52 olan sokakta yaşayan çocuk sayısı bugün itibarıyla 13, 2021 olan sokakta çalışan çocuk sayısı ise 765'tir.

"Bu sorunu çözemezsek geleceğimiz tehlike altındadır. Bu konu sadece polisiye değil, bir insanlık sorunudur" diyen Emniyet Müdürü, çocukları sokaktan kurtarmak için ne gibi projeler üzerinde çalıştıklarını ve bu projelerin detayını, aldıkları başarılı sonuçları bir bir anlattı. Emniyet Müdürlüğünün bu çalışmalarının detayını <http://www.guneydogum.org.tr/Dosyalar.asp?dosya=18> adresinden indirmek suretiyle incelemek mümkündür.

Sokak çocuklarını yaratan en büyük nedenlerin ba-

şında gelen sebebin göç olduğu belirtilirken, diğer önemli nedenlerin de yoksulluk, parçalanmış aileler, aile içi şiddet, sevgisizlik-ilgisizlik, gelir dağılımının düzensizliği, vs. olduğu anlatıldı. Sokakta çalışan çocukları madde bağımlılığı, cinsel istismar, suç örgütleri tarafından kullanılma gibi tehlikelerin beklediğine dikkat çekilerek bu sorunu aşmada tüm kurumların ortak hareket etmesi gerektiği vurgulandı.

Gaziantep; dışarıdan bakınca birçok sorununu çözmüş, refah düzeyi iyi, tam bir sanayi şehri olarak görülmektedir. Biraz yakından bakınca, çok fazla göç almasıyla, eğitimin kalitesinin düşük olmasıyla, sokak çocukları sorunuyla, pek de dışarıdan bakıldığı gibi olmadığı anlaşılmaktadır.

Bu çalışmada;

Konuşmacı olmak suretiyle bilgilerini kamuoyu ile paylaşarak bize destek veren Siirt 22. Dönem Milletvekili Öner Ergenç ile Gaziantep İl Emniyet Müdürü Dr. Ali Yılmaz'a teşekkür ediyoruz.

Panelin düzenlenmesinde her türlü desteği veren,

insanları biz herkesin belediyesiyiz mantığıyla kucaklayan Şehitkamil Belediye Başkanı Metin Özkarslı ve Özel Kalem Müdürü ile tüm çalışanlarına teşekkür ediyoruz.

Bizi, 500 kişilik salonu doldurarak yalnız bırakmayan tüm katılanlara, Milli Eğitim Müdürlüğüne, Polis Okulu Müdürlüğüne, tüm partilerin temsilcilerine ve Gaziantep Medya-

sına teşekkür ediyoruz.

Bir sonraki sokak çocukları sorunu toplantımızı 12 Kasım 2008 tarihinde Batman'da düzenleyeceğiz.

Panel-19

Batman Sokak Çocukları
12.11.2008/Batman

Yer: Kültür Merkezi Konferans Salonu

Katılımcılar: Öner Ergenç, Nihat Eri,
Arif Öksüz

12 Kasım 2008 günü, Batman'daki sokak çocuklarını konuşmak ve bu konuda bilgilenmek üzere bir panel yaptık. **Sokak Çocukları** konusunda düzenlediğimiz panellerin üçüncüsü idi bu panel. **Batman İl Emniyet Müdürü Arif Öksüz**, 22. Dönem Siirt Milletvekili ve aynı dönemde **TBMM Sokak Çocukları Araştırma Komisyon Başkanı olan Öner Ergenç** ile 22. Dönem Mardin Milletvekili **Nihat Eri** panel konuşmacıları idiler.

İlkini 31 Mayıs 2008 günü **Ankara'da** yaptığımız **Sokak Çocukları** panellerimizin ikincisini 17 Ekim 2008 günü **Gaziantep'te** yapmıştık. Sokak çocukları konusunda ki çalışmaları ile gerek Türkiye gerekse dünya genelindeki bilgilere sahip olan Sayın Öner Ergenç, her üç panelimizde de bilgi ve birikimlerini kamuoyu ile paylaştı.

Sokak Çocukları konusunu işlemeye karar verdiğimiz zaman, 'emniyet müdürlükleri şehirlerinin sokaklarıyla ilgili en sağlıklı bilgilere sahiptir' düşüncesiyle, bu sorunun ön planda olduğu illerin emniyet müdürlüklerine başvurduk. Cevap alabildiğimiz illerde de bu toplantıları gerçekleştirdik.

Batman İl Kültür Merkezi Salonunda yaptığımız toplantı öğrenci ağırlıklı olmak üzere, Milli Eğitim yetkilileri, Emniyet Müdürlüğü çalışanları, yoksul semtlerin anneleri, çeşitli sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ve Batman basını tarafından ilgiyle izlendi. Panelin başlangı-

cında verdiğimiz, **Antalya Valiliği**nce hazırlanmış olan, sokak çocuklarının dramını gerçek çekimlerle anlatan **“Ben İnsanım”** adlı 12 dakikalık gösterim esnasında ağlayan yaşlı beyler, herkesi ağlatabilecek bir başka sahne idi.

Oturumu hem yöneten hem de bilgilerini kamuoyu ile paylaşan Öner Ergenç, ilk sözü Batman Emniyet Müdürü Arif Öksüz'e verdi.

Arif Öksüz, sokak çocuklarının Batman'daki tablosu üzerinde durdu. Sokakta çalışan çocuğa sahip çıkılmazsa bir adım sonrasının sokak çocuğu olduğunu söyleyen Emniyet Müdürü, bu konuda yaptıkları projeleri, çalışmaları ve sonuçlarını anlattı. Sokakta çalışma sebeplerini belirten Öksüz, bunun getirebileceği risklere de değindi. Şiddet, madde bağımlılığı, eğitimden koparma gibi risklere değinerek bu konuda okulları ve aileleri görevlere çağırdı. **“Sokakta çalışan çocuğa para vererek ya da onun sattığı bir şeyi alarak ona kötülük etmiş olursunuz”** dedi.

Arif Öksüz'ün konuşmasında Batman'la ilgili bilgiler şu şekilde belirdi:

Sokakta yaşayan çocuk yok. Sokakta çalışan çocuk sayısı 250 civarında. Birkaç tane uçucu madde bağımlısı, 13 tane uyuşturucu kullanan var.

Batman'da ilk ve orta öğretimdeki öğrenci sayısı 150 bindir. (Batman'ın şehir nüfusunun yaklaşık 300 bin civarında olduğunu düşünürsek, ilk ve orta öğretimdeki öğrenci sayısı şehir nüfusunun yarısı kadar. Bu da yakın gelecekteki işsizlik tehlikesine dikkat çekmektedir.)

Emniyet Müdürü Arif Öksüz kendisinin görevde olduğu süre içerisinde, yıl, yıl kayıp çocuklar konusuna da değinerek, şu ana kadar bu kayıp çocukların bir veya iki eksikle ailelerine teslim edildiğini belirtti. Sokak çocuklarına dönük projelerini de detayıyla anlatan Müdür, **Eczacılar Odası** ile birlikte yürüttükleri **“Sağlıklı Nesil Batman”** projesi kapsamında 15 çocuğun eczanelere yerleştirildiğini, bunların hem eczanede çalışıp para kazandıklarını hem de okullarına devam ettiklerini, yüzde yüz olmasa da olumlu sonuç aldıklarını söyledi. **“Her Çocuk Bir Çiçektir”** projesiyle, **Baro**'yla ortak çalıştıklarını ve bazı çocukların Baro'ya hizmet verdiklerini belirtti. Yine Emniyet tarafından, konunun uzmanı kişilerce, öğrencilerin haberi olmadan, uyuşturucu vs. konularında, rehber öğretmenler ile velilere konferanslar verildiğini de sözlerine ekledi.

Dört yıldır Batman'da görev yapan Müdür, **“her yıl muhtelif isimler adı altında, gelecekte buluşalım projesiyle gençlerimize zaman ayırıyoruz”** dedi.

İkinci konuşmacı Nihat Eri, sivil toplum kuruluşlarının bu tür toplumsal konulara daha fazla eğilmesinin ve bu çalışmaların da devlet tarafından desteklenmesinin olumlu sonuçlar getirebileceğini vurguladı. Her türlü olumsuzluğun eğitimle aşılabileceğini belirterek günümüzde özellikle köydeki kızların eğitimde sessiz devrim yaptıklarını söyledi. **“Emniyetler, suç işlemeyen çocuğu kazanmak için çalışıyorlar”** diyen Eri, **Gaziantep, Mersin, Batman, Diyarbakır**'ın sokak çocuklarının ön plana çıktığı yerler olduğunu vurguladı.

“Avrupa ve Amerika'da sokakta çalıştırılan çocuk konusunda daha katı kurallar var, sokakta çalıştırılan çocuk ailesinden alınır” diyen Nihat Eri; İstanbul'da yapılan çalışmalarda illerden gelen sokak çocukları sıralamasının **Diyarbakır, Batman, Siirt, Mardin, Şanlıurfa** olduğunu şekilde sıralandığını belirtti.

Üçüncü sırada konuşan Öner Ergenç ise, Türkiye ve dünya genelinde, sokak çocukları sorununun ön planda olduğu yerler ve bu sorunla baş edebilme yöntemleri üzerinde durdu.

Biz dernek olarak, sokak çocuklarının ön planda olduğu illerin Emniyet Müdürlüklerine başvururken, amacımız onların güncel bilgilerini kamuoyu ile paylaşmaları yönünde idi. Ama bu çalışmalar sonunda gördük ki; emniyetler hem sokaklar konusunda bilgi sahibiler hem de sokaklardaki çocukları kazanma çabasındalar. Bunu bu şekilde yapmaya toplum olarak ihtiyacımız var aslında. Bu sorumluluk ve bilincin farkında olduğumuz zaman, sokaklarda yaşayan ve **“ben insanım”** diyen çocuklarımızı ve sokaklarımızı kazanmış olacağız.

Batman'daki **“Sokak Çocukları”** panelimizde bize destek olan başta Batman Valiliği olmak üzere, İl Kültür Müdürlüğü, Batman İl Emniyet Müdürlüğü, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, sivil toplum kuruluşları, kişisel çaba gösterenler ve Batman basını ile bu toplantı için Ankara'dan Batman'a giden Öner Ergenç ve Nihat Eri'ye teşekkür ediyoruz.

Panel-20

Siirt Eğitim

13.11.2008/Siirt

Yer: Endüstri Meslek Lisesi Konferans Salonu

Katılımcılar: Öner Ergenç, Nihat Eri,
Fikret Eteker, Abdurrahman Şendul

12 Kasım 2008 günü hava yeni kararmışken, Siirt Eğitim camiasında iyi bilinen, eğitime önemli katkıları bulunmuş olan 22. Dönem Siirt Milletvekili Öner Ergenç ve Mardin Milletvekili Nihat Eri ile birlikte geldiğimiz Siirt'te, bizi karşılayan güler yüzlü bir ekip vardı.

O akşam Milli Eğitim yetkilileri, basın ve vatandaşlarla uzun uzun sohbet ettik. Güneydoğu'nun birçok yerinde olduğu gibi burada da hem eğitimde, hem sağlıkta, hem de ekonomik ve sosyal konularda önemli sıkıntılar var. Siirt'le ilgili gözlemlerimi özet bir yazıyla daha önce vermiştim. Bu yazıyla da, orada yaptığımız eğitim panelinin detaylarına değinerek eğitimle ilgili sorunları işlemeye çalışacağım.

Siirt Milli Eğitim Müdürü Mehmet Ali Atalay, geçen yıl Batman'da eğitim paneli yaptığımız sırada Batman Milli Eğitim Müdür Yardımcısı idi ve bize o panelde son derece fayda sağlamıştı. 2008 yılı içerisinde Siirt Milli Eğitim Müdürü olan Sayın Atalay, bu sene Siirt'te de bir eğitim paneli yapalım dediğimiz zaman hemen konuya olumlu yaklaştı ve bizim için o ortamı hazırladı. Kendisine burada özellikle teşekkür etmek istiyorum.

13 Kasım 2008 günü gerçekleştirdiğimiz, Siirt'te Eğitim konulu panelimizde Siirt'in eğitim sorunlarını dinledik, yazdık, çizdik. Aslında buraya geldiğimiz akşam saatlerinden beri, yetkililerle eğitim sorunlarını konuşuyorduk. Siirt fiziksel anlamda eğitimde çağ atlamış, yani son derece az öğrenci mevcutlu sınıflarda ders görülüyor. Ortalama 29-30 öğrenci bulunuyor sınıflarda. Bu oran bugün büyük şehirlerde bile tam olarak yakalanabilmiş değil. Okul öncesi okullaşmada da Türkiye'nin önde giden şehirlerinden birisi. Bu iyi koşulların yakalanmasında **Vali Nuri Okutan'ın** önemli payı olduğu belirtiliyor. Siirt'te asıl tartışmaya açılmak istenen sorunların başında eğitimin kalitesi geliyor. Yani ilin eğitim düzeyinin düşüklüğünü anlatmaya çalışıyor yetkililer.

Ayrıca, il çevresinde çok fazla sayıda yaşayan köçerlere eğitim götürmenin zorluklarından bahsedip çadırdaki eğitim projelerinin bu sorunu çözebileceğini belirttiler.

YİBO'lar (Yatılı İlköğretim Bölge Okulları) konusu da çok önemli. Bu okulların fazlaca sıkıntı yarattığı söylenirken, köylü vatandaşın 1. sınıf ile 8. sınıf öğrencisinin aynı yatakhane kalmamasından rahatsızlık duyduğu, bu

nedenle çocuğunu bu okullara vermek istemediği, dolayısıyla YİBO'ların kapasitelerinin çok altında çalıştığı belirtildi.

Siirt'te karşılaştığımız eğitimin içeriği geçen yıl panel yaptığımız illerden daha farklı. Mesela Adıyaman fiziki şartlar yönünden çok sıkıntılı. Derslik sayımız çok az, bodrumda bile ders yapıyoruz diyen okul müdürlerini dinlemiştik orada. Zor koşullara rağmen Adıyaman'ın eğitim düzeyi biraz daha iyiydi.

Siirt Endüstri Meslek Lisesinin Konferans Salonu öğrenci ve öğretmenlerle dolu.

Oturumu yöneten 22. Dönem Siirt Milletvekili Öner Ergenç, Siirt'te Halk Eğitim Müdürlüğü, Milli Eğitim Müdürlüğü, öğretmenlik, Şanlıurfa Milli Eğitim Müdürlüğü görevlerinde bulunarak 37 yıl eğitimcilik yapmış, eğitime önemli katkılarda bulunmuş deneyimli ve birikimli bir isim.

İlk sözü, köy okullarının sıkıntılarını konuşmak üzere, **Siirt Sağırsu Köyü okulu yetkili müdür öğretmeni Abdurrahman Şendul** aldı. Köy okulları adına sıkıntıları özet olarak şu şekilde sıraladı Abdurrahman Şendul:

-Siirt'in bir köy okulu ile Ankara'nın bir köy okulundaki öğrenci aynı fırsat eşitliğine sahip değildir.

-Köy okullarında vasıflı öğretmene ihtiyaç vardır.

-Birleştirilmiş sınıflar sakıncalıdır. Birleştirilmiş sınıf öğretmenleri ile şehir öğretmenlerinin ücret eşitliği eşitsizliktir.

-Araç-gereç sıkıntısı vardır. Bu durumlar köy öğretmeninin başarısını kısıtlamaktadır.

-Okul öncesi eğitim imkanı olmayan çocuklar için sosyo-kültürel anlamda eşitlik olacağı söylenemez.

-Sık öğretmen değişiklikleri önemli sorundur. Gelen öğretmen tutulamadığı için tayinini çıkaran gitmektedir.

-Ücretli öğretmenler sıkıntıdır.

-Lojman konusu önemli bir sorundur.

-Köy muhtarları ve veliler ilgisizdir.

Önerilerini ise şu şekilde sıraladı Abdurrahman öğretmen:

- Köy öğretmenleri ile merkezde görev yapan öğretmenleri kaynaştırıcı etkinlikler düzenlenmelidir.
- Eğitim programları bölgenin şartları göz önünde tutularak hazırlanmalıdır.
- Okul çağındaki çocukları tarımsal alanda çalıştıranlara soruşturma başlatılmalıdır.
- Merkez okulların fazla araç gereçleri köy okullarına gönderilebilir.
- Her okula bir kütüphane olmalıdır.
- Tadilatlar zamanında yapılmalıdır.
- Okulda soba yakma ve temizlik işini öğretmen yapmakta bu da dersten çıkmaktadır. Köy okullarına da bu işleri yapan bir personel verilmelidir.

İkinci sırada yer alan konuşmacı **Siirt Milli Eğitim Müdür Yardımcısı Fikret Eteker** ise Siirt'le ilgili bilgileri özetle şu şekilde sıraladı:

- İlde 12 bağımsız ana okul var. Okul öncesi eğitim Türkiye ortalaması %25, Siirt %42.
- Özellikle dağınık yaşayan yerlerde, okul öncesi eğitim alamayan çocukların ayağına eğitimi götürmek için, seyyar-gezici sistem şeklinde bir projemiz var ve kabul edildi.
- Toplam 2169 derslik var, derslik başına 30 öğrenci düşmektedir.
- Bazı okullarda yığılma var ve ikili öğretim yapılmaktadır.
- 222 yerde birleştirilmiş sınıf vardır.
- YİBO'lara istenilen düzeyde ilgi yok. Bu okulların daha cazip hale getirilmesi için uğraşıyoruz. YİBO öğrencilerini artırırsak taşımalyı düşürmüş oluruz.
- Kız çocuklarının okullaşması konusunda sıkıntıları var.
- Gelen öğretmeni tutamama sıkıntımız var.
- Ortaöğretimde derslik sıkıntımız var.
- Başarıyla ilgili iç açıcı konuşamıyoruz. Türkiye genelinde ortalamamız çok düşüyor. Lise ve üniversite giriş sınavlarında hiç arzu etmediğimiz sonuçlar çıkıyor.

Geçen yıl Güneydoğu'nun değişik il ve ilçelerinde yaptığımız eğitim panelleri ile geçen hafta Siirt'te yaptığımız eğitim panelinde gördüğümüz sorunlar aşağı yukarı benzer nitelikte. Köy okullarının sorunları neredeyse ortak. Gelen öğretmeni, memnun edecek şartlar olmaması nedeniyle, tutamama. Bu paneller için Batman'a giderken olduğum uçak yeni tayini çıkmış gençcik öğretmenlerle doluydu. Yanlarında anne-babalarıyla beraber. O öğretmenlerle sohbet ederek gittim. Hepsinde de benzer endişeler vardı. Hepsi de tercihleri olan

şıkların dışındaki tercihleriyle tayin olmuşlardı. **"Sen de mi 21'i işaretlemiştin"** diye soruyorlardı birbirlerine. Yani asıl tercihlerin dışında neresi olursa kabul ederim şıklı... Batıdan, Karadeniz'den, Trakya'dan, Siirt'in, Batman'ın değişik köylerine tayin olmuş genç öğretmenler. Siirt'e 370, bir o kadar da Batman'a yeni öğretmen tayini olmuş.

Onlardaki endişe ve merakı görünce düşüncelerimi olumlu yönde etkileyebilmek için çaba sarf ettim. Ama yukarıda da bahsedildiği gibi, bazılarını burada tutmak pek mümkün değil gibi bir izlenim doğuyordu. Baştan zaten önyargı varsa, bir de eğitimdeki olumsuz şartlar girince işin içine, Bölgenin öğretmen sorununu anlamak hiç zor değil. Devlete düşen en önemli görev, tayinini çıkardığı bu öğretmenleri, burada memnun edebilmek ve kaçırları önleyebilmektir.

Panelin üçüncü konuşmacısı 22. Dönem Mardin Milletvekili **Nihat Eri** idi. Köylü kızların şehre gelmesi ve lise okuması sessiz bir devrimdir diyen Nihat Eri, **"kendini ve çevresini tanımayan bir nesil yetişiyor, yani okullarda çevre ve tarih bilinci verilmiyor"** şeklinde sürdürdü konuşmalarını.

Oturumu yöneten **Öner Ergenç** ise en son konuştu ve Güneydoğu'da eğitimin tarihçesine değinerek **"Atatürk, milli değerler, aile, insan hakları, Türkiye Cumhuriyeti gibi değerler okullarda verilmelidir, eğitimdeki temel anlayış bu olmalıdır"** çerçevesinde konuştu.

Eğitim kalitesi yönünden Urfa mı daha kötü, Siirt mi? Bu yorumu açık bırakarak şunu söylemek istiyorum; Siirt'te 30 kişilik sınıflar, Urfa'da ise bazen 100 ve üzerinde. Siirt fiziki şartlarda çağ atlamış. Urfa ise bu konularda oldukça sıkıntılı. Eğitimde ilçesine çağ atlatan bir kaymakama sahip çıkmaması ise konuyu daha da vahimleştirmektedir.

Panel-21

Adıyaman Ekonomisi ve GAP
14.11.2008/Adıyaman

Yer: Halk Eğitim Merkezi Konferans Salonu
Katılımcılar: Prof. Dr. Bilal Özgüven,
Zafer Ersoy, Yakup Taş, Mahmut Çelik

14 Kasım 2008 günü GAP ve Adıyaman'ın ekonomik sorunlarını tartışmak için Adıyaman'dayız. Bu paneli, daha önce kararlaştırdığımız günde gerçekleştiremediğimiz için bugüne ertelemiştik. "GAP Adıyaman sınırları içinde olmasına rağmen Adıyamanlılar GAP'tan yeteri kadar faydalanmıyor, bu konuyu işleyelim" önerisi Adıyamanlı arkadaşlardan gelmişti.

Şehrin ekonomisini en iyi bilen kesimler olduğunu düşündüğümüz Ticaret Odası, Ziraat Odası, Gazeteciler Cemiyeti ile İktidar (AKP) ve muhalefet (CHP) partilerinin milletvekillerini bir araya getirip bir toplantı düzenlemek ve bu konuları tartışmaya açmak istedik.

Adıyaman Halk Eğitim Merkezi Salonunda yaptığımız panele konuşmacı olarak Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı **Zafer Ersoy**, Ziraat Odası Başkanı **Yakup Taş**, Askon (Anadolu Aslanları İşadamları Derneği) Başkanı Mahmut Çelik ve Adıyaman Üniversitesi Öğretim Üyesi **Prof. Dr. Bilal Özgüven** katıldılar. Şehrin ekonomik nabzını en iyi bilen kişilerin verdiği bilgiler oldukça önemli idi. Adıyaman basını tarafından da sonuna kadar izlenen panelde izleyicinin az olması beklemediğimiz bir sonuçtu.

Adıyaman Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı **Zafer Ersoy** bütün kotasının işsizliği %13-14 artırdığını söyledi. Bilindiği üzere, Adıyaman, bütün üretimi ile ön planda iken, tütüne kota gelince hiç kimse tütün ekmez oldu. Geçim derdine her aileden iki kişinin gurbette olduğunu, orada da illegal işlerin içinde bulunduğunu belirten Zafer Ersoy "Türkiye'de üretilen elektriğin %20'si Adıyaman'da (Atatürk Barajı) üretiliyor ama Adıyaman bundan hiçbir fayda görmüyor" dedi. Ayrıca Adıyaman'da petrol çıktığını, çıkan petrolün %10'unun buraya aktarılması ile tüm sorunların çözüleceğini belirten Ersoy, siyaseti ve Hükümeti de eleştirdi.

Ziraat Odası Başkanı **Yakup Taş** ise bu salona kendi üyeleriyle birlikte gelmişti. Özellikle GAP, sulama ve tarım konusunda konuşan Yakup Taş şunları söyledi "GAP'tan yeteri kadar istifade etmiyoruz. Hangi havza da, hangi bölgede, hangi ürün uygunsa ona destekleme verilmeli. GAP eylem planındaki Koçali Barajının yapılacağı sözü yerine getirilmeli. Köylerimiz boşaldı, köye dönüş başlamalı".

Toplantıya son anda dahil olan Askon (Anadolu Aslanları İş Adamları Derneği) Başkanı Mahmut Çelik ise özetle şunları söyledi:

"Bir ülkede milli politika olmadıkça kalkınma olmaz. Bugün buğdayımızı dışarıdan ithal ediyoruz. Türkiye'de milli bir tarım politikası yok. GAP hükümetler tarafından

önemsenseydi bugün bitirilmiş olurdu. Adıyaman GAP'tan mahrum olmuş bir ildir. Sanayicinin ciddi anlamda sorunları var. Tütüne kota getirildikten sonra çiftçi ne ekeceği konusunda yönlendirilmedi, böyle bir yönlendirilme yapılmalıydı. Çözüm milli kalkınma projesidir. Adıyaman tarımla geçinen bir il, GAP'tan mutlaka sulama anlamında yararlanılmalı. Tarımsal sanayinin geliştirilmesi gerekir. GAP'ın sosyal projelerinden faydalanmamız gerekir".

Adıyaman Üniversitesi Öğretim Üyesi **Prof. Dr. Bilal Özgüven** ise tüm konuşmaları onayladığını belirterek GAP'ın tarihçesi, amacı, bugünü ile ilgili bilgiler verdi.

GAP'ı yıllardır bireysel olarak inceliyor, araştırıyorum. Ayrıca GAP'la ilgili birçok çalışmamız oldu. GAP, Güneydoğu'nun 9 ilini kapsayan bir kalkınma projesidir. GAP kapsamındaki 22 baraj ve 19 HES (hidroelektrik santrali) ile hem sulama hem de elektrik üretimi amaçlanmıştır. Geline nokta da, GAP'tan faydalanan iller konusunda ortada bir tartışma vardır. Adıyamanlılar, GAP'ın kendi sınırları içerisinde olmasına rağmen faydalanmadıklarını söylerken Urfalılar da aynı şeyi söylemektedir. Oysa GAP iller arası bir tartışma odağı olmaktan öte bir milli projedir ve bitirilmemesi tüm Güneydoğu illerini ve tüm Türkiye'yi mağdur etmektedir. Adıyamanlı, Urfalı vatandaş sulamadan faydalanmadıklarını söylerken Mardin'deki, Siirt'teki vatandaş da GAP'ın sosyal projelerinden faydalanmadığını söylemektedir. Gene de şu geçi göz ardı etmemek gerekir. GAP'tan tüm yönleriyle en fazla faydalanan il Urfa olmuştur. En fazla zararı gören il de Urfa'dır. Çünkü drenaj sisteminin oluşturulmadığı ve suyun kontrolsüz verildiği topraklar tuz deryası haline gelmiştir.

Adıyaman, dışarıdan bakınca ekonomik sorunlarını birçok ile göre aşmış gözükmektedir. Gaziantep sermayesinin şehre girmesi sanayiye bir anda canlandırmıştı. 10 yıl öncesine göre çok daha gelişmiş ve iş alanlarına kavuşmuş bir Adıyaman var bugün. Ancak Ticaret ve Sanayi Odası Başkanının beyanlarına göre son zamanlarda özellikle de krizden etkilenen Adıyaman'da çok sayıda fabrika ve işyeri kapanmış durumdadır.

Tarımda çiftçiyi yönlendirmeme, çiftçiyi ne üreteceği ile baş başa bırakma sadece Adıyaman'ın sorunu değildir. Kasım ayı başlarında Tarsus'ta yaptığımız Çiftçi Sorunları toplantısında da benzer şikayetler gündeme gelmişti. Çiftçi kendisini bir yönlendirene ihtiyaç duymakta, çiftçi eğitime ihtiyaç duymakta, çiftçi doğru desteklenmeye ihtiyaç duymakta, ancak bu doğruları gösterecek bir devlete de ihtiyaç duyulmakta. Maalesef devlet bugün kimin yanındadır sorusu gittikçe cevabını bulamaz hale gelmektedir. Elbette ki devlet vatandaşın yanındadır, öyle olması gerekir. Ama hangi tarafa baksanız bir kargaşa hakim. Hangi dalı tutsanız bir plansızlık, programsızlık göze çarpmakta. Çiftçi desteklemelerinin bile çiftçinin işini görecektir zamanlarda değil de seçimlerden bir-iki ay ya da bir iki hafta önce verilmesi bile her şeyin nasıl da siyasete alet edildiğinin göstergesi.

Bu ülkenin çiftçisi, bu ülkenin sanayicisi, bu ülkenin memuru, bu ülkenin öğrencisi, bu ülkenin emeklisi, bu

ülkenin vatandaşı devleti gerektiği yer ve zamanda yanında görme ihtiyacı içerisinde. Her şey devletten mantığıyla değil ama gerektiği her yerde devlet olmalıdır.

Panel-22

Suruç Su Sorunu
15.11.2008/Suruç

Yer: Suruç Öğretmen Evi Konferans Salonu
Katılımcılar: Prof. Dr. Mehmet Ali Çullu,
Prof. Dr. Ahmet Ruhi Mermut, İskender Yüksel,
Mehmet Yavuz

Bu paneli 8-9 ay öncesinden kurgulamıştık. Suruç'ta su problemi yaşandığını gördüğümüz zaman, konuyu bilimsel anlamda irdelemek ve kamuoyu oluşturmak amacıyla, bir su paneli düzenleyelim dedik. **Suruç Kaymakamlığına** yazdık ve su paneli konusunda işbirliği yapmak istediğimizi belirttik. Suruç Kaymakamlığından aldığımız olumlu yanıt sonrasında, **HÜ Ziraat Fakültesi, Suruç Kaymakamlığı ve Güneydoğum Demeği** adına ortak bir çalışmanın hazırlıklarına başladık.

Paneli ilk başta Mayıs ayı içerisinde yapmak istemiştik. Ancak Kaymakam Muhittin Pamuk, tarım mevsimi olması nedeniyle, Suruç halkının büyük bir kısmının Suruç dışında olduğunu, paneli ileri bir tarihte yapmanın daha uygun olacağını söyleyince Kasım ayı ortalarında bir tarih belirledik.

Suruç'a kadar gitmişken su paneliyle birlikte bir de mayınlı araziler ve organik tarım konusunu da işleyelim önerisini getirdik. Ancak Kaymakam Bey, **"Su konusu çok önemlidir, başka konu araya girmesin ve su paneli gölgelenmesin, mayın konusunu daha sonraki bir tarihte işleyelim, suyla ilgili her türlü çalışmanın öne çıkma-**

sını istiyorum" dedi. Daha önce kendisiyle birçok defa telefonda konuştuk. Onun, Suruç halkı adına suya olan hasretini, suyla ilgili heyecanını o konuşmalardan da anlamıştım. Suruç'un su problemini içinde yaşayarak çok iyi bilen ve bu sorunun çözülmesi için elinden geleni yapmaya çalışan bir Kaymakam. Suruç halkının bu konudaki hassasiyetini algılamış, suyun mutlaka geleceği konusunda insanlara vaat değil inanç dağıtıyor **Kaymakam Muhittin Pamuk**.

İdealist, ilçe halkıyla uyumu yakalamış, boş durmayıp sürekli çalışmayı ve faydalı olmayı hedef edinmiş iyi bir Kaymakam var Suruç'ta. Açılış konuşmasında da bu düşüncelerimi salondaki Suruçlularla paylaşmıştım. Öyle ki, bir ara söz alan bir vatandaş da Kaymakamlarından ne kadar memnun olduklarını anlatmaya çalışıyordu. Suruç gibi siyasi dengelerin hassas olduğu bir yerde bu kadar sevilen bir kaymakam bence ödüle layıktır.

Bu paneli kurgularken **22. Dönem milletvekilleri Vedat Melik ve Mahmut Kaplan ile Urfa Ticaret Odası Başkanı İsmail Demirkol** da konuşmacı listemizde idiler. Ancak kendilerinin başka programlarının araya girmesi ile listeden ayrılmak zorunda kaldılar. Bu konuda daha önce önemli çalışmalar yapmış olan bu değerli isimlerin de konuyla ilgili çalışmalarına bundan sonrasında da devam etmelerini temenni ederiz.

15 Kasım 2008 günü, Suruç Su Sorunu Paneli için Suruç'tayız. Henüz hizmete yeni girmiş olan öğretmen evi salonunda yapacağımız çalışma için dinleyici olarak gelen çiftçiler salonu doldurmuşlar. Kaymakam Beyin bu öğretmen evini yaptırmak için uğraş verdiğini de gene telefon konuşmalarımızdan biliyorum. Güzel, ferah, temiz, yeni eşyalarla donatılmış bir öğretmen evi.

Panel konuşmacılarımız;

HÜ Ziraat Fakültesi Toprak Bölümü hocalarından, 2005 TÜBİTAK Bilim Ödülü sahibi **Prof. Dr. Ahmet Ruhi Mermut;**

Tema Vakfı Suruç Temsilcisi **Mehmet Yavuz;**

surucuistiyor.com sitesini kurarak internette bir kampanya başlatan Ege Üniversitesinden yeni mezun Suruçlu **İskender Yüksel** idi.

Oturumu, deneyimli hoca, HÜ Ziraat Fakültesi Dekanı **Prof. Dr. Mehmet Ali Çullu** yönetti.

Açılıшта söz alan Kaymakam Bey, Suruç'un su problemiyle ilgili girişimlerini, yapılan ihaleleri, planlanan çalışmaları anlattı, suyun mutlaka geleceğini, bunun için sabırlı olunması gerektiğini söyledi. **"100 bin olan ilçe nüfusunun %30'u yazın başka yerlere göç ediyor, su geldiği zaman bu göçlerin, mevsimlik gidişlerin de önü alınmış olacaktır"** dedi.

Panelistlerden İskender Yüksel, ilk konuşmacı olarak söz aldı ve şunları söyledi:

-Geçen yaz Ankara'da yaşanan su sıkıntısı her tarafı ayağa kaldırmıştı. Biz bu sıkıntıyı 45 yıldır yaşıyoruz. Büyük kardeşimle birlikte www.surucuistiyor.com sitesi-

ni kurarak medeni ve yasal yollardan susuzluk sorunumuza çare arayışı içine girdik. Biz Suruçlular, Suruç'umuzun suya kavuşacağına dair bir inanç eksikliği içerisindeyiz. Fikir ve görüşler ne olursa olsun, su konusunda elbirliği yapmak zorundayız. Herkes su gelmeyeceğine inanmış, bu inanç devam ettiği sürece su gelmez. En büyük hata budur ve çevremizdeki insanları da buna inandırmaktır. Kamuoyu oluştuktan sonra gerisi kendiliğinden gelecektir. İhalenin ilerlemeyeceğinden korkuyoruz. Korkmak yerine takipçi olmak zorundayız.

İkinci sıradaki konuşmacı, Suruç Tema temsilcisi **Mehmet Yavuz** özetle şu başlıklar üzerinde durdu:

-GAP eylem planının gerçekleştirilmesi konusunda siyasi iradenin gerçekleşmesini arzu ediyoruz. Suyun Suruç'a gelmesi ne kadar önemli ise sonrasında alınacak önlemler de önemlidir. Su geldiği zaman göç olmayacak ve nüfus artacaktır. Tüm bunların planlanması şimdiden yapılmalıdır. Sorunlar, yaşanmadan yok edilmesi için Tema Vakfı olarak elimizden geleni yapacağız. Sulamaya geçilmesi ile yanlış sonuç alınmaması için çiftçi eğitime önem verilmelidir. Olmazsa olmaz su, bir gün mutlaka Suruç'a gelecektir.

Son konuşmacı **Prof. Dr. Ahmet Ruhi Mermut** ise bu toprakların tarihçesinden başlayıp suyun mutlaka geleceğini, önemli olanın su geldiği zaman ne yapılacağı, nasıl önlemler alınacağı, neler üretilebileceği üzerinde durarak çok önemli bilgiler verdi.

Mermut hocanın anlattıkları doğrultusunda; yapılan inceleme ve araştırmaların gösterdiğine göre, **bu topraklarda 4 bin yıl önce 300 yıl süren bir kuraklık olmuş, sonra da 200 yıl çok büyük taşkınlar yaşanmış. "Fırat ve Dicle bize Allahın bir lütfudur"** diyen Ahmet Ruhi Mermut Avrupa ve bazı Uzakdoğu ülkelerinin tarım potansiyelleri ile Türkiye'nin aynı bazlı göstergelerini karşılaştırarak **"biz de onlar gibi olmak zorundayız"** dedi.

Konuşulanlarla ilgili kritikleri yapan Dekan Mehmet Ali Çullu, Fakülte olarak Harran Ovasının tuzluluk haritasını çıkarmakta olduklarını, Suruç civarında da bilinçsiz

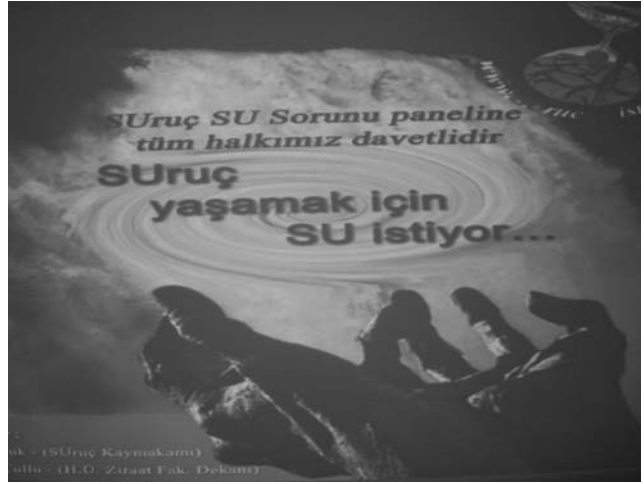
sulama sonucu çoraklaşma yaşanabileceğini vurguladı ve “su gelmesi sonrasına çok dikkat edilmeli” diye uyarılarda bulundu. Bu tür toplantılara devam edeceklerini söyleyen Dekan, panelin sonunda mikrofonu çiftçilere verdi.

Bir çiftçi, Mermut hocanın kuraklıkla ilgili sözlerine değinerek “şimdi de o kuraklık olayı tekrar mı yaşanıyor” diye sordu. Hocanın cevabı ise “muhtemelen” şeklindeydi. Bir başka çiftçi ise, suyun geleceğine artık inanmadığını, şimdiye kadar söylenenlerin gerçekleşmediğini, bu nedenle artık inancının kalmadığını söyledi. Hafiften ortam gerilince Dekan Bey devreye girdi. Bir başka çiftçi ise **Mürşitpınar sınır kapısının** açılmasını istediklerini belirtti.

Panelden birkaç gün önce benimle irtibat kuran ve Suruçlular olarak bu tür çalışmalara destek vereceklerini, mensubu bulunduğu Suruç’taki Meslek Yüksek Okulunun da bu tür çalışmaların içine çekilmesini istediklerini belirten Mehmet Ali Arslan paneli okulu adına ilgiyle izledi.

Son derece olumlu, amacına ulaşmış, ilgiyle izlenen panelde en büyük görevi üstlenen **Suruç Kaymakamlığına**;

Akademik bilgilerini kamuoyu ile paylaşmak üzere

sunumlara en önemli katkıyı sağlayan Ziraat Fakültesi hocalarına;

Bu panel için İzmir’den gelen surucsuistiyor.com kampanyasının öncüsü İskender Yüksel’e;

Doğayı bilimsel çerçevede izleyip konuyla ilgili bilgilerini sunan Tema Vakfı temsilcisi Mehmet Yavuz’a;

Sorunlarına sahip çıkmak için orada bulunan Suruçlu çiftçilere;

Basın mensuplarına ve bizimle olan herkese teşekkür ediyoruz.

Güneydoğu Paneller Dizisinin Ardından

24.11.2008

12 Kasım 2008. Batman uçağı tıklım tıklım. Siirt ve Batman’a tayini çıkmış gencecik öğretmenler ve aileleri çoğunlukta. Bu defa toplam dört saat kaldım Batman’da ve o da konferans salonunda geçti. Oradaki **Sokak Çocukları Panelinden** hemen sonra Siirt’e geçmiştik.

13 Kasım 2008. Bir güne sınırları zorlayacak kadar eylem sığdırdığım bir gün. Sabah Siirt’te (oraya özgü bir kahvaltı türü) büryanla kahvaltı yaptıktan sonra Siirt sokaklarında biraz dolaştık. Siirt’in göbeğindeki köy pazarında köylülerle sohbet ettik. Siirt Sanayi ve Ticaret Odasına, Siirtbirlik gazetesine ziyarette bulunduk. Sabah saat 10.00’da başlayan **Siirt Eğitim Panelini** yaptık. Öğle saatlerinde oradan ayrıldık ve akşam saatlerinde Adıyaman’dayım. Siirt Adıyaman arası yaklaşık 450 km. ve direk vasıta yok.

Siirt’ten çıkınca, saat 16.00’da Diyarbakır’dan kalkan ve Adıyaman’a giden tek araba olan otobüsü yakala-

mak için adeta tırısı gidiyoruz. Diyarbakır Adıyaman arasını eskiden birçok kez gittim ama Bozova üzerinden giden kısaltılmış yolu ilk kez gidiyorum. Son derece ıssız ve dar bir yol. Ama hiçbir vukuat olmamış bu yolda. Yanımda oturan bayan Adıyamanlı olup Batman’da yaşayan birisi. Batman Özel İdare Müdürü’nün hanımı. Batman Valiliğinin sosyal projeleri içinde çalışıyor **Diriye Hanım**. Çalışmalarımız aynı yönlü olunca Diyarbakır’dan Batman’a kadar sohbet ettik. Onun anlattıklarından Batmanlıların Valilerini çok sevdiğini anlıyorum. Gerçi Recep Kızılcık’ın, Batman’da çok sevilen, halkla iç içe olan bir vali olduğunu daha önce de birçok kez duydum. Daha önceki valiler de çok sevilirdi Batman’da.

Karacadağ’dan geçerken **Mandel Göçerlerini** anımsadım. Bu civarda yaşayan göçerlerle, geçtiğimiz Mart ayında Urfa’da bir hayvancılık paneli yapmıştık. Daha doğrusu **GAP’ta Hayvancılık Sorunları Panelimize** kalkıp buralardan gelmişlerdi. İşlerinin yoğunluğu ve tüm imkânsızlıklarına rağmen, 100 km. den fazla yolu tepip gelmişlerdi. Çünkü sorunlarını anlatmak, en önemli sorun-

ları olan **yerleşik hayata geçme isteklerini** dile getirmek istiyorlardı.

Hiç unutmayacağım, uzun olmasına rağmen Diriyeye Hanım sayesinde hiç sıkılmadığım bir yolculuktu bu. Kızların okuması, kadınların ezilmemesi için uğraşan bir ekibin içindeki bu bayanla yollarımızın en azından bir ortak çalışmada kesişeceğini umuyorum.

Akşamın erken saatlerinde Adıyaman'dayım. Hafiften yağan yağmur ve esen rüzgâr Adıyaman'ın gizemli karanlığını süslüyor. Bu şehre her ne zaman gelsem kendimi çok rahat hissediyorum. Sanki kendi evimde gibiyim. Nedeni de, burada eskiden 4 yılı aşkın bir süre kaldım. Birçok eşim dostum var. En önemlisi de çalıştığım kurumun Bölge Müdürlüğü var. O yıllardan bazı mesai arkadaşlarım halen burada devam ediyorlar.

Bazen yorgunluk öylesine esir almıştır ki insanı dinlenmeyi bile engeller. İşte bu günün sonunda dinlenemeyi yaşıyorum. Bir güne sığdırılmış bu kadar eylem, bu kadar konuşma, bu kadar farklı insanla bir araya gelme, bu kadar ülke meselesine kafa yorma, bu kadar çok yol gitme olursa, o günün gecesi de bitmiyor maalesef.

Akşamın geç saatlerine kadar, misafirhanedeki odamda geriye kalan iki panel için telefon trafiğine devam ediyorum. Ertesi gün **Adıyaman GAP Paneli**, daha ertesi gün de **Suruç Su Paneli** var. Benim aradıklarım ve beni arayanlar derken, bu kadar yorgun bir kafayla kiminle ne konuştuğumu ertesi gün rüya gibi algılıyorum. Bu çalışmalarda beni en çok mutlu eden şey, gittiğim her yerde benimle birlikte bir şeyler yapabilme çaba ve arzusu içindeki insanların ilgisidir.

Yarın daha az yoğun bir gün olacağından dinlenme fırsatı bulacağımı düşünüyorum. Ama gene de Adıyaman Panelinin stresi oldukça fazla üzerimde. Çünkü katılımın fazla olmayacağı şimdiden içime doğmuş gibi. Ve öyle de oldu.

En azından biraz dinlenmiş olarak geçirdim 14 Kasım gününü.

15 Kasım sabahı ise ver elini Urfa.

Adıyaman'dan Urfa'ya giden minibüslerden birisine bindim. Güzel, son model bir araba. Biraz sonra öylesine tıktık tıktık doldu ki, çoluk çocuk bir yana bir de ortaya atılan çuvallar var. 8-10 yaşlarındaki çocuklar ise annelerinin kucağında. Gerçi minibüs taşımacılığı her yerde böyle. Büyük şehirlerde de, küçük yerlerde de hep aynı. Turşu bidonu gibi. Bu işin biraz daha medeni koşullarda yapılması çok iyi olacak.

Minibüsteki doluluktan yakınırken biraz sonra daha vahim bir durum çıktı ortaya. Daha Adıyaman'ı yeni çıkmışken dayanılmaz kötü bir koku gelmeye başladı. Arka taraftan gelen mırıldanmalara dönüp baktım, siyah çarşafı bir kadının kucağındaki 8-10 yaşlarında bir erkek çocuğu kusuyordu. Belli ki hasta. Böylece, o kötü kokuyla başından sonuna kadar çekilmesi çok zor bir yolculuk oldu bu defaki.

Bugün de zorlu bir gün var önümüzde. Sabah Adıyaman'dan Urfa'ya, oradan Suruç ilçesine gitmek hayli uzun bir yol. Neyse ki Urfa'da bulduğumuz Ziraat Fakültesi hocalarıyla Suruç'a gitmek daha keyifliydi.

Suruç, çok merak ettiğim bir yerdi. Ancak burada bulunma zamanım da çok kısıtlı olduğundan ve gene o zaman da panel çalışmasıyla geçtiğinden bu ilçeyi gezme, görme, tanıma fırsatım olamadı. Çok geniş bir ovanın Suriye sınırına yakın bir yerinde kurulmuş olan Suruç, anlatıldığına göre eskiden etrafı surlarla çevrili yemyeşil bir yermiş. Şimdilerde ise susuzlukla boğuşan, kendisini yeşilden ziyade su savaşının içinde bulan bir ilçe.

Akşam dönüştü ama Urfa'ya girmek ne mümkün. Kaza olmuş, yol tıkalı. Kilometrelerce uzayıp giden araç kuyruğu. Bekle de bekle. Uçağı kaçıracağım endişeleri içindeyken nihayet açıldı yol. Tam bir saat beklemişiz burada. Ve günün son saatlerinde evimdeyim.

Panel-23

Güneydoğu'da Kadının Toplumdaki Yeri ve Yerel Yönetimlerde Kadın
08.03.2009/Gaziantep

Yer: Ticaret Odası Konferans Salonu

Katılımcılar: Duygu Sucuka, Nerin Türkmen, Fatma Yılmaz, Betül Akdemir

8 Mart Dünya Kadınlar Gününe denk düşürmek üzere planlamıştık bu paneli. Bir hafta önce aynısını **Mersin'de** gerçekleştirmiştik. Dört siyasi partinin kadın kollarını davet ettik ve 'konuşmacınızı kendi aranızdan belirleyerek bize bildirin' dedik.

8 Mart 2009 Pazar günü, **Gaziantep Ticaret Odası Büyük Salonunda** gerçekleştirdiğimiz "**Güneydoğu'da Kadının Toplumdaki Yeri ve Yerel Yönetimlerde Kadın**" konulu panelimiz, panele katılımcı olan Gaziantep kadınları için son derece iyi izlenim bırakmış bir çalışma olmuştur. Güneydoğum Derneğinin çalışmalarından övgüyle bahseden bayanlar, bizimle birlikte bu kadın hareketini Türkiye çapında devam ettirmek istediklerini belirtmişler.

AKP, CHP, DSP ve MHP olmak üzere dört partinin Gaziantep kadın kollarını davet ettiğimiz panelimize son güne kadar her dört parti de katılımcı olduklarını bildirdiler. Ancak son gün **AKP** Gaziantep Kadın Kollarından, panele katılamayacakları yönünde bir açıklama geldi. Daha önceki panellerimizde de olduğu gibi, son anda çekilen katılımcıların hiçbir panelimizin yapılmasını engellemeyeceği bir kez daha görülmüş oldu. Üstelik de katılmamak bizim aleyhimize değil, katılmayanların aleyhine yorumlanmaktadır. Bizim tek isteğimiz, kurumlar adına verilen sözlere ya da kararlaştırılan programlara sadık kalınmasıdır.

Böyle bir panele dört partiyi davet etmemizin nede-
nine gelince, iktidarda bulunmuş, Meclis'te var olan ve birbirine zıt duran partileri tercih etmemizdir. Burada başardığımız bir detay nokta da, hiçbir medya kuruluşunun yan yana oturtmadığı partileri, ortak toplumsal sorunlar çerçevesinde aynı masada buluşturmuş olmamızdır.

Parti temsilcilerini böyle bir panele davet ettiğimiz zaman, siyasi kimliklerini kapı dışında bırakarak konferans salonuna girmelerini arzu ettiğimizi belirttik ve onlar da bu isteğimize mümkün olduğunca uymaya çalıştılar. Ufak tefek sapmalar olsa da çok önemli değildi.

Demokratik Sol Parti adına Gaziantep Şahinbey Belediye Başkan Adayı Sayın **Fatma Yılmaz**;

Cumhuriyet Halk Partisi adına Gaziantep Kadın Kuruluşları Birliği Başkanı Sayın **Nerin Türkmen**;

Milliyetçi Hareket Partisi adına Gaziantep İl Kadın

Kolları Başkanı Sayın **Betül Akdemir** konuşmacı oldular.

İki türlü yapılan panelde ilk turda **Güneydoğu'da kadının toplumdaki yeri**, ikinci turda ise **siyasi partilerin yerel yönetimlerde kadına ne kadar yer verdiği** tartışıldı. Güneydoğu'da kadının toplumdaki yeri her zamanki tartışıldığı çerçevede kaldı. Yani kadın daha çok eziliyor, kadın daha çok eğitimsiz, kız çocuklarının okula gönderilmemesi önemini koruyor. Bu arada izleyici arasından panel sonrası bana gelen ve işleme gereği duyduğum farklı fikirler de vardı: "**Güneydoğu'da kadın çok güçlüdür aslında, kadın ne derse o olur, eğer kadın isterse daha çıkan çocuğunu indirir**" dendi. İlginç bir tez ve bunun üzerinde de düşünülmeli, araştırılmalı derim. Bu düşünce, bizim için, ileride bir çalışma konusu olabilir.

Panelin ikinci turunda, yerel yönetimlerde kadının ne kadar var ya da yok olduğu hem ülke genelinde hem de Gaziantep özelinde irdelendi. Her yerde olduğu gibi Gaziantep'te de yerel yönetimlerde kadın var diyebilmek mümkün değil. Sadece **DSP** bir kadın başkan adayı göstermiş. İl meclis üyeliklerinde de her partinin kadın adayı var ama sonuçta kazanana bakmak lazım. **2004 seçimleri**, 3200 civarındaki belediye başkanından **18'ini kadın başkanlara** ayırmış. **29 Mart 2009 seçimlerinde** ise kaç bayan başkan çıkabileceği henüz belli değil. Belki 18 bile olmayacak, belki 28 ya da 58 olacak, bekleyip görmek lazım. Şimdilik bilinen tek gerçek, tüm partiler tarafından 2100 civarındaki belediye başkan adaylıkları için toplam **10 il ve 54 ilçede bayan başkan adayı** gösterildiği, bunların da bazılarının seçilme şansının fazla olmadığıdır.

Gerek Mersin'de, gerekse Gaziantep'te gerçekleştirdiğimiz kadın konulu panellerimizde, kadının yerel yönetimlerdeki yerine baktığımız zaman, konuşmacı olarak davet ettiğimiz siyasi partilerin hiç biri diğerine fark atacak ya da övünebilecek durumda değildi. Mesela bir buçuk sene önceki genel seçimlerde Türkiye'de her iki kişiden birisinin oyunu alan iktidar partisi sadece bir ilde bayan başkan adayı göstermiş. Oysa **AKP** aldığı her iki oydan birisini bayarlardan almıştır. Diğer partiler için

de aynı durum söz konusudur. Bu konuda sadece DTP farklı bir strateji izlemektedir.

Gaziantep Ticaret Odasının büyük salonunda (470 kişilik) önemli bir kalabalık oluşturduğumuz (yaklaşık 2/3 doluluk) panelimizden hem biz, hem katılımcı olan siyasi partiler, hem de bayanlar memnun ayrıldık. Salonu dolduran kalabalığın önemli bir kısmı erkeklerdi. Bu da kadınlar adına önemli bir gelişmedir. Kadın sorunlarının tartışıldığı bir panele erkek izleyicilerin gelmesi bu yolda mesafe alındığının bir göstergesidir. Çünkü kadın sorunları, her platformda dillendirmeye çalıştığım gibi feminist yaklaşımlar ve kadın kuruluşları ile aşılamaz. Erkeklerle el ele vermek, onlara bu sorunları çözmek istediğimizi akılcı yollardan anlatmak lazımdır.

Gaziantep'te kadın sorunlarını hem toplumsal temelde hem de siyasi çerçevede irdelediğimiz panelimizde bize destek veren siyasi partilere, tüm katılımcılara, kadınlar günü olması nedeniyle yoğun gündeme rağmen ilgi gösteren Gaziantep basınına, toplantı için salonlarını

tahsis eden Gaziantep Ticaret Odası'na, özel olarak her konuda yardımcı olan DSP Gaziantep İl Başkanlığına ve konuyu bireysel üstlenerek son derece yardımcı olan CHP Gaziantep-Şahinbey İlçe Kadın Kolları Başkanı Nazlı İlhan Hanıma teşekkür ederiz.

Panel-24-25-26

Urfa'da Hayvancılık, Tarım ve Fakıbaşa Panelleri
02.10.2009/Şanlıurfa

Yer: Belediye Şair Nabi Kültür Merkezi

Vali OKUTAN, Başkan FAKİBABA ve
Rektör MUTLU'YA teşekkür...

2 Ekim 2009 Cuma günü, Şanlıurfa'da gerçekleştirmiş olduğumuz **Tarım ve Hayvancılık panellerimizde**, özlediğimiz ancak ilk kez gördüğümüz bir tablo vardı. Orada, o konferans salonunda, sorunlarını yetkililere iletebilmek için **Karacadağ**'dan kalkıp gelen göçerler ile işlerinin başında olmaları gerekli bir saatte meşguliyetlerini bırakıp gelen **mağara besicilerinin** sorunlarına sahip çıkmak adına, Şanlıurfa'nın üst düzey yetkililerini bir araya getiren güzel bir manzara idi o tablo.

Şanlıurfa Valisi Sayın Nuri Okutan'ın, çok önceden bu panellere davet etmemize rağmen, benim son anda yazdığım **'Valiye açık davet'** yazımı görerek haberdar olması ve tüm önemli toplantı-programlarını öteleyerek bu panele katılması, besicileri, göçerleri, salondaki herkesi ve bizleri son derece memnun ve motive etmiştir. Ve Sayın Vali, kamuoyundaki görünürlüğünü, o salonda bir kez daha pekiştirmiştir. Kendisine teşekkür ediyoruz.

Şanlıurfa Belediye Başkanı Sayın Ahmet Eşref Fakıbaşa, ikinci kez ve alışılmışın dışında bir seçilmişlikten sonra hep şunu söyledi: "Bundan sonra sivil toplum örgütleriyle daha yakın çalışacağım." Ve Sayın Başkan, o gün

o salonda bunu gösterdi. Şanlıurfa'da önemli bir sektör olan, aynı zamanda önemli sıkıntıları bulunan hayvancılığın sorunlarına sahip çıkmak adına, panel süresince hep salondaydı. Aralarda mikrofonu alarak ortamdaki tartışmaları paylaştı. Bu tutumunun devam etmesi temennisiyle kendisine teşekkür ediyoruz.

Güneydoğu'daki en önemli ve eski iki üniversiteden birisi olan Şanlıurfa-Harran Üniversitesi'nin Rektörü Sayın Halil Mutlu da oradaydı. Dört yıldır, Şanlıurfa'da, yaklaşık 10 civarında tarım, sulama ve hayvancılık panel-toplantı türü çalışmaları birlikte yürüttüğümüz HÜ Ziraat Fakültesi yönetiminin yanında olduğu mesajını veriyordu Sayın Rektör ve o salonda konuşulan sorunlara sahip çıktığını belirtiyordu. Kendisine teşekkür ediyoruz.

2 Ekim 2009 günü yaptığımız panellerimizde, sorunlara birlikte sahip çıkacakları mesajını vermeye çalışan Şanlıurfa üst düzey yönetim mercilerinin bu birlik beraberliğinin devamını temenni eder, paneller esnasındaki bazı aksaklık ve hatalardan dolayı özür dileriz.

Güneydoğum Derneği yaklaşık 4 yıldır bu tür çalışmaların içerisinde. Hiçbir fikrin, hiçbir kurum-parti-görüş ve çevrenin denetimi-yönetimi-etkisi altında değildir. Hiçbir kimse ya da kurum tarafından bugüne kadar finanse edilmemiştir. Sembolik bir rakam olan ve tahsil etmeyi öncelik görmediği üye aidatları ise maddi sorunlarının çözümü için bir katkı değildir.

Ankara'dan kalkıp Güneydoğu'nun değişik illerine giderek yaptığı bilgi paylaşımlı, eğitici panellerinin her biri birer proje niteliğindedir ve bu çalışmaları tamamen kendi imkanlarıyla yapmaktadır. Kolay değildir elbette bu şekilde çalışmak ama Derneğin gücü de buradan gelmektedir. İnandığı tek gerçek ise bu ülkenin sorunlarına, öncelikli olarak vatandaş düzeyinde sahip çıkılmasıdır. Kişisel menfaat değil ülkenin menfaatlerini düşünmek önemli ilkelerinden birisidir. Derneğe salt gelir sağ-

laya-

Tarım ve Hayvancılık Panelleri

I. Mağara besicileri ile Karacadağ göçerleri (sabah oturumu):

Katılımcılar: Prof. Dr. Ahmet Ruhi Mermut, Doç. Dr. Seyrani Koncagül, Rızvan Rızvanoğlu, Abdullah Şıldır, Kadri Yılmaz

Gap'ta hayvancılık sorunları ya da besiciler ya da Urfa'da hayvancılık sorunları gibi çeşitli başlıklarla bu konuyu daha önce birkaç kez işledik. Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi ile birlikte yürüttüğümüz bu çalışmalarla, özellikle mağaralardaki havasız ortamlarda yapılan besiciliğin daha sağlıklı ve açık alanlara taşınması; Karacadağ'da çok sayıdaki göçerlerin uygarlığa daha yakın bir yaşam sürmelerinin gerektiği vurgusunu yapmak istiyoruz. Yaptığımız panel, toplantı ve inceleme çalışmalarının raporları dosya halinde Tarım Bakanlığı ile TBMM Tarım Komisyonuna sunuldu. Şu ana kadar besicilerin mağaradan açık alanlara taşınma projeleri ile göçerlerin dillendirdikleri iskan edilmek istiyoruz gibi sorunları henüz çözüm aşamasına gelmemiş olsa da, bu konuda önemli bir kamuoyu bilinçlenmesi oluşmuş bulunuyor. Yetkili makamlar konuya daha yakın ve çözümcü düşünceler içerisinde.

cak etkinlikler yapmak, birtakım yerlere maddi amaçlı projeler sunmak öncelikli hedefi olmamıştır.

Yapılan çalışmalar, maddi giderler minimumda tutulmak ve ücretsiz uygulamalardan yararlanılarak yapılmaya çalışılmaktadır. Zorunlu giderler kendi içinde çözüm bulmaktadır.

Urfa panellerimizin sonuç raporları (2 Ekim 2009)

Urfa'da bu defaki çalışmamız her zamankinden biraz daha farklıydı. Farklılığı yoğunluğundan geliyordu. Sabah 09.00'da girdiğimiz konferans salonundan akşam 22.00'de çıkmıştık. Bir günde üç panel ve yoğun konuşma, tartışmalarla işlenen üç önemli konu. Sadece ikinci ve üçüncü paneller arasındaki boşluktan yararlanarak Vali, Rektör ziyaretleri yapabildik.

Sabah ve öğleden sonra tarım ve hayvancılık konularını, akşam da belediye seçimlerinde farklı bir görüntü sergileyen Urfa'da belediyecilik anlayışını işledik. Şimdi kısa notlarla bu panellerin özetlerini ayır ayrı vermeye çalışacağım.

Yaklaşık 250 besici ve göçerin bulunduğu panel salonunda fazlasıyla bir coşku ve ilgiyle karşılaştık. Karacadağ'dan çok sayıda göçer bu panel için gelmişti. Birkaç gün öncesinden Valilikten alınan bir randevu ile sorunlarını panel öncesi Valiliğe aktaran göçerler, panel ortamından da son derece memnun ayrıldılar.

Besiciler ise uzun zamandır Şanlıurfa Besi Organize Sanayi Bölgesi için umutlu bekleyiş içerisinde. **Seçim öncesi kendilerine gösterilen yarım ilgi ile bu sorunun çözüldüğü imajı verilmeye çalışılsa da aslında sorunlarının çözümü konusunda hala beklemedeler.** Çünkü bu proje için en önemli konu alt yapı finansmanıdır ve öncelikle onun sağlanması gereklidir. Türkiye'nin en büyük besi kapasitesine sahip olan bu proje bir an evvel hayata geçirilmek zorundadır. Çünkü toplum olarak hepimizin daha sağlıklı et üretimi yapılmasına ihtiyacımız vardır.

Tarım Bakanı Mehdi Eker'in tebrik telgrafının okunmasıyla hoşnut olan çiftçiler paneli sonuna kadar ilgiyle izlediler. Salonda en büyük ilgi Vali'nin konuşması ve Belediye Başkanının sonuna kadar paneli izlemesi üzerine idi.

Vali Nuri Okutan, hayvancılığın şu an için en cazip sektör olduğunu, çiftçinin hayvancılığa yatırım yapması-

nin en akılcı davranış olacağını belirterek, destek için yanlarında, sorunlarının çözümü için önlerinde olacağını vurguladı. Tarım ve hayvancılığa verdiği önemi anlatan Vali, salondaki üreticiler için motivasyon kaynağı oldu.

Sivil topluma uzak durduğu eleştirileri yapılan **Belediye Başkanı Ahmet Eşref Fakıbaba** ise paneli sonuna kadar izledi. Çünkü çevre için, şehrin hijyeni için bu konu kendisini de doğrudan ilgilendiriyordu. Mağaralarda yapılan besiciliğin atıkları hemen mağaralı bölgenin altında bulunan şehre doğru akmaktadır. Salondaki üretici ile şimdi artık daha yakın duruş içerisinde olduğu görüntüsünü sergileyen Fakıbaba, bu sektör için gerçekten bir şeyler yapabilme, onların sorunlarına eğilme istek ve arzusu içindeydi.

HÜ Ziraat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ahmet Ruhi Mermut oturumu yönetirken aynı fakülteden **Doç. Dr. Seyrani Koncagül**, Tarımsal Kalkınma Kooperatif Başkanı **Rızvan Rızvanoğlu** ile yardımcısı **Abdullah Şıldır**, göçer Kadri Yılmaz konuşmacı olarak sorunları aktardılar, bilgilendirme yaptılar, hayvancılık ve çevre konusunu işlediler.

Doç. Dr. Seyrani Koncagül; ışık almayan, temiz olmayan, rahatsız, rutubetli, yetersiz havalandırmalı ortamlardan çıkılması gerektiğini vurguladı. Yem fabrikaları, kesimhaneler, et parçalama, kombina gibi sanayi tesis-

leri; mazot, gübre, teşvikler, destekler, geç ödemeler gibi girdiler; insan ve hayvan sağlığı, organize sanayi bölgesi üzerinde durdu.

Besicileri temsilen konuşan Abdullah Şıldır; şu an mağaralarda 70 bin hayvan olduğunu söyleyerek Tarım Kredi Kooperatifinden faydalanamadıklarını, 532 üyelerinden hiç birinin takas alamadığını, etin besiciye kiloda en fazla 1.5 lira bunun da yetersiz olduğunu belirtti. 2006'da projemizle örnek ve pilot bölge seçildik ama diğer bölgeleri bizden önce tercih ettiler dedi.

Erzurum yayalarından bu toplantı için gelip göçerleri temsilen konuşan Kadri Yılmaz ise artık yerleşik hayata geçmek istiyoruz, insanca yaşamak istiyoruz, televizyon nedir bilmiyoruz, insanlık nedir bilmiyoruz, bize sahip çıkın, göçerlere sahip çıkın rica ediyorum dedi.

Oturum Başkanı tarafından verilen kısa bilgiler ise şöyleydi: Göçerlerin üretiminin tüketimi konusunda ciddi sıkıntılar var. Kışın Ceylanpınar civarına giden göçerler oralarda barındırılmayıp kovuluyorlar. Gelen destekler çiftçimize, hayvancımıza ulaşmıyor. Ahırcılıktan ziyade yayla hayvancılığı desteklenmelidir.

Sonuç olarak Şanlıurfa besicileri ile Karacadağ göçerlerinin sorunlarını Vali ile Belediye Başkanının ortak çabası çözecektir. Kendilerinde bu ortak çabayı gözlemliyor olmaktan dolayı umutluyuz.

II. Tarım (su, kuraklık, çiftçi sorunları)

Katılımcılar: Prof. Dr. Mehmet Ali Çullu, Prof. Dr. Ahmet Ruhi Mermut, Habip Çadırcı, Nazan Odabaşı, Hışman Baran

Öğleden sonraki oturumda, Şair Nabi Konferans Salonunu arzu ettiğimiz gibi dolduramasak da amacına uygun bir panel yapılmış oldu. İlçelerden gelen çiftçiler ile Urfa'dan katılanlar paneli ilgiyle izlediler.

Oturum başkanlığını HÜ Ziraat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. **Mehmet Ali Çullu**'nun yaptığı panelde HÜ ziraat Fakültesi Öğretim Üyelerinden Prof. Dr. **Ahmet Ruhi Mermut**, Tarım Bakanlığı Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü Yayım Dairesi Başkanı **Habip Çadırcı**, çiftçi temsilcisi **Nazan Odabaşı** ve Suruç Ziraat Odası Başkanı **Hışman Baran** konuşmacı oldular.

Panele çok önceden beri hazırlanmamıza ve Şanlıurfa ile tüm ilçelerinin Ziraat Odaları başkanlarıyla irtibat kurarak bu toplantıya destek vermek adına çiftçilerle birlikte katılmalarını istememize rağmen kendilerini yanımızda bulamadık. Bilhassa **Şanlıurfa Ziraat Odasını**, çiftçi sorunlarının işleneceği hiçbir toplantıya bugüne kadar getirebilmiş değiliz. İlçe ziraatlarla konuşmamızda hepsi de geleceklerini söylediler ancak salonda sadece Suruç, Viranşehir ve Birecik'ten gelenler vardı. Şanlıurfa Ziraat Odası Başkanı **Halil Dolap**, kendi sorunlarına sahip çıkma konusunda besicileri ve göçerleri örnek almalı.

Onlar o salona tüm şartlarını zorlayarak geldiler ve kendilerini Şanlıurfa'nın yönetim mercilerine duyurdular. Hiçbir şey kaybetmediler, aksine Vali, Belediye Başkanı ve Üniversiteyi arkalarına aldılar.

Biz bu toplantıları düzenlerken hiç kimseyi yargılamıyor, sorgulamıyor, suçlamıyoruz. Sadece sorunları konuşarak, çözüm önerilerini getirerek sorun çözücü mercilere mesaj göndermeye çalışıyoruz.

Ziraat odaları Türkiye'de ya ad değiştirmeli ya da yeniden bir yapılanmaya gitmelidir. Şanlıurfa Ziraat Odasını söylerken diğerlerinin farklı olduğu kanaatinde değilim. Benzer sorunları Tarsus'ta geçen yıl yapmış olduğumuz çiftçi sorunları panelinde de yaşamıştık.

Konuşmacılardan bilim adamı **Ahmet Ruhi Mermut** hoca özetle şöyle dedi: Buralarda medeniyet, medeniyet üstüne gelmiş. Türkiye'nin tarımsal kapasitesi oldukça yüksektir. Bu bölgede 4200 yıl önce 300 yıl süren bir kuraklık olmuş. Tarih tekerrürden ibarettir, 300 yıl süreli bir kuraklık olmasını istemeyiz.

Habip Çadırcı ise tarımsal yayım ve danışmanlık sistemi üzerine konuştu. Çiftçinin ihtiyacı olan bilgi bizim birimizden verilmeye çalışılıyor, 15-30 yaş arası genç çiftçilerimizi eğitmeye devam edeceğiz dedi. Urfa'da 2500 veteriner ve ziraat mühendisinin köylerde istihdam edildiğini belirterek 16 sulama yayımcısı yetiştirildiğini söyledi.

Bu panelin en renkli yanı bir bayan çiftçiye dinlemek idi. 29 Mart 2009 yerel seçimlerinde CHP'nin Şanlıurfa başkanı adayı **Nazan Odabaşı**, çiftçi temsilcisi olarak ve bir bayan çiftçi olarak konuştu. Kuraklıktan, zamansız yağışlardan bahsederek çiftçilerin bu anlamda yaşadıkları sıkıntıları dile getirdi. Şöyle devam etti Nazan Hanım:

Kuru tarımla bir yere varılmıyor. Girdiler yüksek, taban fiyatlar düşük. Toplulaştırma yapılmalı. Tarım sigortaları yeterince çiftçiye anlatılmıyor. Sertifikalı tohumluk bulunamıyor. Tarım danışmanlığı eksik. Fatura mafyası türedi. Salma sulama yapanlar cezalandırılmalı.

Bir bayan çiftçiden sorunları dinlemek ilginçti. Kepçe almıştım, biçere binmişim diye konuşan Urfa'lı bir bayan çiftçi. Son derece şık, modern ve eğitilmiş. Eksikleri ve sorunları son derece nazik bir dille sorguluyor.

Biz, bu tarımsal sulama, su ve kuraklık panelini Suruç'ta yapmak istemiştik. Suruç, verimli toprakları, geniş ovası ile Urfa'nın suya hasret ilçesidir. Geçen yıl su panelimizi, Kaymakam Beyin ev sahipliğinde orada yapmıştık. Bu yıl da aynısını yapmak istedik ama yakın zamandaki kaymakam değişikliğinden dolayı bu arzumuzu gerçekleştiremedik. O nedenle Suruç Ziraat Odası Başkanını bu

Belediye (Fakıbaba) Paneli

Katılımcılar: A. Eşref Fakıbaba, Yahya demirkol, Ömer Kapaklı

Toplum ya da halk nezdinde belediyeçilik anlayışı dedik bu panelin açılışına. 29 Mart 2009 yerel seçimlerinde, Urfa halkı inançları, feodal yapısı, aşiret düzeni, kırsal kültürü ile ön planda olmasına rağmen, tüm bu olguları destekleyen bir siyasi otoriteyi bir kenara bırakarak, Urfa'daki iktidar partisi egemenliğini görmezden gelerek, iktidar partisine meydan okuyan **A. Eşref Fakıbaba'yı** seçti.

Tarım ve hayvancılık panellerini HRÜ Ziraat Fakültesi ile birlikte organize etmiştik, bu paneli sadece biz organize ettik. Amacımız hiçbir siyasi görüşü desteklemek veya hiçbir siyasi görüşü ön plana çıkarmak değildi. Urfa'da, görünen manzaraya tezat bir durum vardı ve bu tezat durum Urfa'da bir değişimin başlangıcı mı idi? Sorgulamak ve irdelemek istediğimiz buydu. Tabi ki bu panelde en önemli konuşmacılar sosyologlar olmalıydı. Ancak şimdilik sosyologsuz bir panel yapmak zorunda kaldık.

Şanlıurfa Belediye Başkanı **Ahmet Eşref Fakıbaba**, gazeteci **Ömer Kapaklı** ve Şanlıurfa Barosu Başkanı **Yahya**

panelde konuşmacı olmaya davet ettik.

Başkan **Hışman Baran** özetle şunları söyledi:

35-40 yıldır susuzlukla mücadele ediyoruz. Siyasiler geldiği zaman "su istiyor musunuz" dediler hep ama suyu bize getirmediler. Suruç kamusal sulamanın 3, 4 ve 5. etabının yapılabilmesi lazım. Susuzluktan şu an ilçenin %70'i boşalmış, kalanı ise mevsimlik işçi olarak ilçeden çıkmaktadır. Tarımsal nedenlerden dolayı çocuklar okula 1-1.5 ay geriden başlıyorlar. Mayınlı arazinin çiftçiye verilmesi ve ekolojik tarıma kazandırılması gerekmektedir. Tarımsal sulama bir an önce yapılmalı kuru tarımdan sululu tarıma geçilmelidir.

Son derece ilgiyle izlenen tarımsal konulardaki su, kuraklık ve çiftçi sorunlarının işlendiği panelimizin amacına ulaştığı kanaatiyle tüm emeği geçenlere, ilçelerden katılım yapanlara, özellikle bu panel için Ankara'dan gelen Habip Çadırcı ile Urfa'daki ön hazırlık çalışmalarımızda bize son derece yardımcı olan üyemiz Gül San'a teşekkür ederiz. Ve tabi ki bu çalışmaları bizimle birlikte yürüten HÜ Ziraat Fakültesi yönetim ve eğitmen kadrosuna da.

Demirkol'un konuşmacı olduğu panel son derece ilgiyle izlendi. Ağırlıklı olarak soru cevap şeklinde geçen panelde bizim üzerinde durduğumuz ve sorgulamaya çalıştığımız nokta "Urfa'da feodalite çatırdıyor mu?" idi. Fakıbaba'nın bu noktadaki cevabı "Feodalite çatırdamaya başladı" şeklindeydi.

Feodal yapının Türkiye'de en ağırlıklı hissedildiği iki şehir Mardin ve Şanlıurfa'dır. Bu nedendir ki, Urfa'daki farklı, seçmenin kendi inisiyatifi kullandığı ve Fakıbaba'yı bağımsız olarak Başkan seçtiği seçimler üzerinde durmak istedik. Ne terör baskısı ne de iktidar paketleri, ne de ağa buyruğu bu şehrin oylarını toplamak için geçerli olamadı be defa. Urfa uyanıyor mu başlığıyla da düşünmüştüm bu konuyu ama tam öyle de değil. Urfa

halkı, baş tacı yaptığı bir insanı başının üzerinden indirmedi. Bu anlayış Güneydoğu insanının doğasında vardır.

Fakıbbaba'nın kazanmasıyla birlikte kimileri feodalite kazandı dedi kimileri de feodalite çürüyor dedi. Biz de burada doğru cevabı aramaya çalıştık. Tabi ki doğru cevabı devam eden süreçte ve gelecek başka seçimlerde bulabilmek mümkün olacaktır.

Ömer Kapaklı, Fakıbbaba'nın seçilmesindeki gerçeğin, onun yaptığı başarılı çalışmalar, izlediği dürüst siyaset ve feodal yapıya bir tepki olduğu şeklinde yorumladı.

Yahya Demirkol, Urfa BARO'sunun seçimlerdeki tarafsız duruşuna devamlı vurgu yaparak bu şehirdeki basın özgürlüğünün gazete basmalarla çiğnendiğini, kurum olarak buna müsaade etmemeleri gerektiği için açıklamalar yaptıkları belirtti. Fakıbbaba'nın seçilmesini kendi başarısı ve halkın bir yanlışla karşı direnişi olarak anlatmaya çalıştı.

Başkan Fakıbbaba ise, önceki döneminden beri gece-kondularla savaşını, bu konudaki ve başka çalışmalarıyla ilgili başarılarını anlattı. "Benim tekrar seçilmemdeki en önemli unsur, aday gösterilmeme karşı olan millet-

vekilleridir" dedi, onlara teşekkür borcu olduğunu anlatmaya çalıştı. Halkın gerçekleri çok iyi gördüğünü ve yanlışla müsaade etmediğini söyledi.

6 ay geride kalmış bir seçimi ve o seçimin Şanlıurfa'da doğurduğu sonucu irdelemeye çalıştık bu panelde. Anlamak istediğimiz şey, Fakıbbaba gerçekten toplum nezdinde kabul gören çok başarılı bir belediyece mi yapmıştı yoksa Urfa'da bir halk direnişi miydi bu sıra dışı seçim? Burada net bir sonuca varamasak da bu konuyu devam eden süreçte, benzer kriterlerle irdelemeye devam edeceğiz.

29 Mart 2009 yerel seçimlerinde, tüm Türkiye'nin gündemine oturan, benim de yazılarıma konu olan bir seçim manzarasına sebep olan, Urfa'da sancılı bir seçim süreci yaratan, Urfa halkının tek kutuplu seçmen profilinden iki kutuplu seçmen profiline geçmesinde rolü olan Ahmet Eşref Fakıbbaba, o dönemde birçok seçim değerlendirmesinin içinde vardı.

Kendisine başarılar dilemekten başka söyleyecek sözümüz yoktur.

Adıyaman Üniversitesine Ziyaret

Güneş Adıyaman'a artık Batı'dan doğacak
09.10.2009

Urfa panellerimizi yaptıktan sonra 3 Ekim 2009 Cumartesi günü Adıyaman'a geçtik. Adıyaman Üniversitesi ile ortak yapacağımız, engellilere dönük uygulamalı rehabilitasyon programımız için görüşme yapmak ve Adıyaman Üniversitesini görmek, daha yakından tanımak maksadıyla, Rektör Mustafa Gündüz'ün davetlisi olarak Adıyaman'a geldik. Aradan bir haftaya yakın bir süre geçmesine rağmen bu yazıyı yazma fırsatını ancak yaratabildim.

Güneydoğum Derneği olarak, Adıyaman Üniversitesi'ni, Güneydoğu'da yeni kurulan üniversiteler arasında en hızlı gelişeni olarak seçmiş ve Nisan 2009'daki törenimizde ödüllendirmiştik. Bu yazıya geçmeden önce şunu da belirtmek isterim; Biz Güneydoğu illeri kapsamında çalışma yapmamız vesilesiyle o zaman böyle bir değerlendirme yapmıştık. Oysa Adıyaman Üniversitesi sadece Güneydoğu'daki değil birçok yeni kurulan üniversite içinde öne çıkma potansiyel ve hızındadır. O zaman da yazmıştım Üniversiteyi ve Rektörü ama bu defaki yazım yerinde inceleme sonucu çıkmıştır.

Önce Rektörlük binasına gelerek Rektör Bey'i ziyaret ettik. Maraş işi oyma mobilyalarla bezenmiş, eşine az rastlanır konfor ve güzellikteki Rektörlük kabul salonu Üniversitenin ilk görünürlüğü olarak çıktı karşımıza. Kültür Bakanlığı'na ait iken Üniversite'ye verilmiş bir bina burası. Yeni onarılan ve dekore edilen binaya girdiğiniz za-

man temizliğin, başlangıcın, yeniliğin ifadesi olarak boya ve mobilya kokularıyla karşılaşıyorsunuz. Rektörlük binası, Adıyaman'ın batıya çıkan tek caddesi üzerinde bir köprü ile Kampus tarafına bağlanmış. Yani Üniversite, yolun bir tarafında, Rektörlük ise diğer tarafında, arada sadece bir yol var o da üstten köprüyle bağlantı yapılmış. Rektörlük binası girişinde gencecik ve oldukça dikkatli güvenlik personeli ile bahçede çiçek diken genç Ziraat Mühendisi bayan dikkatimizi çekiyor.

Rektör Bey'e daha önce sözünü ettiğim ve tanışmak istediği Adıyamanlı Abuzer, sözleştiğimiz şekilde geldi oraya. Kendisini salondaki dernek mensubu 4 kişi bizler, Rektör ve Genel Sekreter dikkatle dinledik. Tüm fertlerinin sağlık sorunları olan kalabalık bir ailenin 29 yaşındaki en büyük çocuğu Abuzer. Adıyaman'a 35-40 km uzaklıktaki Yaylakonak Köyünde oturuyorlar. Burada onun hikayesini vermek değil maksadım. Üniversiteyi ziyaretimizi anlatırken, ona yardımcı olmak isteyen Rektör'le tanıştırma faslını aktarmak istedim sadece. Rektör Bey, Abuzer'i,

kısa bir süre sonra kendileriyle ilgileneneğini belirtip yardım elini uzatmış olarak uğurladı. Bu ilgi, alakasından ve toplumda acı çeken insanlara karşı olan duyarlılığından dolayı Rektör Mustafa Gündüz'e burada öncelikle teşekkür etmek istiyorum.

Çaylarımızı içtikten sonra Üniversite'nin kampus alanını dolaşmaya çıktık. Minibüsle tüm kampus alanını, inşaatları dolaştık. İlk dikkatimi çeken Üniversite içinden giden asfalt bir yoldu. Bu yolu sorunca köy yolu olduğu cevabını aldım. Bir üniversite kampus alanı içinden bir köy yolunun geçmesi doğru değildir. Herhalde hiçbir örneği de yoktur. Bir başka yol daha varmış bu yola alternatif. Bu durumda tavsiyemiz üniversite içindeki bu köy yolunun iptal edilerek diğer yolun çalıştırılmasıdır.

530 dönüm arazi üzerinde yükselen Adıyaman Üniversitesi kampus alanı içinde birçok inşaat ve yükselmekte olan bina görüyoruz. Tek, tek yakınlarına kadar götürerek bilgi veriyor Rektör bize. Çok kapsamlı bir araştırma ve laboratuvar merkezinin önüne gidiyoruz önce. Sonra yap-işlet-devret usulü yapılmakta olan kafeterya, çarşı, sosyal tesisleri görüyoruz. Tamamlanması yakın olan bir tanesinin içini geziyoruz. Sonra da inşaat halindeki fakülteler, derslikler, anfilere uzanıyoruz. Kampus içerisinde aynı zamanda alt yapı çalışmaları da devam ediyor. Yüzey suyunun fazlalığı, yüzeye sızan suların da görüldüğü gibi oldukça fazla. "Bu suları bir drenaj sistemiyle belli bir yerde toplayıp Üniversite içinde bahçe sulamasında kullanacağız" diyor Rektör. Rektörlük konutu ve lojmanların da etüt ve yapımı başlamış. Bu inşaatlar bittiği zaman, fiziki anlamda aniden yükselen bir üniversite olacak burası. Şu an için her tarafta iş makineleri çalışıyor ve her tarafta yoğun bir faaliyet devam ediyor.

Daha önceden kullanılmakta olan bazı binalar da restore edilmiş. Öğrenci yurtları ise yine kampus alanı dışında ve üniversitenin çit duvarının hemen bitişiğinde. Ama öğrenci yurttan okula gelirken dışarıdan geliyor. Bu da doğru olmayan bir uygulama. Öğrenci yurtları da sanırım zaman içerisinde yerleşke içerisine alınacaktır. Büyük bir kütüphane var Üniversiteye ait olan. Daha da büyütülmekte ve düzenlenmekte olduğu dikkatimizi çekiyor. 100 binin üzerinde bir kitap hedefleri var burada.

Tıp Fakültesi henüz yeni kurulduğu için gelişim çalışmaları devam etmektedir. Şehir içinde alınan iki bina Tıp Fakültesi Hastanesi olarak yakın gelecekte hizmete açılacaktır.

Üniversitedeki en ilginç yerlerden birisi de giriş kapısı.

Adıyaman'ın belli başlı sembollerinden ve en eski tarihi eserlerinden birisi olan Cendere Köprüsü'nün şekli verilmiş giriş kapısına. Halen inşa edilmekte olan kapının köprü kemeri üzerine yerleştirilmek üzere heykeller yapılıyor. Nemrut Dağındaki heykellerin heykeltıraş tarafından yapılan kopyaları bunlar. Muğla'daki mermer ocaklarından çıkarılan ve Antik Yunan Heykellerinin yapıldığı özel bir mermerle çalışılıyor. Her biri 30 ton ağırlığındaki bu heykellerin 4 tanesinin kapı üzerine, yani köprü kemeri üzerine konacağı anlatılıyor bize. Hayranlıkla izliyoruz yapılmakta olan çalışmayı.

Daha sonra Rektör Bey'in ailesiyle tanışıyoruz. Kendisi gibi Sosyolog olan ve bu Üniversitede görev yapan eş Doç. Dr. Ferhan Gündüz ile dünya tatlısı, aynı zamanda çok iyi yetiştirilmekte oldukları dikkat çeken 8 ve 10 yaşlarında ki iki kızı hep birlikte ağırlıyorlar bizi.

Yaklaşık 3 yıllık bir üniversite Adıyaman Üniversitesi. Rektör Mustafa Gündüz ise yaklaşık 2.5 yıldır burada görev yapıyor. "Bir dönem daha burada kalmalısınız hocam" dediğimde ise beni onaylamıyor. Bugün 11 bin civarında öğrenci kapasitesiyle birçok bölüm ve yüksekokula sahip Üniversite'nin bölümleri şunlardır:

Fen Edebiyat Fakültesi, Tıp Fakültesi, Eğitim Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Mesleki ve Teknik Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Devlet Konservatuvarı, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, Fen ve Sosyal Bilimler Enstitüleri, Sağlık ve Meslek Yüksekokulları ile Besni-Gölbaşı-Kahta Meslek Yüksekokulları.

Ayrıca Mühendislik Fakültesi de kuruluş aşamasındadır.

Son derece iyi niyetli, çalışkan, azimli, insan sever, genç ve dinamik bir Rektörün ellerinde yükselmekte olan Adıyaman Üniversitesini özet bir yazıyla anlatmaya çalıştım. Tüm temennimiz fiziki gelişimini tamamladıktan sonra bilimsel gelişimini de doruk noktaya taşımasıdır bu bilim yuvasının. O zaman güneş Adıyaman'a hem Nemrut'tan hem de Batı'dan doğacaktır.

Panel-27

Erken evlenmeler
21.10.2009/Batman

Panel-28

Sorunlarımız ve kalkınma
22.10.2009/Midyat

Panel-29-30

Sorunlarımız ve kalkınma
23.10.2009/Siirt

Siirt Üniversitesi'nin desteğe ihtiyacı var
27.10.2009

Siirt'te 23 Ekim 2009 günü yapacağımız **"erken evlenmeler"** panelimize birkaç gün kala telefonla aradım Rektör'ü. Pannelle ilgili bilgi vermeye çalışıp kendilerini de izleyici olarak davet ettiğimizi belirttim. Bu daveti kendilerine fakslamamızı istedi ve faks numarasını verdi.

Panelin açılış konuşmasını yapıyordum ki ön sıralara gelen bir beyefendiyi ön sıradaki protokol mensupları ayağa kalkarak karşıladılar. Ve oradan bana bir sözlü bilgi iletildi, **'Sayın Rektörümüz geldi'** şeklinde.

Panel konuşmacılarımızdan **Siirt Milli Eğitim Müdürü Mehmet Ali Atalay**, bir başka toplantıya yetişeceği için, konuşmasını öncelikle yapıp ayrılınca, kendisini uğurlamak üzere salondan çıkmıştım. Dönüşümde salonda coşkulu bir sesle konuşan Rektörü ve kız öğrencilerin coşkulu alkışlarını gördüm. Salonun bu şekilde neşelenmesi hoşuma gitmişti açıkçası. Oturum Başkanı, Rektör Beyi panelistler arasına davet edince o da bu daveti kabul edip konuşmacılar arasına geçmiş. İyi de olmuş.

Öğlen arası, aldığımız davet üzerine **Siirt Üniversitesi'ne** yemeğe gittik. Kalabalık bir masada Rektör, Rektör Yardımcıları, hocalar ve bizim ekip yemek yerken sohbet etmeye çalıştık. Rektör Beyle karşılıklı oturunca bazı konuları muhakeme etme fırsatı bulmuş oldum. Sorduğum sorulara gayet açık cevaplar aldım. Sohbetimiz Rektör'ün makamında çay-kahve içimi kadar devam etti, sonra da ikinci panelimize yetişebilmek için ayrıldık oradan.

Siirt Üniversitesi, 29 Mayıs 2007 tarihinde resmîyet kazanmış, ilk Rektör olan **Recep Ziyadanoğulları** Eylül 2007 tarihinde atanmış. **"11. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün atadığı ilk rektör benim"** diyor Sayın Ziyadanoğulları.

Siirt'in içinde bulunan Merkez Yerleşkede, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Eğitim Fakültesi ve Meslek yüksekokulu ile bir de Sağlık Yüksekokulundan oluşan toplam 4 binada eğitim hizmetleri verilmektedir. Şehir dışında, Havaalanı yakınlarında bulunan ve şehre yaklaşık 9.5 km. uzaklıktaki Üniversite Kampus alanı ise henüz hiçbir faaliyete açılmamış. **Kezer** denilen mîntıkada, **Siirt Batman yolu üzerinde 1615 dönüm** arazide kurulacak olan yeni yerleşke için önemli miktarda yatırım ve

finansmana ihtiyaç olduğu görülmektedir. Geçen yıl eğitim paneli için gittiğim Siirt'te Üniversite kampus alanının tartışmalı bir yer olduğunu görmüştüm. Rektör Bey'e bunu da sordum, **"yerimiz orasıdır ve Üniversite oraya inşa edilecektir"** dedi.

Türkiye'de hep böyledir; bazı kararlar bazı çevrelerin işine gelmiyorsa eğer tartışmalı ortamlar sürer gider...

Siirt'te 1976 yılında açılan ilk yüksek okulun temelleri üzerinde kurulan ve gelişecek olan Siirt Üniversitesi, yeni yerleşkesine taşınabilmek, gelişmek, büyümek için son derece önemli desteklere ihtiyaç duymaktadır. Üniversiteye devlet bünyesinden ayrılan ödeneklerle beklenen büyümeyi gerçekleştirmesi çok uzunca bir zaman alır. Bu nedenle Siirtli yatırımcıların, Siirt dışındaki Siirtli zenginlerin bir biçimde organize olup Üniversiteleri için elbirliği yapmaları gerekir. İnşaat sektöründe her geçen gün önemli projeler geliştiren Kuzu Grup, başta ilaç sanayi olmak üzere birçok sektörde önemli payı olan Siirtli işadamı Ethem Sancak böyle bir girişimin öncülüğünü yapabilirler.

Üniversite'nin gelişimi konusunda Valilik de önemli rol üstlenebilir. GAP kapsamındaki illerin önemli bir dayanağı olan **SODES** kaynakları Üniversite projelerine yönlendirilebilir. Üniversite web sayfasında SODES projelerinin kabul edildiği bilgisi var ama bu kaynaklardan yararlanılmaya devam edilebilir.

Velhasıl Siirt Üniversitesinin fiziki gelişimini tamamlaması için oldukça fazla desteğe ihtiyaç vardır ve gerek içerideki gerekse dışarıdaki Siirt camiası bu ihtiyacın bir ucundan tutarsa Üniversite fiziki anlamda daha çabuk hayat bulacaktır. Şu an 3 bin civarındaki öğrenci sayısı, Üniversite gelişmediği takdirde çok fazla artış gösteremez.

Son derece samimi ve iyi niyetli bir duruş sergileyen **Rektör Ziyadanoğulları**, kurduğu yönetim ve eğitim kadrosuyla gurur duyduğunu belirtiyor. Bilimsel yayın konusunda, yeni kurulan üniversiteler arasında ilk sırada, Türkiye'deki üniversiteler arasında ise önemli bir yere sahip olduklarını söyleyen Rektör **"Güneş Güneydoğu'ya Siirt'ten doğacak"** diyor. Eğitim Fakültesi temeli üzerine gelişen Üniversite böyle bir bilimsel güce sahip bulunuyor.

Siirt Üniversitesi, Şırnak Üniversitesi, Batman Üniversitesi, Adıyaman Üniversitesi diye sıralarken bir ilde ilk kurulan üniversitenin mutlaka o ilin adını alması gerektiğini belirtiyor Rektör Bey. 22. Dönem Mardin Milletvekili **Nihat Eri'nin "biz ona bir de Artuklu'yu ekledik, Mardin Artuklu Üniversitesi oldu"** sözlerine **"olmaz, bu yanlıştır, ilk üniversite sadece ilin adıyla söylenir, mesela İstanbul Üniversitesi, mesela Ankara Üniversitesi de o ilerin ilk üniversitesidir"** diye yanıtlıyor.

Bilimin, bilim kurumlarının, eğitim ocaklarının, meslek sahibi yapan kurumların layık oldukları yerlerde bu-

lunabilmeleri için mutlaka sahip çıkılmaya, lojistik desteğe ihtiyaçları vardır. Siirt Üniversitesinde bu ihtiyaç fazlasıyla hissedilmektedir. Üniversitenin başta Rektör olmak üzere tüm yönetim kadrosu ile eğitim topluluğuna başarılar diliyor, Siirtlilerin Üniversitelerine sahip çıkmalarını temenni ediyoruz.

Doğu-Güneydoğuda çocuk yaştaki evlilikleri irdeledik

Batman, Midyat ve Siirt'te gerçekleştirmiş olduğumuz panellerimizde ekonomik ve sosyal alanlarda birçok konuyu ele aldık. Erken evlenmeler, engelliler, GAP, su ve kuraklık, Kalkınma Ajansları, turizm, telkari, vs. Panellerin sonuç raporlarını konu başlıklarıyla işlemeye çalışacağım.

Erken evlenmeler (çocuk yaş evlilikleri) paneli sonuç raporu:

Üç ayrı şehirde yaptığımız üç ayrı panelle incelemeye çalıştık erken evlenmeleri. Çocuk yaştaki evlilikler diyoruz biz buna. Batman, Midyat ve Siirt'te, salonları dolduran yüzlerce **Kız Meslek Liselerinin öğrencileri, ÇATOM ve Halk Eğitim kursiyerleri, öğretmenler, veliler, sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ve yerel basın aracılığıyla binlerce kişiye ulaştık, konunun önemini geniş kesimlere duyurmaya çalışmış olduk.**

I. Batman

Yer: Kültür Merkezi Konferans Salonu

Katılımcılar: Nihat Eri, Mehmet Baş, Şerif Akboğa, Veysi Sayın, Ünal Günel

İlk panelimizi 21 Ekim 2009 günü Batman Kültür Merkezi Konferans Salonunda yaptık. İlk konuşmacımız olan **Batman Sağlık İl Müdürü Mehmet Baş** çok önemli bilgiler verdi, çocuk yaş evliliklerinin tıbbi açıdan sakıncalarını anlattı.

Mehmet Baş özetle şunları söyledi:

"Konunun %80'i sağlık boyutudur. Dünya Pediatri Dernekleri 21 yaşın altını çocuk kabul ediyor. Son bir iki yılda Batman'da, 18 yaş altı 1192 tane evlilik olmuştur. Vücudunu tanımamış iki insan evleniyor ve bundan da birçok sakınca doğuyor. En başta sağlıksız bir cinsel ha-

yat doğuyor. Depresif durumlar hasıl oluyor. Töre, ekonomik baskılar, sosyal baskılar erken evlenmelerin sebepleri arasında yer alıyor.

Çocuk doğurmak için ideal yaş 23 ile 31 yaşları arasındır. Erken yaşta doğumlar engelli, özürlü olabiliyor. 18 yaş altı kız çocuklarının doğurduğu çocukların büyük kısmı özürlüdür. 18 yaş altı doğumlar çeşitli hastalıklarla-

rın da en önemli kaynağıdır. Hipertansiyon, şeker hastalığı, vs.

Batman'da SSB hastaları (6-7 yaşına kadar yatağa bağlı, ömrü 20-30 yaşlara kadar, zihinsel özürü) **ciddi orandadır.**

Anne, çocuk yaşta olduğu için sorumluluğunu bilmediğinden çocuğu sağlıklı büyütemiyor. Ayrıca çocuk yaş-taki annenin hiçbir sağlık güvencesi olmadığından sağlık hizmetlerinden yararlanma olanağı da yoktur.”

Ankara'da bir sağlık toplantısına çağrılı olan Mehmet Baş, panelde konuşabilmek ve bu bilgileri sunabilmek için Batman uçağına yetişemeyeceğinden Diyarbakır'dan gitmeyi tercih etmiştir. Salondaki kız öğrencilerin soru yağmuruna tuttuğu Sağlık Müdürü cevaplayabildiği oranda soruyu cevaplamış ve çok faydalı bilgiler sunmuş olarak ayrıldı panelimizden.

İkinci konuşmacı Batman Milli Eğitim Müdürü Şerif Akboğa ise konuyu eğitim ve eğitim yaşı açısından ele aldı ve özetle şunları söyledi:

“Küçük yaşta evlenen kızların ruh ve beden sağlığı bozulmakta, ayrıca eğitim hakları ellerinden alınmaktadır. Kız çocuklarının fikri bile sorulmadan gerçekleştirilen erken evlilikler sadece aile yapısını değil toplumunun diğer katmanlarını da olumsuz etkilemektedir. Kamuoyu araştırmasına göre erken evliliklerin %20'si boşanma ile sonuçlanmaktadır. Yine Meclis araştırması olarak 18 yaş altı evlilik oranı %35'tir. Yani her üç evlilikten biri erken evliliğdir. Berdel, beşik kertmesi gibi

zorlamalar erken evlilik sebebi oluyor. Kız çocuğunun rızası olmadan yapılan evlilik kız çocuğuna şiddettir. Birtakım psikolojik bozuklukları beraberinde getirmektedir. Erken evliliklerden en büyük zararı kadınlar görmektedir. Evlendirilen kızlar okula gönderilmemekte, okula gönderilmeyen kızlar evlendirilmektedir. En temel hak olan eğitim hakkı kızların elinden alınmamalıdır. Hiç kimse eğitim özgürlüğünden mahrum bırakılamaz.”

Bu arada izleyicilerden gelen öneriler de şu şekilde idi:

TOKİ kız öğrenci yurtları yapsın, kızlar orta öğretim eğitimlerine devam ettirilsin.

MİDER Başkanı Ünal Günel ise şu şekilde özetledi konuyu:

“Kırsal toplumda 18 yaşın biraz altı ve üstü evlilikler normaldir. Şehirde evlilik ise daha ileri yaştadır. **'23 yaşımdayım, askerden geldim, işim yok, mesleğim yok, üç çocuğum var'** diyen birçok dilekçe geliyor önüme. Küçük yaş evliliklerinin sonucu hızlı nüfus artışını getirmekte, bu da okullarda kalabalık sınıflar, hastanelerde uzun kuyruklar, işsiz gençler yaratmaktadır. Erken evlenmeyin, hayatı kendinize zindan etmeyin. Kemik gelişimi tamamlanmadan doğum yapan kadın ölü doğurabilir, kalça gelişimi tamamlanmamıştır çünkü. Ben hazırlıksız, genç evlilikleri burada (Midyat) gördüm. Çocuk yaşta evlilikleri önüme gelen dilekçelerden gördüm.”

2. Midyat

Yer: İMKB İlköğretim Okulu Konferans Salonu

Katılımcılar: Nihat Eri, Abdullah Erin, Mehmet Kızılkaya, Veysi Sayın, Ünal Günel, Abdülhakim Yıldız, Sultan Acar

Erken evlenmeler konusunu 22 Ekim 2009 günü Midyat'taki panelimizde işledik. Konuşmacılar Mardin Müftüsü Mehmet Kızılkaya ile MİDER Başkanı Ünal Günel'di.

Müftü Mehmet Kızılkaya, kendisinin de erken evlenmeler konusunda özel bir çalışmasının olduğunu, bu nedenle çalışmalarımıza ilgi duyduğunu belirterek erken evlilikler konusunda özetle şunları söyledi:

“Aile toplumun çekirdeğini oluşturur, aile bozulursa toplum da bozulur. Benim yaptığım bir araştırmaya örnek; 12 yaşında evlenmiş, 6 çocuğu bulunmakta, şu an 20 yaşında. Bir başka örnek; 13-14 yaşında evlenmiş, 8 çocuğu var, kocası bırakmış, başkasıyla evleniyormuş.

Burada birinci problem erken evlenmedir, ikinci problem ise resmi nikâhın olmamasıdır. Yasalarımız evlilik için geçerli yaşı 18 kabul etmiş, ancak evlenme çağı 25'tir. Kızlar okursa, meslek sahibi oluncaya kadar okullarına devam ederse bu konu kendiliğinden düzelir. Üniversite bitiren, meslek sahibi olan kızların 25 yaşından önce evlenmesi mümkün olamaz.”

3. Siirt

Yer: Kültür Merkezi Konferans Salonu

Katılımcılar: Nihat Eri, Mehmet Ali Atalay, Gülay Özer, Veysi Sayın, Uğur Erman, Afif Demirkıran, Doç. Dr. Öner Çetin, Ömer Mergen

Erken evlilik konusunu 23 Ekim 2009 günü Siirt'te işledik. Siirt Milli Eğitim Müdürü Mehmet Ali Atalay, Siirt Sağlık Müdürlüğü'nden Dr. Gülay Özer ve Siirt-Şirvan Vaizi Uğur Ermen konuştular konuyu. Ayrıca konuşmacılar arasına sonradan dahil olan Siirt Üniversitesi Rektörü Recep Ziyadanoğulları da kız öğrencilere erken evlenmemeleri, Siirt'te artık bir üniversite olduğunu ve eğitimlerini sürdürmeleri konusunda tavsiyelerde bulundu.

Milli Eğitim Müdürü Mehmet Ali Atalay, konuya eğitimi felsefesiyle yaklaştı ve özetle şunları söyledi:

"Eğitim düzeyi yükseldikçe evlenme yaşı daha mantıklı bir yaşta oluyor. Kızlar ilköğretim sonrası okula gönderilmemişse eğer evlendiriliyorlar, eğitim devam ediyorsa zorunlu olarak evlenme yaşı ilerliyor. Ancak ilköğretimi bitiren kızlar maalesef devam etmiyorlar. Liselerin 4 yıla çıkarılması bizi çok rahatlatmış. Şimdi zorunlu eğitim lise bitirme şeklinde uzatılması gereklidir.

Hiçbir geleneksel ve dini gerekçe eğitimi ortadan kaldıramaz. Çocuklarının eğitime ilgi gösteren anne-babalar çocuklarının çok iyi yerlere geldiğini görüyorlar. İlköğretim sonrası okullaşma oranlarımızda maalesef üzücü durumlar var. Çocukları zorla birisine vermek çok kötü bir şey. Anne-babalara düşen en önemli görev kızlarını istemedikleri kişilere vermemeleridir. Bizde (Siirt'te) kızların intiharı diye bir durum yoktur.

Dr. Gülay Özer ise sağlık yönünden sakıncalara değinerek çeşitli bilgiler verdi. "Erken yaş ve akraba evlilikleri yanlıştır, doğan her 9 çocuktan biri engelli ve sakattır, Akdeniz Anemisi, şeker-diyabet, vs, hastalıkları tetiklemektedir" dedi.

Siirt'in Şirvan İlçesi Vaizi Uğur Erman ise, asıl konuşmacımız olan **Siirt Müftüsü Mahmut Gürten**'in beklen-

medik bir toplantı için ilden ayrılması üzerine konuşmacımız oldu ve özetle şunları söyledi:

"Mezheplerde çocukların evlenme yaşlarıyla ilgili farklılıklar vardır. İmam-ı Şafi çocukların küçük yaşta evlendirilmelerini buyurmuş. İmam-ı Azam ise 'erkeklerde 18 yaş, kızlarda 17 yaş' der. İslam'da evlilik Yahudilikteki gibi hemen sonlanmaz, Hristiyanlıktaki gibi ömür boyu sürmez. İslam'a göre küçüklerin evlendirilmesi ile ilgili bir içtihat yoktur. Küçük yaşta evlenme ilim yapmasına engeldir. İslam ise ilim yapmayı buyurur. 100 yıl önce Osmanlı küçüklerin evlendirilmesini yasaklamış."

Her üç panelimizi de yöneten **22. Dönem Mardin Milletvekili Nihat Eri**, yorumlar, toparlamalar kısımlarında konuşmacılarla aynı doğrultuda görüşler belirtti.

Çocuk yaşta evlilikler, bugün belki tek tük de olsa Türkiye'nin her tarafında görülebilmektedir. Ancak **Doğu-Güneydoğu'da**, özellikle kırsal kesim ve şehirlerin kırsal kesim kültürünü devam ettiren bazı kısımlarında halen oldukça fazladır. O nedenle çocuk yaşta evlilikleri konu alan erken evlenmeler panellerimizin ilk üçünü Güneydoğu'nun değişik il ve ilçelerinde gerçekleştirdik. Lüzumlu gördüğümüz ve bize ortam hazırlayacak olan başka yerlerde de yapmayı düşünüyoruz.

İki-üç ay kadar öncesindeydi, Mardin'in bir ilçesinde Bayan Belediye Başkanı şöyle bir demeç vermişti ve basından okumuştum: **"Kızlarımızı çocuk yaşta evlendiriyorlar, kızlarımıza sahip çıkın lütfen."**

Panellerimiz esnasında salonları dolduran liseli kızlar, halk eğitim ve ÇATOM kursiyerleri sorularıyla bizleri şu yöne sevk ettiler: **Bu tür Panellere babalar çağrılmalı, bu anlatılanlar onlara anlatılmalı** idi. Çok haklıydılar ve çok doğru tespitleri vardı. Biz böyle sosyal içerikli paneller düzenlediğimiz zaman şu kesim veya bu kesim demeden tüm insanları davet ediyoruz. Özellikle de anne-babaları. Ancak acı **gerçeğimiz, eğitimsiz insanı eğitim verebileceğiniz ortamlara çok kolay getiremediğinizdir.**

O nedenle burada şöyle bir düşünce geliştiriyorum:

Küçük çaplı panelleri kahvehanelerde de yapmak gerekir belki. Ama buna ne zamanımız, ne gücümüz, ne de sabrımız yeter.

Panellerimizde izleyiciye okuduğumuz, üyelerimizden Gazi Üniversitesi öğrencisi Midyatlı Mehmet Demir'in, 2009 yaz aylarında, Midyat'ta yapmış olduğu kısa röportajları bu yazıya bir ek olarak aynen veriyorum.

ERKEN EVLENME, EVLİLİK OLGUNLUĞU, EVLİLİĞE HAZIRLIK
Temmuz 2009 / Midyat

Mardin in Midyat ilçesinde,8 kişi ile yapılan görüşmede şunlar kaydedilmiştir:

K.Ş: Cinsiyet, erkek, 12 yaşında evlendi,3 çocuğu var, serbest çalışıyor, ona göre ideal evlilik yaşı 23,hem anne-babasıyla hem de eşiyle sorun yaşıyor. Erken evlenme nedenini sorduğumuzda tamamen anne ve babasının isteğiyle evlenmiş.

A.D: Cinsiyet, erkek, 13 yaşında evlendi,3 çocuğu var, ona göre evlilik yaşı 20-25 aralığı, babasının işini devam ettiriyor(tarım makineleri alım-satımı),bazı sorunları olmakla beraber mutlu bir evliliğinin olmadığını düşünüyor. Evlenme nedeni: Suriye'deki amcasının kızıyla evlenip ekonomik olarak aileler birleşecek.

K.V: Cinsiyet, erkek, 15 yaşında evlendi,5 çocuğu var,25 yaşında, mesleği: şoför, ona göre ideal evlenme yaşı 25,Evlenme nedeni: Annen ve babasının isteği doğrultusunda evlendi. Eşiyle mutlu bir evlilik yaşamıyor, çeşitli suçlardan ötürü 6 ay kadar hapis yattı,

K.N: Cinsiyeti, erkek, 16 yaşında evlendi,1 çocuğu olup eşi hamile,18 yaşında, işsiz, ona göre ideal evlenme yaşı 21. eşiyle yaşıt fakat çeşitli sorunlar yaşıyor. Evlenme nedeni: Annen-babasının isteğiyle evlendi

D.S: Cinsiyet, erkek, 16 yaşında evlendi,4 çocuğu olup eşi hamile, 30 yaşında, 25 yaşında evlenmek isterdi. eşi ile annesi arasında çeşitli sorunlar var. Kendisiyle eşi arasında herhangi bir sorunun olmadığını dile getiriyor.

A.S: Cinsiyet, kadın, 16 yaşında evlendi, 3 çocuğu var, 23 yaşında, ona göre ideal evlilik yaşı 25, eşiyle iletişim probleminin olduğunu ısrarla dile getiriyor, evlenme nedeni: Babasının isteği.

C.D: Cinsiyet, kadın, 16 yaşında evlendi, şimdi 31 yaşında, 7 çocuğu var, ideal evlenme yaşını sorduğumuzda 25 diyor fakat "şimdi aklım olsa hayatta evlenmezdim" demeyi eksik etmiyor. çeşitli sorunlar yaşıyor. Evlenme nedeni: Babasının isteği.

A.H: Cinsiyet, kadın, 16 yaşında evlendi, 23 yaşında, 4 çocuğu var, ona göre ideal evlenme yaşı 22, Eşi ve kumasiyla sorunlar yaşıyor. Evlenme nedenine baktığımızda vahim durum ortaya çıkıyor: Köyün muhtarının H.A nın babasına borcu var, Muhtar H.A ile evlenme talebinde bulunuyor ve H.A nın babasının borçlarının tamamını BAŞLIK PARASI karşılığı siliyor...

Dört yıllık geçmişimizle Güneydoğu'nun önemli başlıklardaki sorunlarını bilimsel ortamlarda tartışma, çözüm önerilerini sunma gayretiyle çalışan bir derneğiz. Temel çalışma prensibimiz eğitim hedeflidir.

Bugüne kadar Güneydoğu'nun değişik il ve ilçelerinde 29 panel yaptık. Son üç panelimiz üç değişik şehirde olup çocuk yaşta evlilikleri konu alan, evlenme olgunluğu dediğimiz erken evlenme panelleridir. Batman, Siirt ve Midyat'ta gerçekleştirmiş olduğumuz panellerde hedef kitlemiz özellikle liseli kız öğrenciler idi. Konuşmacılarımız ise Milli Eğitim İl Müdürleri, Sağlık İl Müdürleri, Müftü ve Vaiz idi. Konuya eğitim, sağlık ve dini açılardan bakmaya çalıştık. Ve birkaç ay önce yapılmış küçük bir anketimizi o toplantılarda izleyici ile paylaştık.

Çocuk yaşta evliliklerle ilgili panellerimizin sonuç raporlarını aşağıda sunuyorum. Bu çalışmaların dosyalarını da makamınıza sunmaya çalışacağım. Bunlar bilinmedik konular, görülmedik gerçekler değil. Elbette ki sizler de bu gerçeklerin farkındasınız. Ancak bu gerçeklerle ilgili nelerin yapıp yapılmadığı, nelerin yapılması gerektiğidir üzerinde durmak istediğimiz.

Sizler birer Bakan ama aynı zamanda birer kadınsınız. Konuya daha duyarlı duracağınız inancı içerisindeyiz ve şunu öneriyoruz:

Evlilik kurumunun sağlam temellerde gelişmesi ve gelecek nesillerin evlilik anlayışıyla ilgili bilinçli bir akım oluşturulabilmesi için okullarda veli ve öğrencilere evlenme olgunluğuna dair rehberlik hizmeti verilebilir. Çocuk yaştaki evliliklerin sağlık yönünden sakıncaları ders olarak anlatılabilir. Ya da bu anlamdaki bilinçlendirme için bir başka yol bulunabilir.

Saygılarımla.

Duygu Sucuka

Ekim 2009

Özürlü vatandaşlara pozitif ayrımcılık

(Engelli panelimiz sonuç raporu)

21-22-23 Ekim 2009 tarihlerinde, Batman, Midyat ve Siirt'teki panellerimizde bir detay başlık da engellilerdi. Toplum içindeki duruşları, istihdamları, yaşantıları, eğitimleri ile ilgili bilgileri, ayrıca Türkiye'deki ve Güneydoğu'daki engelli vatandaşların oranları gibi konularda bilgiler aktarıldı.

Derneğimiz üyelerinden **Veysi Sayın** her üç yerdeki panelde, Midyat Engelliler Derneği **Başkanı Abdülhakim Yıldız** da Midyat'taki panelde konuşmacılarımız oldular.

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nda insan kaynakları uzmanı olarak görev yapan Veysi Sayın, 2 yaşında iken geçirdiği **çocuk felci** sonucu sakat kalmış. **"Ülkenin %12.5'u resmi olarak özürlüdür"** diyen Sayın, çocuk felcinin bulaşıcı bir hastalık olduğunu, 0-6 yaş arası ile 60 yaş üzerinin bulaşıcı dönemi olduğunu belirtti. Ayrıca çocuk felci hastalığının dünyanın hiçbir yerinde olmadığını fakat Güneydoğu bölgesinde yaygın olduğunu ve 1965-1970 yılları arasında, Bölgede birçok kişiyi engelli birey haline getirdiğini söyledi. Konuşmalarında okullardaki ve kurumlardaki engelli alt yapısının eksikliğinden yakındı. Eğitim hayatı boyunca hep üst katlardaki sınıflarda okuduğunu, hiçbir okulunda engelliler için asansör veya engelli platformu olmadığını söyleyen Veysi Sayın bu konularda gerekli düzenlemelerin yapılmasının şart olduğunu vurguladı.

Okullarda ve kurumlarda engelli alt yapısının olmayışı çok önemli bir konudur. Birkaç sene önce biz de yaşamıştık benzer bir sorunu. Lise sınavlarına girmesine çok az bir zaman kala ayağını kıran oğlumuz, sınavlara gittiği okullarda, hatta kendi okuluna zaman zaman uğradığında iki koltuk değneğiyle üst katlara tırmanma zorluğu yaşamıştı. Okullar ya da kurumlar iki katlı bile olsa engelliler için en azından küçük bir asansör bulundurulması şarttır.

Bir zamanlar özürlü vatandaşların eziklik duygusuyula, sıkıldıkları için dışarılara çıkmadıklarını, içerilerde saklanarak yaşadıklarını söyleyen Veysi Sayın, artık öyle bir durumun kalmadığını, engelli vatandaşların bu duyguları aştıklarını anlattı. Bunda da engelliler için toplumda pozitif ayrımcılık yapılmasının önemli payı olduğunu söyledi ve şöyle devam etti: **"Üniversite sınavlarında engelliler için ek kontenjanlar verilmektedir. Burslarda önceliklisinizdir. Engelli Hukukuna, mevzuatına iyi bakın, engellilerin lehine düzenlemeler olduğunu göreceksiniz."**

Engelliler konusunda ikinci konuşmacımız Midyat Engelliler Derneği Başkanı Abdülhakim Yıldız idi. Engelli

doğmadığını, çocukken yapılan bir iğne sonucu sakat kaldığını söyledi Sayın Yıldız. Midyat'ın Sesi Radyosunda sunuculuk yapan Abdülhakim Yıldız, işi gereği, son derece güzel konuşma yeteneğine sahip. O da diğer konuşmacımız gibi engellilere pozitif ayrımcılık yapıldığını, engelli insanlara maddi desteklerin artırıldığını söyledi. Kurumlardaki ve okullardaki alt yapı yetersizliğine değinerek **"Mesela engelli bir kardeşimiz bir kamu kurumuna gidecek olsa birileri onu üst katlara taşıyacak. Kamu kurumlarına bir engelli asansörü yapılırsa çok mu zor?"** diye sorguladı. Abdülhakim Yıldız şu konulara da değindi:

-Engelli kardeşlerimiz hastanelerde çok fazla sorun yaşıyorlar.

-Kamuda 47 bin engelli kontenjanı var, ancak önemli oranda da açık var. Yani engelli istihdamı yeteri kadar yapılmamıştır.

-Engelli demeklerine ceza geliyor, bu doğru değildir. Devletin böyle demeklere destek olması lazımdır.

-Demeklere insanlar kişisel menfaatler için üye oluyorlar, bu da doğru değildir.

Son derece bilgi birikimli olan ve engelli olmanın engellemediği her iki konuşmacımız da engellilerle ilgili önemli konularda önemli tespitlerde bulundular. Engelli mevzuatına fazla girmeden, konuyu yalın ve vatandaşın anlayacağı biçimde anlatmaya çalıştılar.

Türkiye'nin her tarafında fiziksel ve beyin özürlü vatandaşlar oldukça fazladır. Bu oran Güneydoğu'da biraz daha fazladır ve belirgin biçimde göze çarpmaktadır. Özürlü olmanın en önemli nedenleri arasında bilinçsiz annelik, bilinçsiz anneliğin temelinde de çocuk yaşta evlilikler bulunmaktadır. Ayrıca yakın akraba evlilikleri de özürlü çocuğun önemli sebeplerindendir.

Kalkınma Ajansları

DİKA (Dicle Kalkınma Ajansı)
(Ekonomik konular panelimizin sonuç raporu I)

Kalkınma Ajanslarını birkaç yıl önce incelemiş ve yazmıştım. Türkiye, AB'nin isteği doğrultusunda, bölgesel kalkınma programları yapmış, bu çerçevede 26 bölgesel birim programlanmıştı. Yani **26 Kalkınma Ajansı** oluşturulmuştu. Kamuoyundan, Türkiye eyaletlere ayrılıyor tepkileri gelince, Kalkınma Ajansları hedeflenen zamanda işlerlik kazandırılmamış 2-3 yıl gecikmeli olarak hayata geçirilmeye başlanmıştır.

Tepkileri aza indirmek için de öncelikle **İzmir ve Çukurova Kalkınma Ajansları uygulamaya** konmuş, sonradan da diğerleri yavaş yavaş gündeme alınmıştır. Şu an için aktif olan sadece İzmir Kalkınma Ajansı (İZKA) ile Adana-Mersin illerini kapsayan Çukurova Kalkınma Ajansıdır (ÇKA).

Bugün algılandığı şekliyle, Kalkınma Ajansları, DPT'nin (Devlet Planlama Teşkilatı) birimlere ayrılmış ve o birimler bünyesinde ağırlık verilecek olan çalışmaları gibi düşünülebilir. Coğrafik ya da siyasi değil, ekonomik bölge misyonu yüklenmeye çalışılmaktadır.

22 ve 23 Ekim 2009 tarihlerinde Midyat ve Siirt'te yaptığımız "Sorunlarımız ve Kalkınma" başlıklı panellerimizde ekonomik konular olarak GAP, Kalkınma Ajansları, Su ve kuraklık, turizm, gümüş konuşuldu. Öncelikle Kalkınma Ajanslarını, irdelediğim ve bu panellerde dinlediğim kadarıyla özetlemeye çalışacağım. Bizim panellerimizin konusu olan **Mardin-Şırnak-Batman-Siirt** illerini kapsayan **Dicle Kalkınma Ajansı (DİKA)** idi.

DİKA'yı Midyat panelimizde, **DİKA Genel Sekreteri Abdullah Erin**, Siirt panelimizde ise DİKA'da uzman görevli **Ömer Mergen** anlattılar. İlginç bir rastlantı; Abdullah Erin Midyatlı, Ömer Mergen ise Siirtli idi.

Güneydoğu bölgesinin ekonomik ve sosyal görüntüsü hakkında son derece karamsar konuşan Abdullah Erin konuşmasında özetle şu konulara değindi:

-2008'in 11. ayında kurulan DİKA, 2009'un 6. ayına kadar Genel Sekreter olmadığı için atıl kaldı. Mardin merkezli olarak kurulan kurum Batman, Şırnak ve Siirt illerini de kapsıyor. 2009 sonuna kadar kurumsallaşmayı hedefleyen Dicle Kalkınma Ajansı'nda, İTÜ, ODTÜ mezunu teknik elemanlar ağırlıklı olmak üzere 35 personel bulunuyor.

-2010 yılında destekler başlayacaktır. Yatırım destekleri verecek, sanayici ile bire bir ilgileneceğiz. Birlik, dernek, vakıf, kooperatif gibi sivil toplum kurumları;

Belediye, il özel idaresi, muhtarlık gibi yerel yönetimler;

Üniversiteler, sendikalar, odalar, mesleki okullar, kamu kurum ve kuruluşlarının istihdam ve üretime dönük projeleri kabul edilecek ve desteklenecek.

- "%30'luk bir kesim dünyadaki net gelirin %80'ini almaktadır.

Bölgenin hiçbir çarpıcı datası Türkiye ortalamasının üzerinde değildir. Bölgede ulusal kalkınma politikaları uygulanmalı; gençlerin, öğrencilerin geleceğe dair beklentileri olumluya çevrilmelidir. Şimdi artık vatandaş daha katılımcıdır, vatandaşın fikirlerine tepeden bakan anlayış bitmiştir.

-Kalkınmanın manevi boyutunu maddi boyutu ile bütünleştiren ülkeler mükemmel konuma gelmektedirler. Bölgesel dengesizlik veya ekonomik gelişmişlik farklılıkları, ülkenin bütünlüğüne zarar veren zorluklar doğurmaktadır. En önemli geri kalmışlık faktörlerinden birisi bu bölgedekilerin inisiyatifinin olmamasıdır. Sermaye ve toprak belli güçlerin elindedir.

-Bölgenin kalkınması anlamında şu ana kadar birçok formül geliştirildi ancak hiç birisi başarılı olamadı. Kalkınma Ajansları da bu formüllerin son halkasıdır ve başarılı olması temenni edilmektedir.

Midyat panelimizde Abdullah Erin'den sonra konuşan Sultan Acar, kendisini uluslararası takı tasarımcısı olarak tanıttıktan sonra, Midyat'ın gümüş potansiyeli üzerinde durdu ve bu alanda kadınların istihdamda ön plana çıkacağı projeler ürettiklerini anlattı. Sultan Hanım yakın gelecekte, Midyat'ta gümüş başta olmak üzere bazı sektörlerde istihdamla ilgili bir değişim rüzgarı estirecekleri konusunda söz verdi.

23 Ekim 2009 tarihinde Siirt'te yaptığımız panellerimizin ekonomik konulu olanlarından "Su ve Kuraklık" başlığıyla işlenen panelimizdeki konuşmacı Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekan Yardımcısı Doç. Dr. Öner Çetin idi. Yapılan sunumu, özet konuşma metni şeklinde burada veriyorum. Konunun uzmanı olan Bilim Adamı tarafından sunulan ve son derece faydalı ve önemli bilgiler içeren metni Güneydoğu özelinde kısaltmaya çalıştım.

Su ve kuraklık konusunu daha önce Urfa'da birkaç kez, Siirt'te ise ilk kez işledik.

GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ'NDE KURAKLIK RİSKİNE KARŞI ENTEĞRE YAKLAŞIM VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Doç Dr. Öner Çetin (2009)

Kurak, yıllık yağışın düşük olduğu su taleplerinin yağışlarla karşılanamadığı devamlı olan doğal bir dengesizliktir. Kuraklık ise yıllık ortalama yağıştan daha düşük, belli olmayan sıklıkta ve şiddette geçici olarak meydana gelen doğal bir su-talep dengesizliğidir. Çölleşme ise insan-öğü tarafından toprak ve su kaynaklarının dengesiz kullanımı sonucu toprakların aşınması, erozyon ve tuzluluk oluşumu sonucu toprakların kullanılamaz hale gelmesidir.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi de ülkemizin en önemli toprak ve su kaynaklarına sahip bir bölge olduğu göz önüne alındığında, GAP nedeniyle de özellikle su kaynakları ve sulamaya yönelik yatırımlar da ülke geneline göre daha yüksek orandadır. Bu durum sulamanın toprak ve su kaynakları üzerindeki etkilerini daha önemli hale getirmiştir. Ayrıca, sulama döneminde gereksinilen su miktarını önemli ölçüde arttırmıştır. Böylece kuraklığa bağlı sektörler bazında su talebi de artmıştır. Ancak su kaynaklarındaki belirgin azalışlar yeterli su sağlanamaması sorununu ortaya çıkarmıştır. Kuraklık ve çölleşme ile mücadele etmenin veya başa çıkmanın yalnız bir yolu bulunmamaktadır. Bu nedenle topyekun ve sektörler bazında toprak ve su kaynakları ile ilgili tüm kesimlerin alacakları önlemler entegre bir şekilde uygulanmalıdır. Bunlar; genel olarak su hasadı, teraslama, küçük göletlerin inşası, marjinal suların kullanımı, su tasarrufu sağlayan sulama yöntem ve/veya sistemlerin kullanımı, su yönetim stratejilerinin geliştirilmesi, sosyal, ekonomik, kültürel ve yasal çerçevede en uygun önlemlerin alınması olarak sıralanabilir.

Sıcaklık artışı, yağış yetersizliği ve kuraklık birbirine

bağlı ve tarımı doğrudan etkileyen iklim olaylarıdır.

Türkiye'de son yapılan çalışmalara göre, uzun dönemde yıllık ortalama sıcaklıkların 2.5-4 oC arasında artacağı tahmin edilmektedir. Yağış açısından önemli değişikliklerin yaşanacağı, özellikle kış aylarında ülkemizin Ege, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde % 20-50 arasında azalacağı tahmin edilmiştir (Kadioğlu, 2008).

Yeryüzünde dünya nüfusunun büyük bölümü kurak ve yarı kurak bölgelerde yaşamaktadır. Kuraklık insanların yaşama ve sosyo-ekonomik gelişimini etkileyen doğal bir afettir. Böylece kuraklık birbiri ile ilişkili 4 kategoride sınıflandırılır. Bunlar meteorolojik kuraklık, hidrolojik kuraklık, tarımsal kuraklık ve sosyo-ekonomik kuraklıktır. Meteorolojik kuraklık iklimsel değişiklik (yağış ve nispi nem) kuru periyodun süresi ile tanımlanır. Hidrolojik kuraklık ise, yerüstü ve yer altı su temini (dere ve nehir akımları, rezervuar, göl ve barajlardaki su sevipleri, yer altı suları) ile ilgilidir. Tarımsal kuraklık ise, meteorolojik kuraklığın tarıma olan etkilerinin görülmesidir. Bunlar yağış yetersizliği, gerçek ve potansiyel evapotranspirasyon arasındaki farklılık, toprak su eksikliği, bitki verimi ve üretimindeki önemli düşüşlerdir. Sosyo-ekonomik kuraklık ise, hava koşullarına bağlı olarak su teminindeki yetersizlikler nedeniyle besin talebinin artışı olduğu zaman meydana gelir. Bu açıklamalara göre en önemli olay yağış yetersizliğidir (Heim, 2002).

Dünya nüfus artışına bağlı olarak suya olan talep de önemli ölçüde artacağı beklenmektedir. Türkiye'nin de içinde bulunduğu Akdeniz Havzası'nda kuraklığın iki ana nedeninden birisinin tarımda yanlış sulama teknikleri, diğerinin küresel ısınma olduğu belirtilmektedir.

GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ'NDE İKLİMSEL DEĞİŞİKLİKLER

Türkiye genelinde 2008 yılı sıcaklıkları normallerinin 0.7°C üzerinde gerçekleşmiştir. İlkbahar mevsiminde genel olarak yurdumuzun çok büyük bir bölümünde ortalama sıcaklıkları uzun yılların üzerinde gerçekleşmiştir. 2003 yılı hariç son 10 yılın ilkbahar mevsimi sıcaklık sapmaları pozitifdir. 2008 yılı ilkbahar mevsimi sıcaklık ortalaması 13.9°C ile normallerinin 1.7°C üzerinde gerçekleşmiştir. Yaz mevsiminde genel olarak yurdumuzun büyük bir bölümünde ortalama sıcaklıklar mevsim normallerinin üzerinde seyretmiştir. 2008 yılı yaz mevsimi 1.5°C'lik anomali ile 1940-2008 yılları arasındaki en sıcak 6. yaz olmuştur (DMI, 2009).

Güneydoğu Anadolu Bölgesi için sıcaklık ortalamaları aylara göre incelendiğinde, uzun yıllık ortalamaya göre (1971-2000), 2007 ve 2008 yılında özellikle ilkbahar ve yaz aylarında sıcaklıklardaki belirgin artış görülmektedir. Uzun yıllık ortalamaya göre 2008 yılındaki sıcaklık artışı 4 oC'nin üzerindedir.

Yağış miktarı, Türkiye'de genelinde olduğu gibi 2008 yılında özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde uzun yıllar ortalamasına göre önemli düzeyde azalmıştır. Bu durum bölgenin çoğu yerinde sulanmayan alanlarda buğday, arpa ve mercimek gibi ürünlerde kuraklıktan dolayı hiç ürün alınmamasına neden olmuştur. Çünkü bölgenin özellikle Cizre, Diyarbakır, Mardin ve Şanlıurfa istasyonlarında 2008 su yılında ölçülen yağış miktarları uzun yıllar ortalamasına göre, sırasıyla % 60, % 45, % 70, % 36 ve % 44 oranında daha az meydana gelmiştir.

Kuraklıktan 2008 yılında en fazla kuru alanlarda yetiştirilen tahıllar etkilenmiştir. Çünkü tahılların kritik yetiştirme dönemlerine göre, ekim döneminde Ekim-Kasım ayında uzun yıl ortalama yağış 85 mm iken, 2008 yılında yalnız 4.7 mm olarak gerçekleşmiştir. Benzer şekilde, bölgede suya en fazla gereksinim duyulan Mart-Nisan aylarında uzun yıl ortalaması 138 mm, 2008 yılında ise 36 mm'dir. Yetiştirme dönemi ve tüm yıl boyunca da benzer azalış gerçekleşmiştir. Bu veriler Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde kuraklığın 2008 yılında tarım açısından ciddi bir doğal felaket olduğunu göstermektedir.

KURAKLIK VE SU YÖNETİMİ

Türkiye'nin mevcut kullanılabilir su varlığı göz önüne alındığında, kişi başına kullanılabilir su miktarı 1430 m³/yıl'dır. Bilindiği üzere 1000 m³/kişi/yıl'dan daha az suya sahip ülkeler su fakiri, 8 000-10 000 m³/kişi/yıl'dan daha fazla suya sahip ülkeler ise su zengini ülke sayılır.

maktadır. Ülkemizdeki nüfus artışı da göz önüne alındığında, 2025 yılında ülkemizde kullanılabilir suyun 1000 m³/kişi/yıl civarında olacağı tahmin edilmektedir. Ayrıca tarıma ayrılan ya da temin edilen su, şehir ve sanayiye suyun kullanımının artması nedeniyle azalmaktadır. İklim değişikliği nedeniyle küresel ısınmanın etkisi ile bitkilerin sulama suyu gereksiniminin de artacağı göz önüne alındığında suyun etkin kullanımı son derece önemli olacaktır. Buradan hareketle, ülkemizde dolayısıyla Diyarbakır ilinde de olası bir kuraklıktan önce zaten henüz sulamaya açılmamış arazilerin sulamaya açılması da göz önüne alındığında mevcut su kaynaklarının son derece tasarruflu ve etkin kullanılması gerektiği ortaya çıkar.

Ülkemizde ve Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) Bölgesinde, halen yoğun olarak yüzey sulama yöntemleri kullanılmaktadır. Uygulamada ve yapılan gözlemlerde, ne yazık ki, aşırı su kullanımı yanında sulama yönteminin gerektirdiği önlemler alınmadan sulama yapıldığından, aşırı yüzey akış ve derine sızma meydana gelmektedir. Ayrıca, bazı sulama şebekelerindeki taşıyıcı ana kanallar aşırı ve yanlış sulamalar sonucu, arazilerin verimli üst toprağı ile dolmaktadır. Bu kanallar, büyük emek ve maddi kaynaklar harcanarak tekrar tekrar temizlenmektedir. Dolayısıyla, harcanan aşırı su yanında, toprak ve bunun yarattığı maddi kayıplar ölçülemeyecek ve yerine konamayacak kadar büyüktür.

Ayrıca, yağışlı bölgelerde, toprak içerisinde doğal olarak bulunan tuzlar yağmur sularıyla akarsulara ve yer altı sularına taşınır, bunlar aracılığıyla da deniz ya da göllere kadar ulaşır. Bu nedenle yağışlı bölge topraklarında genellikle tuz birikmesi olmaz. Ancak, kurak ve yarı kurak bölgelerde, tarımsal üretim ve verimi arttırmak amacıyla toprağı kontrolsüz verilen sulama suyu, içlerinde doğal olarak bulunan tuzu toprağıın içine taşırlar. Fazla verilen bu su, aynı zamanda taban suyunu yükseltmek suretiyle toprak ve taban suyu içinde bulunan tuzları da yukarı doğru taşır. Sıcaklığın etkisiyle beraberinde toprak yüzeyine kadar taşıdığı tuzları burada bırakarak, buharlaşmak suretiyle toprak yüzeyinde tuzlanma yaratır. Bu durum ise, tarımsal üretimi sınırlar ve verimi düşürür. Örneğin elektriksel iletkenliği (EC) 0.400 dS/m olan ve iyi kalitede bir sulama suyu sayılan bir sulama suyu ile pamuk tarımında toprağı yılda yaklaşık 2.5 t/ha tuz ilave edilmektedir. Bu biriken tuzlar, yağışların yetersizliği nedeniyle yıkanamıyor ve/veya gerekli drenaj önlemleri alınarak araziden uzaklaştırılamıyorsa kısa sürede bu araziler tuzlulaşarak elden çıkacaktır. Daha da ileriye çölleşmeye doğru gidecektir. Bu durumu doğrulayan belirtiler ve sonuçlar zaten GAP Bölgesi'nde şimdiden görülmeye başlanmıştır.

Geleneksel yüzey sulama yöntemlerinde "sulama

etkinliği" yaklaşık % 40 civarındadır. Halbuki modern sulama teknolojilerinin kullanımı ile yağmurlamada bu oran % 70, damla sulamada ise % 90 'a çıkarılabilmektedir (Wolff ve Stein, 1999).

Kurak ve yarı kurak ülkelerde tarımsal sulamanın gelişmesi için su kıtlığı büyük bir darboğazdır. Dünya nüfusunun artışı, ekonomik büyüme ve şehirleşme ile daha da artacaktır. Kalkınmakta olan ülkelerin birçoğunda suyun % 80'i tarımda kullanıldığı halde sulama şebekelerinin birçoğunda su kayıpları % 50 ile % 80 arasındadır. Bu kayıpların azaltılması, teknolojik gelişme ve sürdürülebilir su tasarrufu için potansiyel araştırma olarak ele alınmalıdır. Bu nedenle de sulama şebekelerinin sistem performanslarının izleme ve değerlendirilmesine önem verilmelidir (Öğretir ve Beyribey, 1998) .

Şüphesiz ki gelecek yıllarda; artan su kıtlığı, içme ve kullanma suyu ihtiyacı ile sanayileşme, su kullanıcıları arasındaki rekabeti arttıracak ve sonuçta tarıma ayrılan su ile birlikte tarımsal sulama yatırımlarını da azaltacaktır. Bu nedenle de tarıma ayrılan suyun etkinliğini arttırmaktan başka tercih yoktur.

Yukarıda belirtilen açıklamalar ışığında ve konunun önemi de göz önüne alındığında, olası iklim değişikliği ve kuraklık durumunda öncelikle sulama ve su kaynakları doğrudan etkileneceği için aşağıdaki bölümlerde il bazında doğrudan alınması gereken önlemler ve uygulamalar verilmiştir.

Bu uygulamalar "Teknik" ve "Kurumsal" olarak 2 ana başlık altında toplanmıştır. Bu uygulamalar yapıldığı takdirde kuraklık eylem planı başarıya ulaşacaktır.

KURAKLIĞIN ETKİSİNİ AZALTMANIN YOLLARI

Kuraklık riskine karşı alınabilecek önlemler, kuru ve sulu tarım koşullarında birlikte ele alınarak olası çözüm önerileri ve eylem planları aşağıda verilmiştir.

1 Teknik Uygulamalar

1.1 Kısıntılı Sulama Uygulamaları

- a) Bitkinin bazı dönemlerinde sulama yapmamak
- b) Sulama aralığını daha geniş tutarak böylece sulama sayısı ve sulama suyu miktarını azaltmak
- c) Her sulamada sulama suyu miktarını azaltarak uygulamak
- d) Bir kısım alanı sulama dışı bırakmak

1.2 Uygulanan Sulama Yönteminin Gerektirdiği Teknik Koşulları Sağlamak

1.3 Yağmurlama Sulamalarda Özellikle Sıcak Bölgelerde, Günün Serin Saatlerinde veya Gece Sulama Yapmak

1.4 Sulu ve Kuru Koşullarda Kuraklığa Dayanıklı Bitki Tür ve Çeşitlerini Yetiştirmek

1.5. Sulamadan Dönen veya Drenaj Suyunu Kullanmak

1.6 Toprak işlemez Tarım ve/veya Toprak yüzeyini Mulclama

1.7 Atık Su Kullanılması

1.8 Su Hasadı

1.9 Teraslama

2 Kurumsal Uygulamalar

2.1 Sulama Suyunun Hacim Esasına Dayalı Ücretlendirme Yapılması

2.2 Su Tasarrufu Sağlayan Sulama Yöntemlerini Uygulamak

2.3 Sulama Birliklerinin Etkinliğinin Artırılması

Batman, Midyat, Siirt panellerimiz için 21, 22, 23 Ekim 2009 tarihlerinde bu şehirlerdeydik. 21 ve 22 Ekim günleri Midyat Öğretmenevinde kaldık. Film, dizi film çekimleri derken otellerde yer sıkıntısı yaşanan günlere denk düşmüş bizim orada bulunmamız.

Midyat son yıllarda kendisini öyle bir tanıttı ki, at kulağı geçti misali, bağlı olduğu merkez, kendisinden daha çok tarihi birikime sahip olan **Mardin**'i bile solladı. Bu vesileyle Doğuda çekilen dizi filmlerin merkezi oldu adeta.

Çok kültürlülüğü, zengin tarihi ile ilginç bir yer. Daha önceki gidişlerimde de anlatmaya çalışmıştım Midyat'ı. Bu şehre her gün gitseniz, her gün anlatacak bir başka özellik bulursunuz. Ama bu defa Midyat'ı anlatmayacağım. Kaldığım öğretmenevi izlenimlerim ilginçti ve ben de iz bıraktığı için biraz bu mekandan bahsedeceğim.

Ana caddeden ayrılan dar bir sokaktaki Öğretmenevinin bahçesine girdiğiniz zaman masalardaki genç insanlar dikkat çekiyor ilk etapta. Büyük bir avlu burası. Hemen hepsi dolu olan çok sayıda masa var ve o masalardaki insanlar Türkiye'nin alışık olduğumuz yüzünü gösteriyor hemen. Boşa harcanan zamanları görüyoruz ama her şeye rağmen etraf cıvı cıvı ve samimi bir ortamdır.

Midyat öğretmenevinde iki gece kaldık. İçindeki tek lüks, yatakların yeni ve kaliteli olması idi. Burasını, öğretmenevi olarak yapılmamış da sanki ihtiyaç duyulduğu için onarılarak öğretmenevine çevrilmiş çok eski bir yapı olarak algılıyorum.

İlgi ve bakım bekleyen bu öğretmenevi Midyat'a eğreti duruyor. Bu şehre birçok turist gelip gidiyor. Bu şehir hep merak edilen hep görülmek istenen bir şehir. Modern yapılaşmaların burada da başladığı görülüyor.

Öğretmenevinin de modernleştirilmeye son derece ihtiyacı var.

Sabahın erken saatinde Dernek üyelerimizden **Sultan Hanımla** birlikte bahçede oturmuş nerede çay içeriz diye düşünürken telefon etmem gerektiğini hatırladım. Ve az sonra, İskenderun'dan o sabah panelist olarak gelen **İskenderun Marder Başkanı**, aynı zamanda **Midyat'ın Sesi Platformu Kurucu Başkanı** olan **Salih Bayar** karşımda idi. Bize doğru yürüdü Salih Bey, sanki tanışıyor muyuz gibi karşılıklı ellerimizi uzattık ve tokalaştık. Biraz oturup sohbet ettik. Hep bir şeyler, toplum için iyi şeyler yapma heyecanı içinde, gönüllü bir insan vardı karşımda. Sivil toplumun ruhunu iyi yansıtan bir insan. Ve bu hanın avlusunda, sabahın ilk saatlerinde, dostluğa atılan bir adım vardı.

Günün akışı içerisinde, panelimiz esnasında, Salih Bayar'ın bana verdiği plaketi başta kendisinin nezaketi ve Midyatlı olmanın inceliği olarak kabul ettim. O plaket, o panele, benim için çok anlamlı, manevi yönü güçlü, unutulması mümkün olmayan bir çalışma özelliği katmış oldu.

1996 yılında işyerimde yaptığım bir sunumda Türkiye’de **üniversite-sanayi işbirliğini** anlatmıştım. Anlatacak fazla veri yoktu. Çünkü üniversite-sanayi işbirliği yoktu o yıllarda. Sadece **ODTÜ**’de kurulmuş olan ve adı yeni yeni duyulan bir teknopark vardı. Bugüne geldiğimizde ise Türkiye’deki **yaklaşık 120 üniversitenin neredeyse üçte birinde teknopark oluşmuş**. Bu önemli bir atılım, gelişim sayılır.

Üniversite-sanayi işbirliği önemli bir konudur. Tarım, sanayi gibi üretim dallarında, teknoloji alanında, hayata ve insana dair her türlü ihtiyacın bilimsel çerçevede düşünülmesi, yapılması, gerçekleştirilmesinin yaşamı daha kolay ve daha sağlıklı kılacağı muhakkaktır. Mesela tarımsal tohumların, **GAP-Teknopark**’ında bilimsel biçimde üretilmesi insan yaşamını mutlaka olumlu yönde etkileyecektir.

2 Ekim 2009 tarihinde Urfa’da yaptığımız bir çalışma esnasında Harran Üniversitesi Rektörü **Sayın Prof. Dr. İbrahim Halil Mutlu** ile tanışmıştık. Daha sonra makamında ziyaret ettiğimiz Rektörle, Üniversiteye ve Üniversite bünyesinde kurulmakta olan teknoparka dair sohbet etmiş, bilgiler edinmiştik. İyi niyetli ve üniversitenin gelişimi için didinen bir Rektörü var Harran Üniversitesinin.

GAP-Teknopark ilgimi çekmişti ve kendilerinden biraz daha bilgi isteyerek bu konuyu irdelemek ve okuyucu ile paylaşmak istedim. GAP Bölgesinde sadece **Dicle Üniversitesi** bünyesinde teknopark olduğunu söyleyen yetkililer, tematik yani tarıma dayalı ilk teknoparkın Harran Üniversitesinde kurulmakta olduğunu belirttiler. Yaklaşık bir yıl önce kuruluş başvurusu yapılan teknoparkın faaliyete geçmesinin çok yakın olduğu söylene de, **GDO** tartışmalarının ortasında olduğumuz bir dönemde böyle bir teknoparka acilen ihtiyaç vardır ve geciktirilmeden hayata geçirilmelidir.

GAP-TEKNOPARK

Prof. Dr. Halil Kırnak
HRÜ Rektör Yardımcısı

Şanlıurfa’da kurulacak teknoparkın Türkiye’de kurulan diğer teknoparklara göre ayırt edici özelliği nedir?

Dar anlamda Şanlıurfa ilinin, geniş kapsamda ise tüm GAP bölgesinin tarımsal potansiyelini daha etkin ve sürdürülebilir formata dönüştürebilmek amacıyla; Harran Üniversitesi olarak 2001 yılında kabul edilen 4691 sayılı teknoloji geliştirme bölgesi kanunu çerçevesinde Şanlıurfa’da Teknoloji geliştirme bölgesi kurulması kararı alınmıştır. Ülkemizde bugüne kadar 40’a yakın teknoloji geliştirme bölgesi kurulmuştur. Bu aktif teknoparkların hiç birisinde tarım ağırlıklı teknopark düşüncesi ön plana çıkmamıştır. Kurmayı planladığımız teknoparkın mevcut teknoparklardan ayırt edici özelliği tarım teknolojileri ağırlıklı olmasıdır. Bu, içinde bulunduğumuz bölgenin ta-

rımsal potansiyelini etkin bir şekilde ortaya koymak açısından teşvik edici bir unsur olacaktır.

Hangi aşamadayız?

“kurucu heyet ve kuruluş protokolünden” oluşan ön başvuru dosyasının hazırlanması çalışması tamamlanmış ve ön niyet başvurusu 8 Eylül 2008 tarihinde Sanayi ve Ticaret Bakanlığına yapılmıştır. Bakanlık ön başvuru dosyamızı 3 Kasım 2008 tarihinde kabul etmiştir. 15 Ağustos 2009 tarihinde bölge yapılabirlik başvuru dosyası hazırlanarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığına gönderilmiştir. Bakanlık dosyayı incelemeye devam etmektedir.

Bölge yeri olarak seçilen alanlar?

GAP-TEKNOPARK’ın merkez binası olarak Harran Üniversitesi Makine Fabrikası düşünülmektedir. Makine Fabrikası alanı üzerinden 23 453 m²’lik bir alanın Teknopark’a ayrılması kararlaştırılmıştır. Tarımsal aktivitelerin gerçekleştirilmesi için ise 478.9 dekar yüzölçümlü GAP Toprak-Su Kaynakları ve Tarımsal Araştırma Enstitüsü Akçakale işletmesi ile Şanlıurfa Valiliğine ait 774.669,00 m²’lik Vali Akbulut Meve Fidanlığı, Teknoloji Geliştirme Bölgesi yeri olarak seçilmiştir.

Kurucu heyet üyeleri?

GAP-Teknopark kurucu heyet üyelerimiz; (1) Şanlıurfa Valiliği (2) Şanlıurfa Belediyesi (3) Şanlıurfa KOSGEB Müdürlüğü (4) Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Şanlıurfa Bölge Müdürlüğü (5) Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası (6) Tarım İl Müdürlüğü (7) Şanlıurfa Ticaret Borsası ve (8) Tarım ve Köyişleri Bakanlığı GAP Toprak-Su kaynakları ve Tarımsal Araştırma Enstitüsü’dür.

Teknoparkın olası getirileri neler olabilir?

Teknoloji geliştirmede Dünyada birçok yöntem denenmiş ve en verimli olarak Üniversite-Sanayi-Kamu kuruluşları arasındaki diyalogdan oluşan birliktelik ön plana çıkmıştır. Bu çerçevede GAP-Teknopark’ının dünya standartlarına göre 3 ana hedefi vardır: (1) Üniversite eğitimi, öğretim ve araştırma faaliyetlerini destekleyerek Üniversitemizin vereceği hizmetleri zenginleştirmek (2) Sanayinin rekabet gücünü arttırmak (3) Yenilikçi çalışmalarını gerçekleştirmek (4) Teknolojiye dayalı bölgesel ve ekonomik gelişmeyi özellikle tarımsal teknoloji ön planda tutularak hızlandırmaktır. Teknopark kapsamında yapılan AR-GE çalışmaları ile hedefimiz; ürün geliştirme ve prototip aşamalarıyla, ürünü ticari amaca dönüştürmektir.

Bölgede kurulacak tarım ağırlıklı teknopark; sulu tarım ile birlikte ortaya çıkan köklü sorunların üstesinden gelmek, tarımsal ürünleri bölgede sanayi ürünlerine dönüştürmek, biyoteknoloji-sulama teknolojisi-yenilenebilir enerji gibi konularda tarımsal teknolojiyi ön plana çıkarmak, yeni teknolojiler üretmek, yaptıkları çalışmaları ulusal ve uluslararası düzeyde ilgililere aktarmak açısından son derece etkili olacaktır.

Paneller 31-32-33

Şanlıurfa Kalkınmada Engeller ve Çözümler Sempozyumu
25 Şubat 2010/Şanlıurfa

25 Şubat 2010 günü, Harran Üniversitesi'nde yapılan '**Kalkınmada Engeller ve Çözümler**' konulu çalışmayla Urfa'nın sorunları tartışıldı, çözümler önerildi, geleceğe umutla bakmanın yolları gösterildi.

Üç Üniversite ve sivil toplumun destek verdiği **Kalkınmada Engeller ve Çözümler** adlı Sempozyum gün boyunca ilgiyle izlendi. **Harran Üniversitesi**'nin ev sahipliğinde düzenlenen çalışmayı **Harran Üniversitesi, Güneydoğum Derneği ile Şanlıurfa Sanayi ve Ticaret Odası** birlikte organize etti. **Adıyaman ve Hakkâri Üniversiteleri**, Rektörler düzeyinde destek verdi. Ankara'dan gelerek destek veren ve konuşmacı olan YÖK Yürütme Kurulu Üyesi **Prof. Dr. Durmuş Günay**'ın yanı sıra, Şanlıurfa'nın birçok sivil toplum temsilcilerinin, İl Müdürlüklerinin, bazı işadamları ve işkadınlarının, İl ve İlçe Sağlık Meslek Yüksek Okulları öğrencilerinin izlediği Sempozyumda, Kadın ve Aileden Sorumlu Bakan Sayın Selma Kavaf'ın Danışmanı da, bilgileri Bakan'a iletmek amacıyla izleyici konumunda idi.

600 kişilik salon dolu görünümdeydi.

Karacadağ'dan gelen göçerler, Urfa'dan besiciler, Amerika'dan gelen Dünya Bankası Proje Yöneticisi **Şeyda Koçer**, Ankara ve Adıyaman'dan gelen **Güneydoğum Derneği üyeleri**, 22. Dönem Mardin Milletvekili **Nihat Eri** ve birçok Akademisyen Sempozyumdaki oturumları izledi.

Harran Üniversitesi son derece titiz ve mükemmel bir ev sahipliği yaptı. Rektör Sayın **İbrahim Halil Mutlu**, organizasyon boyunca tüm detaylarda elinden gelen

yardımları esirgemedi. Organizasyonu yürütme görevi verilen **HRÜ Halk Sağlığı Anabilim Dalı Başkanı Sayın Zeynep Şimşek** tüm gayretiyle çalıştı, hiçbir eksiği göz ardı etmedi. Kendilerine ayrı ayrı teşekkür ediyoruz. Ayrıca Hakkâri'den, onca yolu tepip bu panel için gelen Hakkâri Üniversitesi Rektörü Sayın **İbrahim Belenli**, Adıyaman'dan gelen Adıyaman Üniversitesi Rektörü Sayın **Mustafa Gündüz**, Ankara'dan gelen YÖK Üyesi Sayın **Durmuş Günay**, Amerika'dan gelen **Şeyda Koçer** ve tüm katılımcılara ayrı ayrı teşekkür ediyoruz.

Bu çalışmanın ilk baştaki hedefi, Urfa'nın, Urfa dışındaki ve içindeki tüm işadamları, sanatçı-siyasetçi-gazeteci-bürokrat, kim varsa davet edilerek bir araya getirilmesi ve hayırsever kişilerin eğitim için kolları sıvamasını istemektir. Ancak geline nokta hiçbir hayırseverle tanışamadık. Üstüne üstlük oraya gelmek için yol parası lafi edenler hayal kırıklığından başka şey yaratmadılar. Kendi şehrinle ilgili bir çalışmaya katılmak, eğitim için bir şeyler katmaya katılmak, masraflarını karşılatarak olacaksa eğer bu destek değildir. Adına her ne deniyorsa siz söyleyin... Gene de bu çalışmadan bir kazanımımız olduğunu düşünüyorum, o da Dünya Bankasından katılan Şeyda Hanımın proje destekli yardımları olabilir.

Ortamin Urfalı tek siyasetçisi Ceylanpınar Belediye Başkanı idi. Tüm yoğunluklara, işi çok olanlara saygımız var. Ancak biz elini kolunu sallayarak sokaklarda boş gezerken gidip arada bir Urfa'da, Adıyaman'da, şurada burada panel mi yapıp geliyoruz acaba? Oraya, o çalışmaya dışarıdan gelenler işleri olmadığı için Urfa'ya gitmeye mi geldiler acaba? Yoksa tüm bu uğraşlarımız Urfa'nın aleyhine diye mi düşünülüyor acaba?

Fraklı bir amaçla yola çıkan, farklı bir sonuca gidilen **Kalkınmada Engeller ve Çözümler konulu Sempozyum son derece üst düzey ve başarılı bir çalışma olmuştur.** Orada verilen mesajlar, anlatılan konular Urfa için oldukça hayati konulardır ve bilimsel düzlemde anlatılmıştır. **Harran Üniversitesi, Urfa'nın eğitim sembolü** olarak kendini ortaya koymuştur.

Orada göçebe tarım işçileri vardı;

Orada besiciler vardı;

Orada Karacadağ göçerleri vardı;

Orada öğrenciler vardı; orada vatandaş vardı.

Hepsi de kendileriyle ilgili verilenleri aldılar. Urfa'nın kalkınmasındaki engellerin en önemlisinin eğitim oldu-

ğu anlatıldı orada. Tarım, sanayi, hayvancılık, sağlık, evlilik, engellilik, her şey, tüm konular eğitime endekslenerek anlatıldı. Dileğimiz tüm bu dallarda Üniversite'nin devamlı eğitim merkezleriyle halkın eğitimini üstlenmesidir. Mesela besiciler, hayvancılık konusunda eğitim almak istiyorlar.

İşlenen konuları sırasıyla ve özetli olarak vermek gerekirse;

I. Oturum:

Adıyaman Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mustafa Gündüz'ün oturum başkanlığı yaptığı ilk bölümde HRÜ hocalarından,

Prof. Dr. Meliha Atalay, çocuk anneler ve eğitim;

Doç. Dr. Zeynep Şimşek, mevsimlik tarım işçiliği ve eğitim;

Yrd. Doç. Dr. Salih Aydemir, gelenekler ve eğitim;

Veysi Sayın, engelli çocuklar ve eğitim konularını anlattılar.

Bu oturumda, çocukken eğitim hakkının elinden alınmasının önemi üzerinde durularak bu kriterlerin irdelemesi yapıldı.

Burada ilk iki konu Urfa için oldukça önemlidir. **Tarım**

işçisi çocuklar ve özellikle kırsal kesimde çocuk yaşta evlendirilenler. Hem eğitim hakkından yoksun kalma, hem evlilik kurumunun sağlam temellere oturmaması hem de çocuk olmanın bedelinin çok ağır ödenmesi anlamında rahatsızlık vermektedir. Çocuk yaşta evlilikleri daha önce Batman, Siirt ve Midyat'ta yaptığımız panel-lerle işlemiş, raporlarımızı Milli Eğitim ile Kadın ve Aile Bakanlarına sunmuş, evlenme olgunluğunun okullarda ders olarak okutulmasını önermiştik. Çalışmalarımızı takip eden Kadın Aile Bakanlığı tarafından bu konunun geniş kitlelere yayılması konusunda destek verilmektedir.

Zeynep Şimşek ve Meliha Atalay hocaların konuşma konuları kendi araştırmaları olup oldukça önemlidir ve Kadın Aile Bakanlığı tarafından bu konunun geniş kitlelere yayılması konusunda destek verilmektedir.

II. Oturum:

Hakkâri Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. İbrahim Belenli tarafından yönetilen bu oturumda, kalkınmanın temel unsurunun eğitim olduğu üzerinde yoğunlaştı tüm konuşmacılar. Tarım, hayvancılık ve sanayide hamlelerin eğitimli üreticilerle daha iyi olabileceği üzerinde duruldu ve **GAP**'ın başarısında eğitimin rolü konuşuldu.

Sadrettin Karahocagil (GAP İdaresi Başkanı) **GAP**'ın başarısında eğitimin rolü;

HRÜ hocalarından,

Prof Dr. Ertuğrul Güldür tarımsal gelişme ve eğitim;

Doç. Dr. Nihat Deren hayvancılığın gelişimi ve eğitim;

Dr. Talat Kılıcı (sanayici) sanayinin gelişimi ve eğitim konularında sunumlar ve konuşmalar yaptılar.

III. Oturum:

Harran Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. İbrahim Halil Mutlu'nun başkanlık yaptığı oturumda,

YÖK Yürütme Kurulu Üyesi Prof. Dr. Durmuş Günay **kalkınmada mesleki eğitimin rolü;**

HRÜ Tıp Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ahmet Koç sağlık sorunlarının önlenmesinde eğitimin rolü üzerinde konuşma ve sunum yaptılar.

Sabah erken saatte başlayan ve akşam saatlerine kadar süren Sempozyumda öğrencilerle dışarıdan gelen misafirler ve hocaların birlikte öğlen yemeği yemesi, oturum aralarındaki sohbet toplulukları, besicilerin ve göçerlerin ilk kez Üniversiteye gelmesi, sivil toplum temsilcilerinin orada olması, Üniversite açısından da önemli bir fırsat olduğu kanısındayım.

Tüm emeği geçenlere, tüm ilgi gösterenlere ve işi olup katılamayıp kulağı bizde olanlara teşekkür ediyorum.

Üniversite'nin Yolu

04.03.2010

25 Şubat 2010 günü Urfa'da yapmış olduğumuz **'Kalkınmada Engeller ve Çözümler'** konulu sempozyum için Şanlıurfa'daydık. Güneydoğum Derneğinin üyeleri bu defa sayıca biraz fazla sayılırdık. Konaklama yerimiz de Balıklıgöl'deki Harran Üniversitesi Kültür Evi idi.

Sabahın erken saatlerinde başlayacak olan programa yetişebilmek için erkenden yollara düştük. Malum Üniversite ile Urfa arası, il ile bir ilçe uzaklığındadır. Çisil çisil yağan yağmurda zemin ıslak, hava ise oldukça gizemli. Şehirle Üniversite yerleşkesi arasındaki yolu gidiyoruz. Yol öylesine bozuk ki, servis sürücüsü çukurlara girmemek için yolda geziniyor. Yanımızdaki Zeynep hoca ise sohbet arası bize bazı bilgiler veriyor.

Bu yol aynı zamanda **Urfa-Mardin** yolu. Yani şehirlerarası bir karayolu. Güneydoğu'da yolları iyi donanımlı olarak biliyorum. Ama burası için aynı şeyleri söyleyemem. Sanki asfalttan bozma, stabilize bir yol. Şehirle Üniversite arası az buz değil, 30 km. Bozuk yolun 1 km.si bile çekilmez. Her gün bu yolu çekmek zorunda kalan binlerce insan ne yapsın.

Bu yolu her gün kaç kişi kullanıyor, başka bir deyimle üniversiteye gün içinde gidiş-geliş yapan kişi sayısı nedir diye merak ettim, aldığım cevap şu oldu:

Üniversitenin, yerleşkedeki öğrenci sayısı 6200 civa-

rı. Bunun 1000 kadarı yurtlarda kalıyor. Öğretim üyeleri ile personel sayısı da yaklaşık 1300 kadar. Dolayısıyla toplam 6500 civarında insan hergün buradan zorunlu olarak gidip geliyor. Polyannacılık oynayıp şöyle düşünebiliriz; bu yolu gidip gelen insanların herhalde böbrek taşı sorunu yoktur.

Bir başka açıdan bakıldığında, Üniversitede yeni bölümler açılıyor, Üniversite hastanesi kuruluyor. Yani yakın gelecekte bu yolu kullanan kişi sayısı katlanarak artacak demektir.

Harran Üniversitesi artık köklü ve eski bir üniversite. Yerleşke alanı olarak bakıldığı zaman Türkiye'deki en geniş alana sahip üniversitelerden birisi olmalı. Ama bu yol hiç yakışmıyor buraya ve çok eğreti duruyor. Bir an evvel düzeltilmeli ya da önerilen başka çözümler üzerinde durulmalıdır. Bir dezavantaj da yolun kamyon ve tır yolu olması. Bu nedenle de tehlikeli ve can güvenliği olmayan bir yol demektir. Burada çok kaza olduğunu Urfa dışından birisi olarak ben bile biliyorum.

Edindiğim bilgilere göre bir de hafif raylı bir sistem projesi varmış. Üniversite'den verilen bilgiye göre hafif raylı sistem şu şekilde anlatılıyor;

Rektör beyin de üzerinde durduğu hafif raylı sistemle ulaşım çok daha kolay ve güvenli olacak. Mühendis-

lik Fakültesi projeyi hazırladı, birçok yerle ön görüşmeler yapıldı, herkes kabul ediyor ve çözüm aranıyor (yani para). Örneğin Gaziantep Üniversitesi şehrin içinde sayılır ama heryere hafif raylı sistemle bağlandı ve ulaşım-ları inanılmaz hızlandı ve güvenli hale geldi.

Bugüne kadar Urfa'da birçok çalışma yaptık, birçok kez Urfa'ya gittik. Ancak Harran Üniversitesi Yerleşkesi-ni ilk kez gördüm. Bu zemini hazırlayan Rektör Sayın

Prof. Dr. İbrahim Halil Mutlu'ya teşekkür ediyorum.

O bozuk yolda yolculuk bitip, üniversite kapısından içeri girdiğiniz zaman çevre bir anda değişiyor. Düzgün yollar, tertemiz yeni binalar ve uçsuz bucaksız yerleşke alanı. Sosyal tesisler, önündeki koskoca göletle birlikte son derece cezbedici. Yükselmekte olan inşaatlar ise üniversitenin büyümeye devam ettiğini gösteriyor.

Göreve geldiğinden beri tüm iyi niyetiyle çalışan ve üniversitenin büyümesi için didinen Rektör'ü içtenlikle kutluyor, başanlar diliyorum.

Okutan Vali ve Besiciler 08.03.2010

Nuri Okutan; yaklaşık dokuz aydır Şanlıurfa Valisi olarak görev yapıyor. Trabzon'dan Urfa'ya atandığı zaman '**Okutan Vali Urfa'nın ihtiyacıydı**' diye bir yazı yazmış, Şanlıurfa'nın çözüm bekleyen sorunlarını Sayın Vali'nin önüne sıralayıvermişim. Çok ses getiren o yazıya Trabzon'dan bile ilgi olmuş, yorumlar yapılmıştı.

Urfa gibi, sorunları çok olan şehre Vali olmak kolay değildi. Böyle bir şehrin bu kadar çok sorununu Vali'nin tek başına çözebilmesi de kolay değildi. Ama o Vali ki, kamuoyundaki çalışkan imajı nedeniyle, beklentisi olanlar nezdinde, bu sorunları çözmeye talip en uygun kişi idi. Ancak haksızlık etmemek, bu kadar sorunun çözümünü salt Vali'den beklememek lazım. Zira bu şehrin 11 milletvekilinin 9'u iktidar partisi milletvekilleri. Bu kadar milletvekili sorunları çözemiyorsa eğer tek başına Vali'ye yüklenmek ne kadar doğrudur, onu da sorgulamak gerekir. Burada Vali'nin en büyük avantajı bu ka-

dar çok sayıdaki iktidar milletvekilleri.

Sayın Okutan Urfa'da göreve başladığı zaman yerel medyanın bir kısmı neredeyse 24 saatini zumladı, her anını, her hareketini haber yaptı. Vali Cuma'ya gitti, Vali yemek yedi, Vali yemek dağıttı, Vali basını ziyaret etti...Ve bu kovalamaca şimdilerde bitti. Bu kadarı çok fazlaydı elbette ki. Onların böyle davranmalarının asıl sebebi, inanmak ve sevmek istedikleri bir Vali beklentileri idi.

Biz daha başından sorunları önüne koymuştuk Sayın Vali'nin. Ve bir süre sonra da Urfa'da yaptığımız hayvancılık sorunları panelinde, Karacadağ Göçerleri ile Mağara Besicilerinin sorunlarını enine boyuna işlemiş, panele katılan Vali'ye bu konudaki dosyamızı da sunmuştuk. Daha sonra, gün içinde kendilerini ziyaret ettiğimizde yine besicilerle göçerlerin sorunlarını karşılıklı mütalaa etmiş, bu sorunun çözümünde öncülük yapabileceklerini

belirtmiştik. Nihayetinde, devam eden süreç içerisinde, besicilere tahsis edilen yerle ilgili önemli bir arazi anlaşmazlığını (ya da çözümsüzlüğünü) gidermişti Sayın Vali.

Aynı panelde bulunan **Belediye Başkanı Sayın A. Eşref Fakıbaba** şöyle diyordu Besiciler için: **“Bunlar çok sahipsizler, bir sahipleri, ellerinden tutanları yok”**. Çok haklıydı Sayın Başkan. Ancak bu konuyu Belediye'nin de ilgi alanına alması gerektiğini, Sayın Başkan'a, kendisini de ödüllendirdiğimiz Ankara'daki ödül törenimizde söylemiştik. Şehrin yukarı başındaki mağaralarda yapılan besicik, oradan aşağı doğru gelen dere yatağı vasıtasıyla atıkları getirdiği için şehri kirletiyor. Şehrin hijyeni açısından Belediye'nin de bu konunun çözümü yönünde ilgi göstermesi gerekir.

Yaklaşık 350 mağarada yapılan besicilik, binlerce küçük ve büyük baş hayvanı barındırıyor. Besiciliğin daha modern tesislere, açık alanlara taşınması için zaten projesi yapılmış, uygulama için kaynak yaratılması bekleniyor. 2006'dan beri beklemede olan bu proje Türkiye'deki en büyük **Besi Organize Sanayi Bölgelerinden** birisidir. **2009 yatırım programına** alınması için besiciler çok uğraştılar, olmadı. Şubat ayında belli olan **2010 programına da** alınmadı. **Şimdi revize programı** bekliyorlar 'acaba alınır mıyız' diye. Ana programlara alınmamış, revizeye sığacak mı dersiniz bu kadar büyük bir proje?

Geçen yıl, 6 Mart 2009 günü Başbakan Urfa'ya geldi.

Tam da yerel seçimler arifesi idi. Besiciler bir biçimde seslerini Başbakan'a duyuracaklarını söylediler. Tam da o sıralarda bazı ilgili kesimler, onların işlerini halledilmiş gibi gösterip bir oyalamaca çektiler. Bu sene gene aynı tarihlerde, 7 Mart 2010 günü, Başbakan gene Urfa'ya geldi. Besiciler gene seslerini duyurmanın planlarını yaptıklarını söylüyorlardı. Ama Başbakan geldi, gitti, onların sesini gene duyamadı. Söylediklerine göre dosyalarını GAP'tan sorumlu Bakan'a iletmışler, Bakan da Başbakan'a iletecekti. Başbakan'ın dosya inceleme zamanı olur mu dersiniz?

Birilerinin ya da bazı yetkili kişilerin bu sorunu bizzat çözmek için ele alması lazım. Biz bu konuda umudu Okutan Vali'ye bağlamıştık. Umudumuz devam ediyor.

Bana göre çok önemli bir konu bu mağara besiciliğinin açık alanlara taşınması. Çünkü mağaralarda beslenen hayvanlar ve onların atıkları hem besicileri, hem Urfa'yı, hem de tüketiciyi ilgilendiriyor. Uygar olmanın bir şartı da modern tesislerle yapılan üretimlerdir. Üstelik mağara devri de çok gerilerde kaldı.

Mağaralarda besicilik yapan bu kadar insanın sorunu olan taşınma konusunda yaptırımcı desteğimizi sürdürüyor, başta Sayın Vali olmak üzere Belediye Başkanı ve diğer siyasilerin elbirliği içinde ve en kısa zamanda bu konuyu çözüme kavuşturmalarını umut ediyoruz.

Panel 34

Toplumsal Yaşam ve Engelliler

26.02.2010/Adıyaman

Yer: Adıyaman Üniversitesi Mustafa Koç Konferans Salonu

Katılımcılar: Nihat Eri, Şeyda Koçer, Yrd. Doç. Dr. İbrahim Yerlikaya, Hacı Yusuf Çelebi, Veysi Sayın, Abdulkemir Işık

2009 yaz aylarında, Güneydoğum Derneği, Adıyaman Üniversitesi Rektörlüğüne bir öneri götürerek Adıyaman'daki fiziksel engelli vatandaşların rehabilitesi ile ilgili ortak bir çalışma yapmak istediğini belirtti. Bu çalışmanın gündeme gelmesi ve önerilmesinden sonra uygulamaya konulması yaklaşık 4 ay önce idi.

Yapılan programa göre, Üniversite'deki konser, konferans, sergi, kutlama, açılış gibi etkinliklere engelli vatandaşlar getirilip götürüldüler. Güneydoğum Derneği üyeleri onların taşınmasında yardımcı oldu, Üniversite de araç sağladı. Bu proje yaklaşık dört ay sürdü. Çalışmanın sonunda da bir değerlendirme toplantısı yapılması kararlaştırılmıştı.

Bugünkü ortamda bu tür toplantılar, panel ve sempozyumlar birçok kurum, sivil toplum kuruluşları tarafından projelendirilerek finansman sağlayan kurumlara sunuluyor. Proje kabul edilirse etkinlik yapılıyor. Tabi ki o durumda maddi giderler kahramanca karşılanıyor. Ama bizim çalışmalarımız tamamen kendi imkânlarımızla ve olabildiğince mütevazı şartlarda gerçekleşiyor. Çünkü biz getirim peşinde değiliz. Çünkü biz samimi olarak sorunların konuşulmasını ve muhatapları tarafından çözülmesini istiyoruz. Çünkü biz Güneydoğu'nun siyasete alet edilmesini değil, sorunların temelden ele alınmasını öneriyoruz. Ve gerçek açılımın bu olduğunu düşünüyoruz. Güneydoğu illerinde bugüne kadar 30'u aşkın panel-sempozyum yaptık, hiç birisini finans kaynağı arayacak biçimde projelendirmedik.

25 Şubat 2010 Urfa Sempozyumunun ertesi günü Adıyaman'daydık. **'Toplumsal Yaşam ve Engelliler'** panelini organize edildiği biçimde gerçekleştirdik.

Adıyaman Üniversitesi ile Güneydoğum Derneği tarafından ortak yürütülen engelli projemizin son aşamasındaki bu panel için, Üniversite oldukça başarılı bir performansla, son derece ilgi gören bir çalışma ortaya koymuş, bu çalışmaya ev sahipliği yapmıştır. **Rektör Mustafa Gündüz**, Sosyolog olması ve insanları çok iyi tahlil etmesinin avantajlarını kendi açısından başarıya çevirebilmiş ender insanlardan birisidir. Daha önceki yazılarımda da anlatmaya, başarılarını kamuoyu ile paylaşmaya çalıştığım saygıdeğer bir insandır.

350 kişilik salon dolu, üstelik birçok kişi ayakta ve çok sayıda kişi de yer bulamadığı için geri dönmüş. Sanki bir şölen havası var ortada. Konu engelliler olduğu için ön sıralarda ve ön boşlukta tekerlekli sandalyelerinde oturan çok sayıda engelli var. Birçoğu da koltuk değnekli ya da birilerinin yardımıyla yürüyor. Onlarda gördüğüm en önemli yansıma kendileriyle barışık oldukları görüntüsü idi. Konuşmalar esnasında **Adıyaman'da kesin olmayan rakamlara göre 30 bin civarında engelli vatandaş yaşıyor**. Yadırganacak bir rakam de-

ğil bu. Diğer şehirlerde de en az bu kadar veya daha fazladır. Güneydoğu illerindeki engelli sayısı başka bölgelere göre biraz daha göze çarpar orandadır.

Oturumu yöneten 22. Dönem Mardin Milletvekili Nihat Eri genel bilgiler verdikten sonra ilk sözü Ankara'dan gelen ve görme engelli olan **Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Genel Başkanı Hacı Yusuf Çelebi**'ye verdi. Son derece bilgi birikimli Başkan çok önemli bilgiler aktardı, engelli vatandaşları kendi hakları konusunda bilgilendirdi.

İkinci konuşmacı Güneydoğum Derneği mensubu olan **Vesyi Sayın** idi. İnsan Kaynakları ve Hukuk eğitimi alan Vesyi Sayın Engelli Mevzuatı konusunda bilgi ve birikim sahibi olması nedeniyle yine ortamdaki engellileri kendi hakları konusunda bilgilendirdi.

Üçüncü sırada ise, mazereti nedeniyle gelemeyen **Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanı Abdullah Güven** yerine **Dünya Bankasından** panelleri izlemek üzere konuk olarak gelen **Şeyda Koçer** konuştu. Şeyda Hanım, Dünya Bankasındaki görevinin mimar olması ve engellilerle ilgili projeleri takip etmesi vesilesiyle engelli mimarisi üzerine konuştu.

İkinci oturumda konuşmacılar;

Güneydoğum Derneği üyesi Mehmet Günışık, sınırsız güç insan düşüncesi;

Adıyaman Üniversitesi hocalarından Yrd. Doç. Dr. İbrahim Yerlikaya, engelliler ve toplumsal sorumluluk;

Adıyaman RAM Müdürü, Uzman Psikolojik Danışman Abdülkerim Işık, özürlülerde eğitim ve kurumsallaşmada ilimizin sorunları üzerine konuşma ve sunumlar yap-

tılar. Abdülkerim Işık'ın Adıyaman'a dair sunduğu bilgiler son derece önemli idi. 300 bin nüfuslu ilde ortalama 30 bin engelli vatandaş bulunuyor.

Bu çalışmaya başladığımız zaman engellilerin kendileriyle ve çevreleriyle barışık olmasına yardımcı olmayı hedeflemiştik. Bir zamanlar engelli olmanın bir suçmuş gibi görüldüğü toplumumuzda, artık bu anlayış yavaş yavaş yerini engelli vatandaş normal vatandaş gibi kabul etme kültürüne bırakmaktadır. Ancak gene de taşrada ve kırsal kesimde engelliye hor görme kültürünün ortadan kalkmış olduğunu söylemek mümkün değildir.

Adıyaman Üniversitesi Rektörlüğüne, bu kadar hassas bir toplumsal konuda yapılmış olan bu çalışmanın öncülüğünü yapmaları; **Rektör Mustafa Gündüz**'ün, 4 aylık çalışmamız süresince vermiş olduğu destek; organizasyonun başındaki görevli hoca **Üniversite Genel Sekreter Yardımcısı Gülşen Kırpık**'ın özverili çalışması ve Adıyaman'da projeye destek veren Dernek üyelerimize teşekkür ediyoruz. Son derece mükemmel düzenlenmiş olan panel için de kendilerini kutluyoruz.

İzleyici olarak katılan Vali, Vali Yardımcısı, Belediye Başkan Yardımcısı, İl Müdürleri, sivil toplum temsilcileri, vatandaşlar, Akademisyenler, öğrenciler ile yoğun ilgiyle takip eden Adıyaman Basınına ve Ankara'dan gelen Hacı Yusuf Çelebi'ye, Dünya Bankası'ndan katılan Şeyda Hanıma teşekkür ediyoruz.

Gerek Urfa, gerekse Adıyaman'daki toplantılarımıza telgrafla kutlama ve teşekkür gönderen Başbakan, Bakanlar, Milletvekilleri, Parti Başkanları ile çiçek gönderen Kurum-Kuruluş temsilcileri ve vatandaşlara teşekkür ediyoruz.

Panel 35

Güneydoğu Sınır Mayınları

25.03.2010/Ankara

Yer: Milli Kütüphane Konferans Salonu

*Türkiye Petrol Jeologları
Derneği ile Güneydoğum Derneği
tarafından düzenlenen
'Güneydoğu Sınır Mayınları'
konulu panel, siyasetçi,
akademisyen ve bürokratların
katılımı ile 25 Mart 2010 günü
tartışıldı. Ankara Milli Kütüphane
Konferans Salonundaki Panel
toplumun tüm kesimlerine açık
olarak geniş katılımı ile gerçekleşti.
Programı ise şu şekilde idi:*

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mustafa GÜNDÜZ
Adıyaman Üniversitesi Rektörü

Nihat ERİ —22. Dönem Mardin Milletvekili
Mayın temizleme süreci ve ilgili kanun

Muteber ÖĞRETEN- Mayınsız Bir Türkiye Girişimi Koordinatörü
Ottawa Sözleşmesi, Türkiye'de mayın sorunu

Yurdal ÖZTAŞ—TPAO Yönetim Kurulu Üyesi, Genel Müdür Yardımcısı
Mayından arındırılmış alanların petrol potansiyeli

Yrd. Doç. Dr. Rifat ERGEÇ - Gaziantep Üniversitesi Arkeoloji Bölümü
Kara mayınları ve Arkeolojik alanlar

Yrd. Doç. Dr. Ali Rıza ÖZTÜRKMEN—Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Mayınlı alanların tarımsal kullanılabilirliği, Ceylanpınar potansiyeli

Yrd. Doç. Dr. Muzaffer DENLİ - Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Mayından arındırılmış alanlarda organik tarım

Türkiye, 1950'li yıllarda Suriye sınırında, toplam 216 bin dönümlük bir alana, 615 bin adet anti personel kara mayını döşemiştir. Türkiye'nin, o yıllardaki koşulları, sınırları mayın gibi hedef gözetmeyen, tehlikeli silahlarla korumayı zorunlu kılmış olabilir, ancak koşullar değişmiştir.

Günümüz teknolojisi ile mayın olmadan da, elektronik sistemler ile sınırlar çok daha güvenli bir biçimde korunabilmektedirler. Sınırdaki mayınların temizlenmesi amacıyla, 2002-2004 yıllarında TSK ve MSB çalışmalar yapmış ancak sonuç alınamayınca, konu Maliye Bakanlığına intikal etmiştir. Maliye Bakanlığı, Mardin ve Şırnak illeri için ihaleler yapmış, ancak her iki ihaleden de sonuç alınamamıştır.

CHP'nin başvurusu üzerine Danıştay; mayın temizleme işi ile temizlenen alanların tarımsal amaçlı işletilmesi işinin birlikte yapılmasında, kamu yararı bulunmadığı gerekçesiyle şartnameyi iptal etmiştir. İptal üzerine, işi yasal bir zemine oturtmak için, 4.6.2009 tarih ve 5903 sayılı yasa çıkartıldı. Bu yasaya göre, mayın temizleme işi, öncelikle MSB tarafından, o da olmazsa Maliye Bakanlığınca, hizmet satın alınması yöntemiyle yapılacaktır. Bu usul ile yapılamaması halinde, tarımsal kullanma karşılığı yaptırılacağı yasa kapsamında önerilmiştir..

Anayasa Mahkemesi, yasanın, arazinin kullanımı

karşılığı temizlemeye izin veren maddesinin yürütmesini durdurdu. MSB'lığı yasanın ilk bölümünde yer alan hizmet alımı kapsamında, Namsa koordinatörlüğü'nde hizmet satınalma yoluyla temizletmek için işlemlere başlamıştır. Türkiye önümüzdeki dönemde sınırlarındaki mayınları temizlemeyi başarırsa, bu dünyanın en büyük mayın temizleme operasyonu olacaktır.

Mayın mağdurları ve mayın temizliği

Stoklardaki mayınların imhasına ilişkin bir tarih verilmeli.

2014 yılına kadar, toprağa döşeli mayınların temizlenmesine ilişkin program ve takvim açıklanmalı.

Mayın kurbanları ve ihtiyaçları için bir araştırma başlatılmalı.

Mayınlı alanlarda yaşayan halk, mayınlar konusunda uyarılmalı ve bilgilendirilmeli.

Mayın kurbanlarının topluma yeniden kazandırılmasına yönelik programlar oluşturulmalı.

Mayından arındırılmış alanların petrol potansiyeli

Türkiye Petrolleri A.O. ülkemizin petrol ve doğalgaz potansiyelinin belirlenmesine yönelik olarak 1954 yılından bu yana arama ve üretim faaliyetlerini kesintisiz

sürdürmektedir. Son 8 yılda bu arama faaliyetleri artarak sürmekte olup yurdumuzun her yerinde yoğunlaşan faaliyetler aynı hızla Güneydoğu Anadolu bölgemiz ve Irak-Suriye sınırı boyunca da devam etmektedir.

Nitekim bu çalışmanın göstergesi olarak, sınırdaki mayınlı alan dahil belirlenen ve bazıları Suriyedeki yatakların devamı olan 6 adet sahadan bugüne kadar 17.3 milyon varil petrol üretilmiştir. Hala, bu sahalardan alınabilir petrol rezervimiz 25.7 milyon varildir. Bu rezervin yaklaşık olarak 2 milyon varillik kısmı mayınlı alan altında kalmaktadır. Şayet; yasa kapsamında mayınların temizlenmesi sağlanırsa bu bölgedeki çalışmalar hızlanacak ve aynı zamanda maliyetler de aşağıya çekilmiş olacaktır.

Bunun yanında, TPAO tarafından mayınlı alana teka-bül eden 13 adet petrol üretim kuyusunun sondajının yapılması amacıyla 200.000 m² nin üzerinde alanın temizlenerek kullanım hakkının verilmesi için hazırlıklar tamamlanmış olup, yasal işlemlere başlanılacaktır. Bölgede, 2008 ve 2009 yılında yapılan arama çalışmalarında da Yolaçan sahasında gaz ve petrol keşfi yapılmış, bu bölgede halen arama ve geliştirme çalışmalarına devam edilmektedir.

Kamuoyunda sıkça tartışılan sınır bölgesinde yer alan petrol ve gaz rezervlerinin yüzeydeki mayın temizleyen ve tarımsal amaçla kullanacak şahıslara tahsis edileceği yönündeki görüşler ise, gerçekten bağdaşmamaktadır. Çünkü; yürürlükteki "Petrol yasası" gereği bu alanlardaki petrol ve gaz rezervleri ancak petrol yasası kapsamında arama hakkı alan şirketlere aittir ki, bunu da devlet adına TPAO yürütmektedir.

Mayından arındırılmış alanların Arkeolojik potansiyeli

Güneydoğu sınırimızda, en olmaması gereken yerde kara mayınları durmaktadır, tıpkı bir karabasan gibi... Suriye sınırimız 50 km daha güneyden veya daha kuzeyden geçseydi birçok problem ortaya bile çıkmayacaktı. Sanki, "körün taşı" deyimi gibi, sınırı getirip arkeolojik alanların ya üzerinden ya da kenarından geçirmiş-

ler. Aslında, "Türkiye-Suriye sınırının bir gece vakti gemici feneri ışığında ve fırtınalı bir havada kağıtlar/haritalar uçuşurken çizildiği" söylenir. Körlüğün başka türlü tanımı, ancak bu kadar tesadüfün bir araya gelmesi, birilerinin önceden bazı çalışmalar yaptığını ve mayınlanacak alanların sanki rezerve edilmesini plânladıklarını akla getiriyor.

Mayınlı alanların kullanılabilirliği, Ceylanpınar'ın potansiyeli

Türkiye'nin güney — güneydoğusundaki komşularımız Irak ve Suriye sınırında yer alan, 1956 yılında mayınlanmaya başlanılan alan 300 ile 750 metre genişliğinde yaklaşık 780 kilometre uzunluğundaki bölgede iki Kıbrıs adası büyüklüğünde yani 508.000 dekarlık mayınlı arazi olduğu bilinmektedir.

Yaklaşık 54 yıllık geçmiş olan bu mayınlı araziler, Suriye sınırında Şanlıurfa, Mardin, Kilis, Hatay, Şırnak ve Kilis illerini kapsamaktadır. Yaklaşık 54 yıldır ekilmeyen mayınlı arazilerdeki topraklarda organik madde miktarları ekilen arazilere göre, en az yüzde 30-40 'tan daha yüksek verime sahiptir. Ayrıca, mayınlı araziler gen kaynaklarımızın korunduğu alanlardır.

Sözü edilen mayınlı alanlarda, birinci ve ikinci sınıf tarım arazileri en büyük oranı oluşturmaktadır. İşlenebilir tarım arazilerinin yanında, daha düşük miktarlarda olmak üzere mera alanları, orman, makilik alanlar ve volkanik kayalarla kaplı alanlar bulunmaktadır. Mayınlı arazilerin işlemeli tarıma elverişli bölümünün, illere göre değişmekle birlikte, % 80'e yakın bir oranda, yaklaşık 170 000 dekar olduğu hesaplanmıştır. Bu arazinin % 70'inin sulanabilir özellikler taşıdığı değerlendirilmektedir. Kooperatif çatısı altında örgütlenen üreticinin, her işletmede ziraat mühendisi önderliğinde gerçekleştirecekleri üretim, Türkiye'nin gıda ve gıda güvencesine önemli katkılar sağlayacaktır.

Bölgede özellikle küçük ve orta ölçekli tarım işletmelerine çağdaş tarım uygulamalarını göstermek, onlara tohumluk, damızlık hayvan, fide-fidan yetiştirmek için kurulmuş olan, doğu-batı istikametindeki boyu 80 km, güney-kuzey istikametindeki eni ise 40 km olan CEYLANPINAR TİGEM' in önemli ve örnek olduğu bilinen bir gerçektir.

Mayın3lı araziler ve organik tarım

Mayınları temizleme yöntemi ile sonrasında yapılması düşünülen organik tarım üretimi arasında son derece önemli bir ilişki vardır. Çünkü organik tarım, toprak ve su kaynakları ile havayı kirletmeden, çevre, bitki, hayvan ve insan sağlığını korumayı amaçlayan bir üretim şeklidir.

Yaklaşık olarak 50 yıldır işlenmeyen ve bakir kabul edilen bu arazilerin besin maddesi rezervleri bakımından zengin olduğu ve organik tarım için elverişli olduğu tahmin edilmektedir. Bu yüzden mayınların temizlen-

mesi işlemleri sırasında toprağın hiçbir şekilde kimyasal bir kirliliğe maruz kalmaması gerekmektedir. Mayınlar temizlendikten sonra toprakta yapılacak fiziksel, kimyasal ve biyolojik analizler sonucunda hangi bitkisel ürünlerin yetiştiriciliğinin yapılabileceği ve hangi tarım metotlarının kullanılabileceği saptanabilir.

Bölge iklim koşulları ve toprak yapısı göz önüne alındığında genel olarak pamuk, mısır, Antep fıstığı, mercimek, nohut vb ürünlerin üretimi yanında sebze, meyve ve bağcılığın yapılabileceği görülmektedir. Organik hayvansal üretim için de cazip olan bölgede, keçi ve koyun yetiştiriciliği yanında organik tavuk yetiştiriciliği yapılarak organik, süt, et ve yumurta üretimi yapılabilecektir.

Bölge Üniversitelerindeki Ziraat Fakültelerine aktif görev verilerek bölgenin coğrafi, iklim ve sosyo-ekonomik yapısına uygun ve bölge halkına istihdam sağlayacak organik tarım projeleri geliştirilmelidir. Kırsal ve bölgesel kalkınmayı sağlayacak bu proje modellerinin hayata geçirilmesi bölgeyi bir cazibe merkezi haline getirecektir.

Panel 36

Antalya Sokak Çocukları
11.05.2010/Antalya

Yer: Ticaret ve Sanayi Odası Konferans Salonu

Katılımcılar: Nihat Eri, Öner Ergenç, Ömür Saka, Hakan Albayrak

Antalya'da Sokak Çocuklarına dönük panel çalışmasını aylar öncesinden, bu projenin uygulamaya konduğu Eylül 2009 tarihinden beri düşündük, planladık, ancak Mayıs 2010 ayının ilk yarısında gerçekleştirebildik. Uzun soluklu bir uğraş sonucunda ortaya koyduğumuz bu çalışmanın sonuç değerlendirmesini yazabilmem de, kişisel yoğunluğumdan dolayı gecikmeli olabildi.

Sokak çocukları sorununu, Güneydoğu'nun değişik illerinde panellerle işlerken, Antalya Valiliği'nin hazırladığı, Antalya'daki sokakta yaşayan çocukların dramını anlatan **"Ben İnsanım"** adlı kısa filmi salondaki konuklara izletiyorduk. Bu filmi bir gün Antalya'da yapacağımız aynı mahiyetteki panelde Antalyalı öğrenci, veli, vatan-

daşlara izleteceğimiz hiç aklımızdan geçmemişti. Gerçek yaşamdan bir kesitti o film. Sokaktakilerin yaşamından bir parça idi. Ve diyordu ki; **"ben insanım"**.

"Ben insanım abi, biz insanız abi, bizi kurtarın abi" diye yalvaran o çaresiz gençlerin feryatları insanın kanını donduruyor. Benim önerim, o filmin, yetkililer tarafından daha çok izlenebilecek arenalara taşınmasıdır.

Sokakta çalışan veya sokakta yaşayan çocuklar sadece Türkiye'nin değil tüm dünyanın sorunudur ve son derece can acıtan bir meseledir. Alınan önlemlerle git-tikçe azalması bekleneneğine, aksine kırsaldan kente göç, terörden kaçış, işsizlik, büyük şehirlerin gettolarındaki kalabalıklaşma bu sorunu daha da büyütmemektedir.

Bu sosyal yaranın asıl muhatabı devlet olsa da vatandaş duyarlılığı sorunun çözümünü kolaylaştıracaktır. Ailesine para götürmek zorunda olduğu için sokakta çalışmak zorunda kalan her çocuğa, maddi durumu yerinde bir vatandaş el uzatsa sorun kendiliğinden çare bulur. Kaldı ki devlet de bu konuda ne yapıyor, vatandaş tarafından sorgulanmalıdır.

Bilgi birikimli konuşmacılarımızdan birisi şöyle diyor: Bu ikili konuşmamızda; **“Diğer şehirlerdeki sokak çocukları kışın Antalya’ya gelir, kışı burada geçirirler. Çünkü Antalya kışın daha sıcaktır onlar için”**. Bu sözlerden de anlaşıldığı gibi Antalya, Sokak Çocukları sorununun önünde geldiği illerimizden birisidir.

11 Mayıs 2010 tarihinde Antalya’da gerçekleştirmiş olduğumuz Sokak Çocukları Panelimizin asıl konusu, **Antalya Emniyet Müdürlüğü** tarafından hazırlanan ve uygulamaya konulan **“Çiçekler Solmasın, Anneler Ağlasın”** adlı projenin irdelenmesi ve kamuoyu ile paylaşılması üzerine idi. Son derece insanı amaçlarla ve titizlikle yürütülmekte olan projeyi aylar önce de irdemiş ve yazmıştım. Projenin sonuna doğru bir panel yaparak daha da bilgilenmek istedik. Projenin tarafları oldukça fazla idi. Valilik destekli projeye Antalya Kepez Belediyesi, Kepez Kaymakamlığı, Antalya Ticaret ve Sanayi Odası, Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ve diğer kurumlar maddi ve manevi destek veriyorlar. Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Konferans Salonunda gerçekleştirilen paneli organize eden taraf ise biz, yani **Güneydoğum Demeği** idi.

Emniyet Müdürü Dr. Ali Yılmaz’ın Sokak Çocuklarına dönük proje ve çalışmalarını daha öncelerden bilen ve takip eden Güneydoğum Derneği, bu anlamda Ali Yılmaz’ın Antalya’daki çalışmalarını da irdelleyerek kamuoyu ile paylaşmak istedi.

Bu organizasyonda zorluk yaşasak da, bizi anladıkları zaman Kepez Belediyesi’nin desteği son derece bonkördü. Daha önce hiç tanımadığımız, tanışmadığımız, adımızı bile duymamış olan Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Çetin Budak ise konuşmasında Güneydoğum Derneğini iyi tahlil etmiş sözlerle anlatınca bizi yüreklendirmiş oldu.

Panelde **ATSO Başkanı Çetin Osman Budak** ve **Emniyet Müdürü Dr. Ali Yılmaz** birer açış konuşması yaptılar.

22. Dönem Mardin Milletvekili Nihat Eri, Türkiye’nin Sokak Çocukları analizini yaptı. Güneydoğu’dan büyük şehirlere olan kontrolsüz göçlerin, sokak çocukları sorununu büyüttüğünü vurguladı.

22. Dönem Siirt Milletvekili ve TBMM Sokak Çocukları Komisyon Başkanı Öner Ergenç, Dünyadaki Sokak Çocuklarıyla ilgili bilgileri verdi. Bazı Latin Amerika ülkelerinde, bu sorunla baş edebilmek için binlerce çocuğun, tıpkı hayvan itlaf eder gibi itlaf edildiğini anlattı.

Antalya Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürü Ömür Saka, Çiçekler Solmasın Anneler Ağlasın Projesinin uygulama ve sonuçlarını anlattı. Panelin ana teması, odak noktası olan bu projeden biraz daha detaylı bahsetmek istiyorum.

Sosyal Hizmetler Uzmanı Hakan Albayrak ise, kurum olarak Antalya genelindeki çalışmalarını anlattı, yaşadıkları zorluklara değindi.

Proje kapsamındaki yaklaşık 200 çocuk ve aileleri ile sivil toplum öncüleri, öğrenciler ve birçok kesimden geniş katılımı gerçekleştirilen panelde önemli mesajlar verildi.

Projenin adı: Çiçekler Solmasın Anneler Ağlasın.

Panel çalışmaları esnasında öğrendiğime göre, bu proje, AB tarafından örnek proje seçilmiş.

Antalya’nın, ağırlıklı olarak **Doğu-Güneydoğu’dan** aldığı göçlerle oluşan yerleşim birimi **Kepez İlçesinde** uygulamaya konmuş pilot bir proje.

Antalya Emniyeti, önce pilot bölgeyi seçmiş, projeyi hazırlamış sonra da birlikte çalışacağı kurumları belirlemiştir. Bunlar; **Kepez Kaymakamlığı ve Belediyesi, Milli Eğitim İl Müdürlüğü, Sağlık İl Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, İşkur İl Müdürlüğü, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Başkanlığı, Sivil Toplu Kuruluşları** (Türk Kızılayı, ATSO, AESOB). Bu

kurumlarla, hangi çerçevede nasıl bir işbirliği yapılacağı-
nın protokollerini imzalamış sonra da.

Projeye göre, 18 yaşın altında sokakta çalışan ve so-
kakta yaşayan çocuklar eğitime ve sosyal yaşama yön-
lendirilecek, böylece ailelerine ve topluma kazandırila-
caklar. Sokakta yaşayan tespitli çocuk olmamakla bera-
ber sokakta çalışan çocuk sayısı Antalya geneli 192 ol-
mak üzere, bunların 113'ü Kepez ilçesindedir.

Bu çocukların sokaktan alınarak okula gönderilmele-
ri sonucunda ailelerinin maddi anlamda mağdur olma-
maları için gerekli destek verilmiştir. Çocuklar eğitilme-
rine devam ederken, spor aktiviteleri, sinema-tiyatro gi-
bi kültürel etkinliklerle sosyal faaliyetlere yönlendiril-
mişlerdir. Ailelerine, çeşitli seminerlerle sokaktaki tehli-
keler anlatılmıştır. Gerekğinde çocuklara koruyucu aile
veya koruyucu kurum bulunacağı belirtilmiştir.

Projenin maliyeti bir yıl için yaklaşık 88 bin liradır.

Antalya Emniyet Müdürü Ali Yılmaz, bu çalışmalarını
ilk olarak İzmir'de görev yapıyorken başlatmış, Gazian-
tep Emniyet Müdürü iken yaptığı ve uyguladığı sokak
çocukları projeleriyle başarılı olmuş; aynı projelerini, so-
kak çocukları yönünden önemli şehir Antalya'da da uy-
gulamaya koymuştur. Kendisine teşekkür eder çalışma-
larının devamını dileriz.

Panelimiz için destek veren Antalya Valiliği başta ol-
mak üzere, Antalya Emniyet Müdürlüğü, Kepez Beledi-
yesi, Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı, Sosyal
Hizmetler Müdürlüğü, Milli Eğitim Müdürlüğü, tüm katı-
lımcılar, orada bulunan tüm Antalya Bürokratları, Siya-
setçileri, Medyası ve bu işi başından beri bire bir çalıştı-
ğımız Antalya Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şubesi'ne te-
şekkürlerimizi iletiyorum. Ve diyorum ki; bu örnek çalış-
ma, toplumsal bir sorunda kurumların nasıl bir araya
geldiğinin en iyi örneği olması vesilesiyle, gerekli olan
her yerde uygulanmalı.

ÖDÜL TÖRENLERİMİZ

2009 Yılında Ödüllendirdiklerimiz

29.04.2009/Ankara

Yer: TPAO Sosyal Tesisleri

GAP Bölgesinde başarıyla görev yapanlar ödülleri aldılar.

Merkezi Ankara'da bulunan **Güneydoğum Derneği** ile merkezi Mersin'de bulunan **İZDER (Seçilmiş ve Atanmışları İzleme Derneği)** tarafından düzenlenen ve Ankara'daki TPAO Genel Müdürlüğü sosyal tesislerinde gerçekleştirilen plaket töreniyle bazı bürokrat, siyasetçi, akademisyen ve sivil toplum kuruluşları başarılı çalışmalarından dolayı ödüllendirildiler.

Birçok bürokrat, siyasetçi, akademisyen ve sivil toplum kuruluşu temsilcilerinin izleyici olarak katıldığı törene Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, bazı bakanlar ve milletvekilleri, CHP Genel Başkanı Deniz Baykal, TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkılıoğlu telgrafla birer kutlama gönderdiler. Yemekli ve müzikli olarak düzenlenen törende, aynı gün **Diyarbakır'daki mayınlı pusu sonucu 9 askerin şehit olduğu** haberi alınması nedeniyle müzik programı iptal edildi.

Bu ödüllerin, Güneydoğu'nun değişik il ve ilçelerinde yaptıkları çalışmalarla başarılarına tanık oldukları kişi ve kurumlara verilmiş birer teşekkür belgesi olduğunu belirten Güneydoğum Derneği Başkanı **Duygu Sucuka** açılış konuşmasında şunları söyledi: *"Güneydoğum Derneği olarak, Güneydoğu'nun önemli başlıklardaki sorunlarına, siyaset ötesi bir yaklaşımla çözümler getirilmesi arzusunun mesajını taşımaktayız. Bu konuda Devlet-Millet elbirliği içerisinde olmak durumundayız. Özellikle eğitim, sağlık gibi konulardaki sıkıntı ve zorlukların aşılması, GAP'ın tamamlanması gerekmektedir".*

29 Nisan 2009 akşamı TPAO'nun Ankara tesislerinde gerçekleştirilen törenle, kendi alanlarındaki çalışma ve projeleriyle başarılı bulunarak ödüllendirilen kişi ve kurumlar şunlardır:

1. Mehdi Eker	Tarım ve Köyışleri Bakanı	(Güneydoğuya katkısı)
2. Öner Ergenç	22.Dönem Siirt M.vekili	(Çocuklarla ilgili çalışmaları)
3. Dr. Recep Kızılcık	Batman Valisi	(Batman'daki projeleri)
4. Prof. Dr. Mustafa Gündüz	Adıyaman Ü. Rektörü	(Yeni Ü. İçinde en hızlı gelişeni)
5. Tuncay Sonel	Of Kaymakamı	(Birecik Kaym. İken çalışmaları)
6. Muhittin Pamuk	Suruç Kaymakamı	(Suruç'taki çalışmaları)
7. Şaban Yılmaz	Midyat Başsavcısı	(Hükümlülere dönük projeleri)
8. Dr. A. Eşref Fakıbbaba	Urfa Belediye Başk.	(Urfa'ya katkısı)
9. Prof. Dr. M. Ali Çullu	HÜ-Ziraat Fakültesi	(Üniversite stk işbirliği)
10. Dr. Ali Yılmaz	Antep Emniyet Müdürü	(Sokak Çocukları projeleri)
11. Arif Öksüz	Batman Emniyet Müdürü	(Sokak Çocukları çalışmaları)
12. Hasan Demir	Urfa Sağlık Müdürü	(Kırsalda sağlık çalışmaları atağı)
13. M. Ali Atalay	Siirt Milli Eğitim Müdürü	(Siirt'te eğitime dönük çalışmaları)
14. Kurum	TPAO	(Güneydoğu'ya katkısı)
15. İşadamı (kuruluş)	Martu Gazbeton a.ş.	(Mardin'e yatırımları)
16. Mahmut Tuncer	Sanatçı	(Sosyal çalışmaları)
17. Ünal Günel	MİDER-Midyat Derneği	(Eğitime dönük çalışmaları)
18. Diya Yarayan	Siirtbirlik gazetesi sahibi	(dürüst, tarafsız ve cesur çizgisi)

Bakan Mehdi EKER'in ödülünü
Danışmanı Faruk Çelik'e
Güneydoğum Demeği Başkanı
Duygu SUCUKA takdim etti.

22. Dönem Siirt Milletvekili
Öner ERGENÇ'in ödülünü 22.
Dönem Mardin Milletvekili
Nihat ERİ takdim etti.

Batman Valisi Dr. Recep KIZIL-
CIK'ın ödülünü Ankara Emniyet
Müdürlüğü Başmüfettişi Saim
ÖKSÜZ'e Bakan Mehdi EKER'in
Danışmanı Faruk ÇELİK
takdim etti.

Adıyaman Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Mustafa GÜNDÜZ'e
ödülünü Bartın Valisi Halil IŞIK
takdim etti.

Of Kaymakamı Tuncay SONEL'in
ödülünü eski çalışma arkadaşı
Tahsin BABAT'a 22. Dönem Siirt
Milletvekili Öner ERGENÇ verdi.

Suruç Kaymakamı Muhittin
PAMUK'un ödülünü Harran Üniver-
sitesi Ziraat Fakültesi Dekanı Prof.
Dr. Mehmet Ali ÇULLU'ya
Duygu SUCUKA takdim etti.

Midyat Cumhuriyet Başsavcısı
Şaban Yılmaz ödülünü Rektör
Mustafa GÜNDÜZ'den aldı.

Şanlıurfa Belediye Başkanı
Dr. A. Eşref FAKİBABA'ya
ödülünü Vali Halil IŞIK verdi.

HRÜ Ziraat Fak. Dekanı
Prof Dr. Mehmet Ali ÇULLU'nun
ödülünü Şanlıurfa Belediye
Başkanı A. Eşref FAKİBABA
takdim etti.

Gaziantep Emniyet Müdürü Dr. Ali YILMAZ'ın ödülünü Gaziantep Emniyet Müdür Yardımcısı Mahmut Karabulut'a 22. Dönem Mardin Milletvekili Nihat EROL takdim etti.

Batman Emniyet Müdürü Arif ÖKSÜZ'ün ödülünü Ankara Emniyeti Başmüfettişlerinden kardeşi Saim ÖKSÜZ, İZDER Başkanı Ali DOĞAN'dan aldı.

Şanlıurfa Sağlık Müdürü Hasan DEMİR'in ödülünü Duygu SUCUKA takdim etti.

Siirt Milli Eğitim Müdürü
Mehmet Ali ATALAY ödülünü
Siirt Milletvekili Afif
DEMİRKIRAN'dan aldı.

TPAO'nun ödülünü Genel Müdür
Yardımcısı Murat ALTIPARMAK'a
Nihat ERİ verdi.

Sanatçı Mahmut TUNCER
ödülünü İZDER Başkanı Ali
DOĞAN'dan aldı.

MİDER Başkanı Ünal GÜNEL'e ödülünü,
Ankara Suruç Demeği Başkanı
Mehmet AKDENİZ verdi.

Martu Gazbeton A.Ş. ödülünü
Mahmut TUNCER verdi.

Siirtbirlik Gazetesi sahibi Diya
YARAYAN'ın ödülünü Siirt Ticaret
ve Sanayi Odası Başkanı Güven
KUZU verdi.

2010 Yılında Ödüllendirdiklerimiz

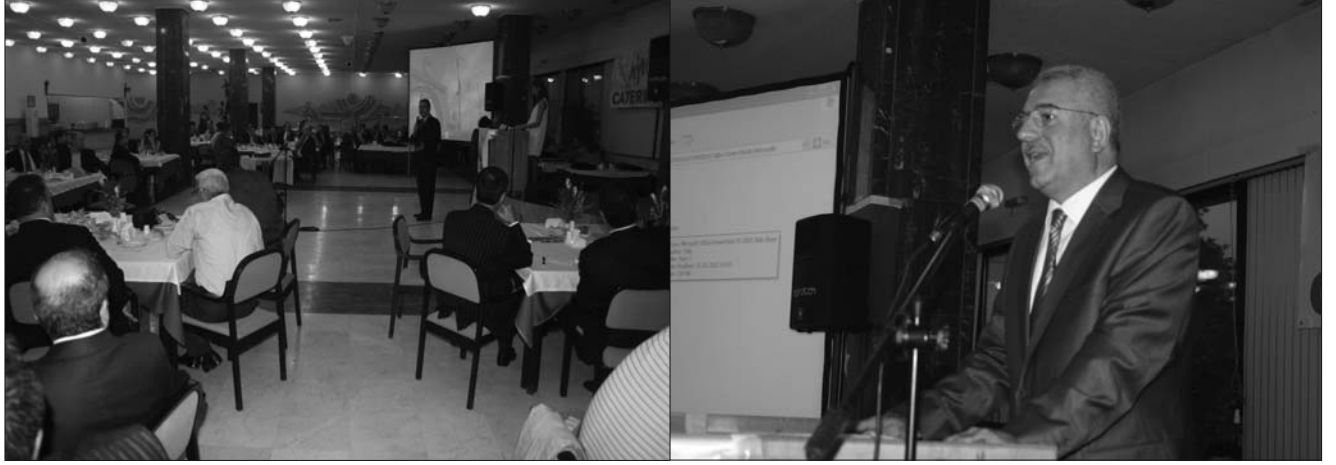
28.05.2010/Ankara

Yer: TPAO Sosyal Tesisleri

Güneydoğum Derneği'nin geleneksel '**GAP Bölgesi başarı ve teşekkür plaketi ödül töreni**' 28 Mayıs 2010 günü, Ankara'da, Söğütözü Mahallesi'ndeki TPAO Genel Müdürlüğü Sosyal tesislerinde yapıldı.

Son derece seçkin bir topluluk huzurunda ve nezih bir ortamda gerçekleştirilen törene çok sayıda milletvekili, siyasetçi, bürokrat, sivil toplum temsilcileri ve vatandaşlar katıldı. Ödül listesinde yer alan 18 kişi ve kuruma plaket olarak verilen 24 ayar altın işleme tabaklar, Mardin Halk Eğitim Müdürlüğü tarafından yapıldı.

Ödüllendirilen kişi ve kurumlar şunlardır:

1. Selma Aliye KAVAF	Devlet Bakanı	(Güneydoğu ve Türkiye genelinde çalışmalar)
2. Nuri OKUTAN	Şanlıurfa Valisi	(Eğitime katkıları ve tüm çabaları)
3. Prof. Dr. İ. Halil MUTLU	Harran Ü. Rektörü	(GAP Teknopark'ın kurulması ve HRÜ'nin gelişmesindeki çabaları)
4. Abdullah ERİN	DİKA Genel Sekreteri	(DİCLE Kalkınma Ajansı'nın kuruluşuna katkıları)
5. Mustafa GÜNDÜZ	Kurtalan Kaymakamı	(Üstün gayret ve çalışmaları)
6. Şerif AKBOĞA	Batman Milli Eğitim Müdürü	(Eğitime dönük gayret ve çalışmaları)
7. Mehmet BAŞ	Batman Sağlık Müdürü	(Sağlık alanındaki çabaları ve çevre duyarlılığı)
8. Mehmet KIZILKAYA	Mardin Müftüsü	(Çok kültürlülüğe katkıları)
9. Şehmus SÜMER	Mardin Halk Eğitim Müdürü	(Başarılı çalışmaları)
10. Saliba ÖZMEN	Mardin Metropoliti	(Çok kültürlülüğe katkıları)
11. Doç. Zeynep ŞİMŞEK	HRÜ Tıp Fak. Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı Bşk.	(Göçebe tarım işçilerine dönük çalışmaları ve tüm gayretleri)
12. Yusuf TURANLI	Kahta Belediye Başkanı	(Başarılı çalışmaları)
13. Prof. Dr. Aziz AKGÜL	Türkiye İsrافی Önleme Vakfı Başkanı	(Mikro-kredi uygulaması ve tüm çabaları)
14. Türkiye Petrolleri A.O.	Kurum	(Derneğimize katkıları ve başarıları)
15. İsmail BAHTİYAR	TPJD	(Derneğimize katkıları ve başarılı çalışmaları)
16. Latif DOĞAN	Sanatçı	(Yardımsever kişiliği ve başarıları)
17. BİPA	Midyat Tuğla	(Midyat'a yaptığı yatırımlarla ekonomiye katkıları)
18. MVM		(Derneğimize katkıları)

Bakan Selma KAVAF'ın ödülünü,
Şanlıurfa Milletvekili Müfti YETKİN'e
Güneydoğum Derneği Başkanı Duygu
SUCUKA takdim etti

Şanlıurfa Valisi Nuri OKUTAN'ın
ödülünü HRÜ rektörü İbrahim
Halil MUTLU'ya 22. Dönem Mardin
Milletvekili Nihat ERİ takdim etti.

Harran Üniversitesi Rektörü Prof.
Dr. İbrahim Halil MUTLU ödülünü
Şanlıurfa Milletvekili Müfti
YETKİN'den aldı.

DİCLE Kalkınma Ajansı Genel
Sekreteri Abdullah ERİN'e
ödülünü 22. Dönem Ağrı
Milletvekili Kerim YILDIZ verdi.

Kurtalan Kaymakamı
Mustafa GÜNDÜZ'ün ödülünü
Başbakanlık
Uzmanı Ahmet COŞKUN,
Rektör İbrahim Halil MUTLU'dan
aldı.

Batman Milli Eğitim Müdürü
Şerif AKBOĞA'nın ödülünü Batman
Sağlık Müdürü Mehmet Baş,
Türkiye Partisi Genel Başkan
Yardımcısı ve Eski Hatay Valisi
Abdulkadir SARI'dan aldı.

Batman Sağlık Müdürü Mehmet Baş ödülünü DİKA Genel Sekreteri Abdullah ERİN'den aldı.

Mardin Müftüsü Mehmet KIZILKAYA'nın ödülünü kızı Bedia TÜRKİYILMAZ, Dış Ticaret Müsteşarlığı Serbest Bölgeler Genel Müdür Yardımcısı Necip YAVUZ'dan aldı.

Mardin Halk Eğitim Müdürü Şehmus SÜMER ödülünü Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Başkanı Yusuf ÇELEBİ'den aldı.

Mardin Metropolitisi Saliba ÖZMEN
ödülünü 22. Dönem TBMM İnsan
Hakları Komisyon Başkanı
Mehmet ELKATMIŞ'tan aldı

Doç. Dr. Zeynep Şimşek
HRÜ Tıp Fak. Halk Sağlığı Ana
Bilim Dalı Başkanı

Kâhta Belediye Başkanı Yusuf
TURANLI'nın ödülünü Ankara
Suruç Derneği Başkanı Mehmet
AKDENİZ verdi.

Türkiye İsrافی Önleme Vakfı
Başkanı Prof. Dr. Aziz AKGÜL'ün
ödülünü Rektör MUTLU verdi.

TPAO ödülünü Yönetim Kurulu
Üyesi ve Genel Müdür
Yardımcısı Yurdal ÖZTAŞ
Prof. Dr. Aziz AKGÜL'den aldı.

TPJD Başkanı İsmail BAHTİYAR'ın
ödülünü Kahta Belediye Başkanı
Yusuf TURANLI verdi.

BİPA ödülünü, İnsanım-Der Genel Sekreteri Sultan ACAR takdim etti.

MVM Gıda Ltd. Şt. Ödülünü Güneydoğum Derneğinden Yılmaz Tekince verdi.

29 Nisan 2009 akşam TPAO'nun Ankara tesislerinde gerçekleştirilen ve birçok bürokrat, siyasetçi, akademisyen ve sivil toplum kuruluşu temsilcilerinin izleyici olarak katıldığı törenle, kendi alanlarındaki çalışma ve projeleriyle başarılı bulunarak ödüllendirilen kişi ve kurumlar:

Mehdi EKER (Tarım ve Köyişleri Bakanı)

Diyarbakırlıdır. Ankara Ü Veteriner Fakültesinde lisans, İskoçya Aberden Üniversitesi Tarım Ekonomileri Bölümünde yüksek lisans yaptı. Tarım ve Köyişleri Bakanlığının çeşitli birimlerinde genel müdürlük, genel sekreterlik, Müşavirlik ve daha başka görevlerde bulundu. Kendi alanında birçok yurt dışı eğitim ve benzeri programlara katıldı, yabancı ülkelerle ortak çalışmaların içinde yer aldı. Meslek yaşamını tarım ve hayvancılık konularında idame ettirmiş olan Tarım ve Köyişleri Bakanı Sayın Mehdi Eker...

Öner ERGENÇ (22. Dönem Siirt Milletvekili)

22. Dönem Siirt Milletvekilidir. Asıl mesleği eğitimciliktir. Gerek Meclis'te görev yaptığı sırada gerekse görev sonrasında çocuklarla ilgili çalışmalara eğilmiş, milletvekili olduğu sırada TBMM Sokak Çocukları Araştırma Komisyonu Başkanlığı yapmıştır. Bu konuda Türkiye ve dünya verileriyle ilgili olarak bilgi ve birikim sahibidir. Kendisiyle tanışıklığımız Sokak Çocukları Panellerimizi yapmaya başladığımızda olmuştur. Ankara, Gaziantep ve Batman'da gerçekleştirmiş olduğumuz sokak çocukları panellerimize konuşmacı olarak katılmış, derneğimize destek vermiştir.

Dr. Recep KIZILCIK (Batman Valisi)

Tekirdağ'da doğdu, İstanbul Üniversitesi Kamu Yönetiminde Lisans, Yüksek Lisans ve Doktora yaptı. Sonra Kaymakam oldu, Anadolu yollarına düştü. Üç ayrı yerdeki Kaymakamlık görevinden sonra İçişleri Bakanlığı bünyesinde bir süre bürokrat olarak bulundu ve Mart 2007'de Batman Valisi oldu.

Eşinin de sosyal çalışmalarda etkin olarak görev almasıyla özellikle eğitim alanında birçok proje başlattı. Batman'a gelen daha önceki valiler gibi o da tüm Batmanlıların kalbine girdi. Bugün Batman'daki uyumlu bürokrasi Sayın Valinin başarılarından birisidir.

Prof. Dr. Mustafa GÜNDÜZ (Adıyaman Üniversitesi Rektörü)

Adıyaman Üniversitesinin kısa süredeki başarı öyküsü onunla yazılmıştır.

Adıyaman-Gölbaşı'lı olan Mustafa GÜNDÜZ, Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü mezunudur. Akademik kariyerini Atatürk Üniversitesinde tamamladı, Mersin, Cumhuriyet ve İnönü Üniversitelerinde alanıyla ilgili görevlerde bulundu. Mayıs 2007 yılında Adıyaman Üniversitesi Rektörlüğüne getirilen Prof. Dr. Mustafa GÜNDÜZ'ün yayımlanmış 8 kitabı ve 40'ın üzerinde bilimsel makalesi bulunmaktadır.

2006 yılında kurulan Adıyaman Üniversitesi Mustafa Gündüz'le birlikte büyümüş, iki yıl içerisinde öğrenci sayısı yaklaşık iki katına, personel 4.5 katına, sosyal-kültürel etkinlikler üç katına çıkmıştır. ÖSS'de tercih edilebilirlik ve ödenek temini ile harcamalar konusunda önemli başarılar sağlanmıştır.

İki yıl gibi kısa bir süreçte başarıya koşan bir Adıyaman Üniversitesi sadece Güneydoğu değil tüm Türkiye için önemli bir kazanımdır.

Tuncay SONEL (Of Kaymakamı)

Adana'da doğdu, sonra Kaymakam oldu, dört ayrı yerde görev yaptı, şu an beşinci görev yeri Of Kaymakamlığıdır. Bizim dikkatimizi Şanlıurfa'nın Birecik İlçesi Kaymakamı iken çekti. Gerek bizimle yaptıkları ortak çalışmalarda gerekse çalışmalarını yerinde incelediğimizde demiştik ki "Devlet Güneydoğu'da işte böyle olmalı".

Meslek hayatı boyunca birçok ödülün sahibi olan Sayın Tuncay Sonel son görev yeri Trabzon'un Of ilçesinde de yaptığı çalışmalarla sık sık kendisinden söz ettirmektedir.

Muhittin PAMUK (Suruç Kaymakamı)

Şaban Yılmaz (Midyat C.Başsavcısı)

Rize'de doğdu, büyüdü, Hukukçu oldu. Sırasıyla Çayıralan, Çıldır, Gürsu, Beşikdüzü C.Savcılıklarında bulundu. Ekim 2005'te halen yürütmekte olduğu Midyat C.Başsavcılığına atandı. Sivil toplum çalışmalarına önem veren Başsavcıyı Derneğimizin Midyat'ta yapmış olduğu Eğitim Panelimizde tanıdık.

Dürüst, çalışkan, iyi bir Hukuk ve Devlet adamı olan Şaban Yılmaz özellikle Midyat Kapalı Cezaevinde uyguladığı projelerle dikkat çekmektedir. Cezaevinin her türlü kültürel hizmet verebilecek şekilde onarımından mahkumlarla yapılan üretimlere kadar önemli çalışmaları bulunmaktadır. Mahkum da insandır mantığından hareketle onların insanca yaşayabileceği bir ortam hazırlandıktan sonra üretime katkıları sağlanmıştır. 40 hükümlünün çalıştığı gümüşçülük döküm atölyesinde üretilen gümüşler Türkiye'nin her yerinde pazarlanmaktadır. Sayın Başsavcı Cezaevini iyileştirme ve mahkumları meslek edindirme yoluyla kazanma dışında Midyat Adliyesinin fiziki sorunları ile Mardin-Dargeçit Adliye çalışanlarının lojman sorununu çözüme kavuşturmuştur.

Dr. A. Eşref FAKİBABA (Şanlıurfa Belediye Başkanı)

29 Mart yerel seçimlerinin öne çıkardığı isimlerden birisi oldu. AKP Şanlıurfa Belediye Başkanı iken 29 Mart seçimlerinde bağımsız aday oldu. Partisiz de aday olsam kazanırım dedi ve bunu gösterdi. Türkiye'de Fakıbaba adını duymayan kalmadı. Kendisi için en büyük ödül halkın sevgisi ve desteği oldu. Biz de halkın böyleleri sevgisine layık olan Sayın Fakıbaba'yı bir plaketle ödüllendirmek istedik.

Prof Dr. Mehmet Ali ÇULLU (HÜ Ziraat Fak. Dekanı)

Mütevazı duruşu, her daim objektif ve pozitif oluşu ve toplumsal düşünceleriyle yarattığı imaj çevresinde sevilmesinin asıl kaynağıdır. Ziraat mühendisi olup aslen Kahramanmaraş-Elbistanlıdır. Lisans, yüksek lisans ve doktora çalışmalarını Çukurova Üniversitesinde tamamladıktan sonra Harran Üniversitesi'ne katılmış, 2004 yılında, halen yürütmekte olduğu Ziraat Fakültesi Dekanı olmuştur. GAP alanında birçok çalışma başlatmış, sivil toplum kuruluşlarıyla yoğun işbirliği kurmuştur. Üniversitenin yerleşkesinde yaptığı kampanyalarla yaklaşık 1 milyon orman ağacını bölgeye kazandırmış ve Harran Ovası'nda tarımı tehdit eden çoraklık sorunun çözümü için birçok proje tamamlamıştır. Derneğimizin ilk çalışmalarından beri bizimle elbirliği içinde olan Sayın Çullu, Fakülteleriyle yaptığımız birçok ortak çalışmanın öncülüğünü yapmıştır.

Dr. Ali YILMAZ (Gaziantep Emniyet Müdürü)

O bir baba. Sokak çocuklarının babası. Biz kendisini bu vasfıyla tanıdık. Emniyetçi kavramını halka sevdiren nadir isimlerden birisi. Sokaktaki sahipsiz çocuğun da evdeki sahipli çocuklar kadar bazı haklara sahip olduğu bilinciyle çalıştı, Gaziantep sokaklarındaki sahipsiz çocukları sahiplendi. Onları kazanmak adına birçok proje üretti ve uyguladı.

Bizimle Gaziantep'te yapmış olduğumuz Sokak Çocukları panelinde elbirliği yaptı. Başarılı çalışmalarıyla birçok ödülün sahibi olan Sayın Ali Yılmaz bizim için örnek bir emniyetçidir.

Arif ÖKSÜZ (Batman Emniyet Müdürü)

Sert duruşunun altında ne kadar insancıl bir yüreğe sahip olduğunu ilk bakışta anlamak mümkündür. İnsancıl yönü kendisini, sokakta çalışan çocukların en fazla olduğu illerimizden birisi olan Batman'da düşüncelere sevk etmiş ve projeler geliştirmiş, uygulamaya koymuş, sokak çocukları konusunun en yakın takipçisi olmuş. Tıpkı Ali Yılmaz Bey gibi Arif Öksüz Müdürümüz de sokak çocuklarının babası olarak görmüş kendisini.

Batman'da yaptığımız sokak çocukları panelinde bizimle elbirliği yaptılar, konuyla ilgili bilgilerini kamuoyu ile paylaştılar. Başarılı meslek yaşamında birçok ödülün sahibi olan Arif Öksüz örnek bir emniyetçidir.

Hasan DEMİR (Şanlıurfa Sağlık Müdürü)

Kendisini Batman Sağlık Müdürü iken tanıdık. Batman'da bir sağlık paneli yapmak, bunun için de İl Sağlık Müdürlüğüyle elbirliği içinde olmak istediğimizde hemen cevap almış ve sağlık panelini gerçekleştirmiştik. Batman'dan sonra Şanlıurfa İl Sağlık Müdürlüğüne atanan Sayın Hasan Demir'in buradaki görev sürecinde, Urfa'da kırsalda sağlık projesi uygulaması dikkat çekicidir. Alınan gezici sağlık merkezi araçlarla, kırsaldaki vatandaşın ayağına sağlık hizmeti götürülmüştür.

(Sağlık Ocağı meselesi)

Mehmet Ali ATALAY (Siirt İl Milli Eğitim Müdürü)

Aslen Bingöllüdür. Dicle Üniversitesi Eğitim Enstitüsü ve Anadolu Üniversitesi Lisans Tamamlama Tarih Bölümünü bitirmiştir.

Çeşitli yerlerde öğretmenlik, ilçe milli eğitim müdürlükleri ile Batman İl Milli Eğitim Müdür Yardımcılığı görevlerinde bulundu. Mart 2008'de Siirt İl Milli Eğitim Müdürü oldu.

Batman ve Siirt'te gerçekleştirmiş olduğumuz Eğitim Panellerimizde, Milli Eğitim Müdürlüğü olarak bize tam destek verdiler ve ortak çalışmalarda kendilerine düşeni fazlasıyla yaptılar.

Siirt'te Milli Eğitim Müdürlüğü olarak önemle üzerinde durdukları konular şöyledir:

-İlköğretime başlayan çocukların dil problemi yaşadığı ve okulun ilk yılını Türkçe öğrenmekle geçirdiği gerçeğinden hareketle, okulöncesi eğitimi alanında sistemli bir okullaşma hamlesi başlatılmıştır. Bu anlamda 2008-2009 Türkiye ortalaması % 25 iken Siirt'te % 49'luk bir ortalama sağlanmıştır. Önümüzdeki dönemde % 60'lık hedef için çalışmalar yürütülmektedir.-Eğitimin her kademesinde okullaşma oranlarının artırılması için çaba gösterilmektedir.

-Bölge çocuklarının parasız barınma ve yatılı okuma imkanlarının artırılması için devlet imkanlarıyla yurtlar yapılmakta, barınma sorunlarının giderilmesine çalışılmaktadır.

-Okula gidemeyen özellikle kız çocukların okula kazandırılması amacıyla Siirt'e bağlı tüm ilçelerin kırsal alanlarına ikna ekipleri tarafından çalışmalar yapılmaktadır.

-Kadınlara ve kız çocuklarına yönelik okuma-yazma kursları ile meslek edindirmeye yönelik kurslar verilmekte ve çalışmalar aralıksız sürdürülmektedir.

TPAO

1940'lı yıllarda Türkiye'de Petrolün bulunmasıyla Güneydoğu'da farklı bir rüzgar esti. 1950'li yıllarda Türkiye Petrolleri A. O'nun kurulmasıyla Güneydoğu'ya farklı bir kapı açıldı. Ve aradan geçen 50 yıl sürecinde üç beş haneli bir köy iken bugün Batman Vilayetine dönüşen bir yerleşim birimi doğdu. Batman'daki TPAO çevre il ve ilçelerin umudu, iş kapısı, ekmek teknesi oldu.

Kurumun kapısına yakın köylerin bazen öğretmenleri, bazen imamaları, bazen muhtarları geldi; kimisi çimento dedi, kimisi demir, hiç birisi bu kurumun kapısından boş çevrilmedi. Güneydoğu'ya sosyal, ekonomik ve kültürel katkılarının yanı sıra çıkarttığı petrolle ülke ekonomisine fayda sağladı.

Mahmut Tuncer (Sanatçı)

Onun adını söyleyince akla ilk gelen Cenderme Türküsüdür. Her daim mazbut, her daim efendi, her daim sadeliğini korudu. Televizyonlarda yaptığı programlar sosyal içerikli, ülkenin kanayan yaralarına çare arar türden oldu. Kanal-7 televizyonunda yapmakta 'MAHMUT TUNCER ŞOV'la evlenme mağduru gençlerin sorunlarına eğilmeye çalışmakta, onların umudu olmaktadır. Cumartesi akşamları ekranlarda olan programda düğünler yapılıyor, birbirinden neşeli şovlar sergileniyor.

MİDER (Midyat Kültür, Sanat, Çevre ve Dayanışma Derneği)

Kendisi Karadenizli olan bir gönüllü vatandaş, bir Midyat sever, bir toplum sevdalısı Ünal Günel'in Başkanı olduğu MİDER-Midyat Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği, imkanları kısıtlı ama büyük işler yapma azim ve eğilimi içerisinde. Midyat kırsalında imece usulü yaptırdıkları bir ilköğretim okulu eğitim vermektedir. Midyat'ta yapmış olduğumuz Eğitim Panelimizde bizimle ortak çalışma yapan MİDER'in kurucu ve gönüllü çalışanları arasında, Midyatlı Prof. Dr. Abdurrahman Aksoy da önemli çalışmaları olan bir Akademisyendir.

Martu Gazbeton A.Ş. (Mardin)

Mardin Güç Birliği adı altında bir araya gelen 17 Mardinli İşadamı, 2001—2005 yılları arasında işçi-işveren anlaşmazlığı neticesinde üretim faaliyetleri durdurulmuş ve kendi kaderine terk edilmiş olan Martu Gazbeton A.Ş.yi Mardin İl Özel İdare Müdürlüğü'nden alarak faaliyete geçirirler. Bir çeşit inşaat malzemesi üreten fabrika Mardin Organize Sanayi Bölgesi'nde faaliyet göstermekte ve 70 kişiye iş imkânı sağlamaktadır. Dolaylı olarak bölgedeki malzeme tedarikçileri, nakliye firmaları gibi birçok firma için iş kaynağı sağlayarak bölge halkına hizmet etmektedir.

Yıllık üretim kapasitesi 150.000 m³ olan MARTU Gazbeton Mardin merkezli başlayan hedef kitle, bugün itibarıyla başta Doğu ve Güneydoğu illeri olmak üzere Akdeniz ve İç Anadolu illerine kadar genişlemiş bulunmaktadır. Ayrıca yurtdışında Irak, Suriye, Kıbrıs, Ukrayna gibi ülkelere ihracat yapmakta olan MARTU Gazbeton yaygın bayilik yapılanma çalışmalarına da hız vermektedir.

Siirtbirlik Gazetesi

Siirt'in en eski iki gazetesinden birisidir. 1960 yılında merhum Mustafa Yarayan tarafından kurulmuş, halen oğlu Diya Yarayan tarafından yayın hayatı devam ettirilen Siirtbirlik Gazetesi haftalık küçük bir gazetedir. Dürüst, tarafsız, cesur yayın ilkesi nedeniyle gazete sahibi Diya Yarayan geçtiğimiz aylarda hunharca dövülmüş, günlerce yoğun bakımda kalmıştır.

Derneğimize katkıları

Güneydoğum Derneği'nin geleneksel 'GAP Bölgesi başarı ve teşekkür plaketi ödül töreni' 28 Mayıs 2010 günü, Ankara'da, Söğütözü Mahallesiindeki TPAO Genel Müdürlüğü Sosyal tesislerinde yapıldı.

Son derece seçkin bir topluluk huzurunda ve nezih bir ortamda gerçekleştirilen törene çok sayıda milletvekili, siyasetçi, bürokrat, sivil toplum temsilcileri ve vatandaşlar katıldı. Ödül listesinde yer alan 18 kişi ve kuruma plaket olarak verilen 24 ayar altın işleme tabaklar, Mardin Halk Eğitim Müdürlüğü tarafından işlendi.

Ödül alanların kısaca ödül alma gerekçeleri ve özgeçmişleri aşağıdadır.

Selma Kavaf - Devlet Bakanı

Güneydoğu ve Türkiye genelinde yapmış oldukları çalışmalar ile Bilge Köyü duyarlılığı.

1962 yılında Denizli'de doğdu.

Ankara Üniversitesi Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi Türkoloji Bölümü mezunudur.

7 yıl öğretmen olarak, 7 yıl özel sektörde yönetici olarak çalıştı. 2002 yılında Ak Partide siyasete girdi ve 2007 yılında Milletvekili seçildi. Mayıs 2009 tarihinde Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığına atandı. İngilizce biliyor, bir çocuk annesidir.

Çocuklara, yaşlılara, özürlülere, topluma yönelik çalışmalar geniş kapsamlı olarak devam ettirilmektedir.

2009 yazında Mardin-Bilge Köyü katliamından sonra köy halkının ve çocukların rehabilitasyonu ve başka yerlere nakilleri konusunda Bakanlık olarak önemli çaba sarf edilmiştir.

Nuri Okutan - Şanlıurfa Valisi

Eğitime katkıları ile tüm gayret ve çabaları

1962 Isparta-Eğridir doğumludur. A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi İşletme Bölümü'nü bitirdi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesinde Yüksek Lisans yaptı. İngiltere'de bir yıl süreyle dil ve mesleki konularda öğrenim gördü.

Çeşitli yerlerdeki kaymakamlık görevlerinden sonra İçişleri Bakanlığı bünyesinde değişik görevlerde bulundu. 2008 yılında Siirt valisi oldu, sonra da Sakarya ve Trabzon Valiliği yaptı. 2009 yılında Şanlıurfa Valiliğine atandı.

Gittiği her yerde, görev yaptığı her şehirde çalışma ve projeleriyle kamuoyunun takdirini topladı. Türkiye kamuoyu onu, aldığı 100 bin liralık bir ödülü eğitime bağışlaması ile tanıdı. Eğitim, tarım, turizm dallarındaki çaba ve projeleri oldukça önemlidir. İngilizce biliyor, üç çocuk babasıdır.

Prof. Dr. İbrahim Halil Mutlu - Harran Üniversitesi Rektörü

GAP Teknopark'ın kurulması ve Harran Üniversitesi'nin gelişmesindeki gayret ve çabaları

1960 yılında Urfa'da doğdu. Selçuk Üniversitesi Fizik Bölümünü bitirdi. YÖK bursu ile İngiltere'de yüksek lisansını aldı, Gaziantep Üniversitesinde doktora yaptı, ardından Harran Üniversitesi'nde göreve başladı. ve katıhal fiziği doçenti oldu. Dr. Mutlu, çeşitli zamanlarda Harran Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi'nde bölüm başkanlığı, dekan yardımcılığı, senato üyeliği ve dekan vekilliği yaptı. 1996 yılında TÜBİTAK bursu ile, 1999-2001 yılları arasında ise Florida State Üniversitesi'nin davetlisi olarak Amerika Birleşik Devletleri'nde süper-iletkenlik konularında araştırmalarda bulundu. 2002 yılında profesör oldu. Rektör yardımcılığı ve Üniversite Yönetim Kurulu Üyeliği görevlerinden sonra 2007 Haziran ayında Harran Üniversitesi rektörlüğüne atandı. Türkiyede ilk ve tek Tematik (tarım ve tarım ürünleri ağırlıklı) tek teknopark olan GAP-Teknoparkı Sayın Mutlu zamanında Kurulmuştur. İyi derecede İngilizce bilmekte olup Mustafa Kemal, Ayşe Bilgesu, Mete Kerem, isimli üç çocuk babasıdır. Yayınlanmış 50'nin üzerinde bilimsel çalışması ve bilimsel etkinliklerde sunulmuş bildirileri bulunan Dr. Mutlu'nun Amerika Birleşik Devletlerinden alınmış patentleri mevcuttur.

Abdullah Erin - DİCLE Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri

DİCLE Kalkınma Ajansı'nın kuruluş aşamasındaki üstün gayret ve çabaları

1969 yılında Mardin'de doğdu. Midyat Lisesinden sonra Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümünü bitirdi. İngiltere'de Nottingham Üniversitesinde Yüksek Lisans yaptı.

Gülşehir Kaymakam Vekilliği, Tefenni, Doğanşar, Ermenek, Taşköprü, Cizre Kaymakamlıklarında bulundu. Habur Mülki İdare Amirliği, Şırnak Vali Yardımcılığı ve Mülkiye Başmüfettişliği yaptı. Temmuz 2009'da Dicle Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri oldu. İngilizce ve Arapça bilmektedir.

1Mustafa Gündüz - Kurtalan Kaymakamı

Üstün gayret ve çalışmaları

1976 yılında Samsun'da doğdu. 1997 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi bölümünden mezun oldu.

Maliye Bakanlığında gelir Uzmanlığı, PTT Genel Müdürlüğü'nde müfettişlik görevlerinde bulundu.

2003 yılında kaymakam oldu. Siirt'in Kurtalan ilçesi kaymakamlıkta üçüncü görev yeridir. Mustafa Gündüz Kaymakamlık görevinin yanı sıra şu anda Dicle Kalkınma Ajansı'nın Kalkınma Kurulu Başkanı'dır. İngilizce biliyor, bir çocuk babasıdır.

Şerif Akboğa - Batman İl Milli Eğitim Müdürü

Eğitime dönük gayret ve çalışmaları

1963 yılında Malatya'da doğdu. Gazi Üniversitesi Eğitim Yönetimi Bölümünden mezun oldu. İnönü Üniversitesinde Eğitim Yönetimi üzerine Yüksek Lisans yaptı. İlköğretim müfettişliği ve teftiş kurulu başkanlığı yaptıktan sonra Kasım 2007 yılında, halen yürütmekte olduğu Batman Milli Eğitim Müdürlüğüne atandı.

Sayın Akboğa'nın görev sürecinde,

-Okul öncesi eğitimde %17'den %43'e artış sağlanmış, ÖSS başarısında 67. sıradan 39. sıraya gelinmiştir.-Gönül Köprüsü Projesi, Tarihe Yolculuk Projesi, Petrol Kentinden Avrupa Kültür Başkentine Yolculuk Projeleri ile mali ve manevi değerlerin aktarımı, aynı zamanda sevgi bağlarının kurulması sağlanmıştır.-Avrupa Birliği ve hibe projelerinde önde gelen iller arasında bulunan Batman'da, "Türkiye Okuyor kampanyası", "Eğitim Her Engeli Aşar Projesi", "Ana Kız Okuldayız Projesi", "Haydi Kızlar Okula Projesi" uygulanmaktadır.-22.500 öğrenci, 110 branşta mesleki, sosyal ve kültürel kurslardan yararlanmıştır.-Suça bulaşmış veya suça meyilli 300 sokak çocuğunun Mesleki Eğitim Merkezi kanalı ile meslek edinmeleri sağlanmıştır.

Mehmet Baş - Batman İl Sağlık Müdürü

Sağlık alanındaki çabaları ve çevre duyarlılığı

1968 Mardin-Midyat'ta doğdu. 1993 Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. Malatya Sağlık Eğitim Merkezi ve Malatya Devlet Hastanesinde doktorluk ve idari görevler yaptı. Mayıs 2008 Tarihinden beri Batman İl Sağlık Müdürlüğü görevindedir.

Batman Sağlık Müdürlüğü süresince "Koruyucu Sağlık Hizmetleri" alanında, başta gebe tespit ve takip, çocuk izlem ve aşı, Sağlıklı beslenme, kronik hastalıklarla mücadele,dumansız hava sahası çalışmaları, Sağlık Hizmetlerinin en ücra yerlere kadar ayağa götürülmesi,üreme sağlığı ve bu konuda farkındalık yaratma, modern yöntemler,halka güler yüzlü hizmet hususlarında önemli mesafeler kat edildi.

Sayın Baş tüm mesleki çalışmalarının dışında bir de çevre gönüllüsü olarak dikkatimizi çekmiştir. Asli görevi olmasına rağmen Batman'da 7 bin ağaç diktirmiş, bakımını ağaçların dikildiği sağlık ocakları yetkililerine devretmiş, takibini de bizzat yamaktadır. İngilizce, Arapça, Kürtçe ve Süryanice biliyor. Aynı zamanda Midyat'ta ilk Müslüman Telkari ustasıdır.

Mehmet Kızılkaya - Mardin Müftüsü

Çok kültürlülüğe katkıları

1948 yılında Kütahya'da doğdu. İlkokuldan sonra hafızlık eğitimi aldı, askerlikten sonra İmam-Hatip Lisesini dışarıdan bitirdi. İzmir-Aliağa'da Müezzin-Kayyım olarak göreve başladı. Menemen'de İmam-Hatiplik, Bozcaada'da Vaizlik yaptı. 1981'de İzmir İslam Enstitüsünü bitirerek Belçika'ya öğretmen olarak gitti. Beş yıl sonra Türkiye'ye dönerek Isparta Keçiborlu, İstanbul Ümraniye, Tekirdağ Çorlu ve İstanbul Beykoz İlçe Müftülüklerinde bulundu. 1997 yılında Almanya Ştuttgart Başkonsolosluğu Din Hizmetleri Ataşesi oldu.

2001 yılında Türkiye'ye dönerek İzmir Konak ve İstanbul Fatih İlçe Müftülüğü yaptı. Mayıs 2007 tarihinden beri Mardin İl Müftülüğünde görev yapmaktadır. Arapça ve İngilizce bilmektedir, iki çocuk babasıdır.

Şehmus Sümer - Mardin Halk Eğitim Müdürü

Başarılı çalışmaları

1956 yılında Mardin de doğdu. ilkokul, ortaokul, lise ve Eğitim Enstitüsünü Mardin'de okudu, Mardin Yeşilli Köyünde öğretmenlik, Merkez Noter Cevdet Altun İlköğretim okulunda Müdürlük görevlerinden sonra 2007 yılında Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğüne atandı. 3 yıllık bu görevinde, 8 adet proje ile Halk Eğitim Merkezi en üretken durumuna geldi. Atölye sayılarını artırdı. Üretilen ürünlerin tanıtımı ve piyasaya sürülmesini sağlayarak kurumun döner sermayeye geçmesini sağladı. Böylece işsiz gençlerin iş bulmasına yardımcı oldu. Telkari gümüş işleme, cam süsleme, bakırcılık, çömlekçilik, ahşap oyma, halıcılık gibi dallarda üretim yapılmasını sağladı. Mardin Kültürel Öğretmenler Müzik korosu ile Öğretmen Tiyatro ekibinin kurulmasına, 6 -14 yaş piyano, gitar, bağlama, halk oyunları, kort tenisi, yüzme, basketbol, plates ve çok sayıda spor kurslarının düzenlenmesine katkıda bulundu. Aile eğitimi için gerekli çalışmaları yaparak bu eğitimi verecek öğretmenlerin Ankara'da eğitilmelerini sağladı. Sayın Sümer 3 çocuk babasıdır.

Saliba Özmen - Mardin Metropoliti

Çok kültürlülüğe katkıları

1964 yılında Mardin-Nusaybin-Günyurdu köyünde doğdu. İlkokulu Midyat'ta bitirdi, sonrasında din ve dil eğitimi için Deyrulzafaran Manastır Semineri'ne devam etti. Midyat'taki Mor Şarbel Kilisesi'nde Süryanice öğretmenliği yaptı.

1985 yılında rahip, 1990 yılında Mor Gabriel Manastır Seminer Müdürü oldu. Orta okul ve lise eğitimini dışardan tamamladı, arkasından İngiltere'ye gitti. Orada aldığı eğitimlerle yüksek lisansa kadar öğrenimini sürdürdü. 2003 yılında Süryani Mardin Metropoliti olarak atandı. Mardin Süryani metropolitlik görevini üstlendikten sonra, yurtiçi ve yurtdışında geliştirdiği ilişkiler, katıldığı etkinlikler aracılığıyla Mardin'in tanıtımına ve düşünsel kalkınmasına dolaylı yoldan katkı sunmaktadır. Metropolit Saliba Özmen başkanlığında Deyrulzafaran Manastırı, doğu ve batı kültürünün tarihsel döngüsünün etkileşimi içinde başat rol oynayan Süryanileri, geçmişten geriye kalanların son kalıntıları değil, düşünsel iyileşme bağlamında, yarının barış, kardeşlik, işbirliği dünyasındaki çoğunluğun ilkleri olarak görüyor. Bunun için insanlığı onurlandıran bir öğretiyle, insanlar ve toplumsal katmanlar arasında sevgi mesajını yaymanın her zamandan daha önemli olduğuna inanıyor.

Doç. Dr. Zeynep Şimşek - HRÜ Tıp Fak. Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı Başkanı

Göçebe tarım işçilerine dönük çalışmaları ve tüm gayretleri

1969 yılında Karabük'te doğdu. Hemşirelik eğitiminin ardından, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulunda Lisans, Nüfus Etüdları Enstitüsünde Yüksek Lisans ve Sağlık ve Sosyal Hizmetler alanında Doktora yaptı. 12 yıl Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nde görev yaptı. Harran Üniversitesi'nde Doçent oldu ve halen Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Başkanlığını ve Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü görevini yürütmektedir. Öğretim üyeliği yanı sıra Şanlıurfa'da risk gruplarına yönelik çok sayıda sağlık eğitimi ve hizmet sunum sisteminin güçlendirilmesine yönelik programlar uygulamıştır. Çocuk, genç, kadın ve geçici tarım işçileri ile ilgili çok sayıda araştırma çalışmaları bulunmaktadır. İngilizce biliyor, bir çocuk annesidir.

Yusuf Turanlı - Kâhta Belediye Başkanı

Başarılı çalışmaları

1966 Yılında Adıyaman-Kâhta'da doğdu. Lise mezunudur. Ak Parti Kâhta İlçe Başkanlığı yaptı. 29 Mart 2009 seçimlerinde Kâhta Belediye Başkanı oldu. 4 çocuk babasıdır. 14 aylık Başkanlığı döneminde Kahta'da alt ve üst yapı çalışmaları, taziye evi yapımı, sosyal aktivitelere dönük düzenleme ve çalışmalar, park ve bahçelerin onarımı ve yapılması, kaldırım ve asfalt çalışmaları, köylü garajı, araç parkı, semt pazarı, yeni mezbahana gibi çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Prof. Dr. Aziz Akgül - Türkiye İsrâfı Önleme Vakfı Başkanı

Mikro-kredi uygulaması ile tüm gayret ve çabaları

1956 yılında Diyarbakır'da doğdu. Kara Harp Okulu İşletme Yönetimi Bölümü mezunudur.

Orta Doğu Teknik Üniversitesinde Yüksek Lisans, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinde Doktora yaptı. ABD'de araştırmalarda bulundu. 1996 yılında Türk Silahlı Kuvvetlerinden Doç. Dr. Binbaşı olarak emekli oldu. Akademik kariyerini daha sonra profesörlüğe yükseltti. Kara Harp Okulu, Gülhane Askeri Tıp Akademisi, ODTÜ, İstanbul, Kırıkkale ve daha başka üniversitelerde dersler verdi.1998 yılında, halen Mütevelli Heyeti ve Yönetim Kurulu Başkanlığı'nı yürütmekte olduğu Türkiye İsrâfı Önleme Vakfını kurdu. Türkiye İsrâfı Önleme Vakfı, Türkiye'de israfın önlenmesi, Gıda Bankacılığı ve Türkiye Grameen Mikrokredi Programının uygulamasını yapmaktadır. Halen 47 ilde 61 şubede 32.000'den fazla yoksul kadının aileleri ile birlikte yaklaşık 150 bin kişinin mikro-krediden yararlanmalarına ve onurlu bir şekilde başkalarına avuç açmadan yoksulluk sınırının üzerine çıkarak kendi kendilerine gelir getirici faaliyetlerde bulunmalarına öncülük etmiştir. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve Başbakanlıkta çeşitli görevlerde bulundu. KOSGEB Başkanlığı yaptı.2002 —2007 yılları arasında TBMM'de Diyarbakır Milletvekili olarak görev yaptı.Yayınlanmış 16 kitabı ve çok sayıda makalesi vardır. Yabancı dili İngilizcedir, iki çocuk babasıdır.

İsmail Bahtiyar - Türkiye Pet. Jeo. Der. Bşk.

Derneğimize katkıları ve başarılı çalışmaları

ürkiye Petrol Jeologları Derneği, 2 Ağustos 1958 tarihinde kurulan Türkiye Petrol Jeologları Derneğinin son iki dönemdeki başkanı İsmail Bahtiyar A.Ü.F.F Jeoloji Mühendisliğinden lisans ve yüksek lisans mezunudur. 1989 yılında TPAO 'da çalışmaya başladı. 1993 yılından bu yana proje jeologu olarak Güneydoğu Anadolu bölgesinde yar alan arama ruhsatlarında çalışmaktadır.

Derneğin amacı Türkiye'de petrol ve doğal gazla ilgili bilimleri ilerletmek, petrol ve doğal gaz tekniğinin gelişimine yardım etmek, bu maddeleri arama ve işletme usullerindeki ilerlemeleri teşvik etmek, Derneğin bütün üyelerine bilimsel araştırma ruhu aşılamak, petrol doğal gaz jeolojisine ve diğer bilimlere ait yenilikleri yaymaktır.

Latif Doğan - Sanatçı

Yardımsever kişiliği ve başarıları

29 Nisan 1967 yılında Adıyaman'ın Besni ilçesinde doğdu. Dört erkek, bir kız toplam beş kardeşin en büyüğü. 9 yaşındayken babasını trafik kazasında kaybetti. Bu üzücü olaydan sonra okulu bırakıp ailenin en büyük çocuğu olarak çalışmaya başladı. Dokumacılık, taksicilik, pazarlamacılık, araba tamirciliği gibi birçok iş yaptı. Müziğe başlaması 11 yaşında Mustafa Yasav' ın (kör Mustafa) yanında bir düğünde darbukayla oldu. O günden bu güne tam 25 yıldır müzikle iç içe yaşamaktadır.

BİPA - Midyat Tuğla

Midyat'a yaptığı yatırımlarla ekonomiye katkıları

MVM Gıda Ltd. Şt.

Derneğimize katkıları

TPAO

Ziyaretlerimiz

Harranlı Çocuklar

Batmanlı Gazetecilerle

Suruçlular Derneği

Urfa'da Sıra Gecesi

Birecikte Kız Yurdu

Adıyaman Üniversitesi

Adıyaman Üniversitesi

Batman Üniversitesi

Batman Gazetesi

Siirt Üniversitesi

Kadın ve Aile Bakanı Selma Kavaf'ın Makamında

Şanlıurfa Valisi Nuri Okutan'ın makamında

Urfa kaldırımalarında çiğercide

Harran Üniversitesi Kültür Evi

Urfa'da Besicilerin daveti

Urfa'da Besicilerin daveti